

**ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

అధికార నీవేదిక

OFFICIAL REPORT

మంగళవారము, జూన్ 22, 2004

12 వ శా. స. | (II) స. వాల్యూ -- III నంబరు -- 2

శక సంవత్సరము - 1926, ఆషాఢం - 1

TUESDAY, THE 22nd JUNE, 2004

12 L.A. | (II) S. VOL-- III No. - 2

1 - Ashada , 1926 - S.E.

#

శాసనసభ సచివాలయము

పబ్లిక్ గార్డెన్స్

హైదరాబాదు - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS
HYDERABAD
500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి

: శ్రీ కె. ఆర్. సురేణ్టారెడ్డి

అధ్యక్షుల పేర్ల వట్టిక

: శ్రీ సి. నర్సింహారెడ్డి
శ్రీ బి. వేదవ్యాస
డా. జి. కుతూహలమ్మ
శ్రీ డి. శ్రీధర్ బాబు
శ్రీ ఎ. గోవింద నాయక్

కార్యదర్శి

: శ్రీ కె. తులజానంద సింగ్

సంయుక్త కార్యదర్శి

: శ్రీమతి వి. జయకుమారి

ఉప కార్యదర్శులు

: శ్రీ పి. వెంకటరామారావు
శ్రీ ఎస్.ఆర్.సి. సర్పరాజు
శ్రీ బి. పద్మారెడ్డి

సహాయ కార్యదర్శులు

: శ్రీ ఐ. రాధాకృష్ణమూర్తి
శ్రీ ఎస్. వెంకటేంక్
శ్రీ ఎస్. రాజ సదారామ్
శ్రీ యు. జగదీశ్వర్
శ్రీ ఎస్. అంజయ్
శ్రీ డి.శివరావు
శ్రీ ఎం. పాండురంగాచార్య

చీఫ్ రిపోర్టర్

: శ్రీ డి. నర్సింహులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(పన్నండవ శాసనసభ)

(మొదటి సమావేశం కాలంలోని రెండవ సమావేశపు రెండవ రోజు)

మంగళవారము, జూన్ 22, 2004

సభ ట. గం. 8.30 లకు ప్రారంభమైనది

(గౌ. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో పున్మార్గ)

22-6-2004

విషయ సూచిక

1. సక్షతపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు
  2. జీరో అవర్
  3. సభా సమక్షంలో ఉంచిన పత్రములు
  4. ప్రభుత్వ బిల్లులు
    1. 2004, అంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీసులకు నియామకముల క్రమబద్ధికరణ మరియు సిబ్బంది తీరును, వేతన స్వరూపమును హాతుబద్ధముచేయు (సవరణ) బిల్లు
(ఎల.ఎ.బిల్లు నెం.4)
    2. సైబరాబాదు పోలీసు బిల్లు, 2004 - చర్చ
  5. వ్యవసాయ శాఖామంత్రి స్టేట్‌మెంట్
-

సక్షతపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు-వాగ్రాప సమాధానములు
శేర్టింగంపల్లి మండలంలోని చెరువుల దురాక్రమణ

ప్రశ్న నెం. 1 (104)

శ్రీ మల్కేర్డి రంగారెడ్డి (మలక్ పేట) – గౌరవనీయులైన రెవిన్యూ శాఖామంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలియజేయండి:

- ఎ. కొంతమంది అసాంఖ్యిక శక్తులు సంబంధిత అధికారులతో కుమ్కెళ్ళ, శేరిలింగంపల్లిలోని సరస్వతిను ఆక్రమించిన విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికే వచ్చిందా ?
- బి. అయితే ఒక్కొక్క సరస్వతి క్రింద ఆక్రమించిన భూమి విస్తరణ ఎంత, ఈ భూములను తిరిగి తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటి ?
- సి. బాధ్యతలైన వ్యక్తులపై ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటి ?

రెవిన్యూ, సహాయ మరియు పునరావాస శాఖా మంత్రి (శ్రీ భద్రాన్ ప్రసాదరావు):

- ఎ. అప్పుసండీ. రంగారెడ్డి జిల్లా, శేరిలింగంపల్లి మండలంలోని చందాసగర్, మియాపూర్ గ్రామాలలోని కొన్ని చెరువు గర్భ భూములను బలహీన వర్గాలకు చెందినవారు ఇండ్లు నిర్మించుకోవడం ద్వారా హాఫీజీపేట గ్రామంలో స్థానిక నాయకుల తోడ్పాటుతో స్థానిక ప్రజలు రోడ్డు నేయడం ద్వారా ఆక్రమించుకున్నట్లు ప్రభుత్వం దృష్టికే వచ్చింది.

వరుస గ్రామం సంఖ్య పేరు	నర్సే నెం. వర్గికరణ	విస్తరణ ఎకరాలు	సరస్వతి/చెరువు కుంట పేరు	ఆక్రమణాల సంఖ్య
1	2.	3.	4.	5.

నర్సే నెంబరు :				
1. చందాసగర్	నర్సే నెం.36 శిఖం సర్కారీ	9.36	వేముకుంట	275
2. మియాపూర్	న.నెం.102,	10.07	మాసానికుంట	337

శిబం సర్కారీ				
3. మియాపూర్	99,శిఖంసర్కారీ	2.02	కుమారికుంట	183
4. మియాపూర్	96,శిఖంసర్కారీ	3.15	వడ్డబోయినికుంట	119
5. మియాపూర్	70,శిఖంసర్కారీ	8.00	పటేల్ చెరువు	110
6. హాఫీజ్‌పేట	48	18.32	కైదమ్మకుంట --స్థానిక	నాయకుల

తోడ్పటుతో చెరువు గర్భ భూమిలో స్థానిక ప్రజలు అక్రమంగా రోడ్షు వేసారు.

హాఫీజ్‌పేట గ్రామంలో స్థానిక ప్రజలు అక్రమంగా వేసిన రోడ్షును 19-6-01, 22-6-01, 16-11-2002, 18-11-2002 తేదీన తొలగించడమైంది.

సి. ఎ.పి.టి.ఎ. సాగునీటి చట్టంలోని 49, 5 విభాగాల క్రింద ఈ క్రింది ఉద్యోగులపై చర్యను ప్రారంభించడం జరిగింది.

సర్వాంగి :

1. నత్యనారాయణ యాదవ్, కొన్నిలం
2. సయ్యద్ పర్వత్ దీన్, కోఅప్పెం సభ్యుడు
3. ఎం.ఎ.గాస్, స్థానిక మైనారిటీల అధ్యక్షుడు
4. శ్రీమతి కాంతి ప్రమీల, కొన్నిలం

అంతేకాకుండా రోడ్షు వేసినందుకు, మండల రెవిమ్యా ఇన్సెఫ్కర్ నిర్వహిస్తున్న అధికారిక విధులకు విఫూతం కలిగించినందుకు మియాపూర్ పోలీసు స్టేషనులో (లింగంపల్లి) నేరం నెం.186/02 గా శ్రీ భిక్షంరెడ్డి, ఇతరులపై పోలీసు కేసును కూడా సమోదు చేయడం జరిగింది.

శ్రీ మల్కెరెడ్డి రంగారెడ్డి : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానానికి సంబంధించి బలహీన వర్గాలకు ఇస్తే మాకు అభ్యంతరం లేదు. కానీ కుంట శిఖాలలో ఇండ్ల నిర్మాణాలు కానీ లేకపోతే ఇంకా ఏదైనా కట్టడాలు కానీ రావడానికి వీలు లేదని నిబంధనలు చెబుతున్నాయి. దానికి వ్యతిరేకంగా అక్కడ కొంతమంది పైరవీకారులు, అదేవిధంగా అక్కడ రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారం చేస్తున్న కొంతమంది వ్యక్తులు పూర్తిగా ఆ కుంటను బండరాళ్ళతో పూడ్చివేసి, దానిని రోజురోజుకూ కబ్బా చేస్తున్న పరిస్థితి ఇప్పటికే వుంది. అక్కడ పున్న పరిస్థితిని చూస్తే, బలహీన వర్గాల గృహాలు లేవు. 1, 2 కాంపాండ్ వాల్స్ కట్టుకున్నారేవో కానీ, రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారులు ప్లాట్స్ చేసి అమ్ముకున్న పరిస్థితి అక్కడుంది.

అవసరమైతే రంగారెడ్డి జిల్లాలో, ప్రైపరాబాదు సరోండింగ్స్‌లో కుంటలు, చెరువులు ఎన్ని పున్నాయి, ఎన్ని కబ్బాకు గురయ్యాయి, ఆ విధంగా కబ్బాచేసిన వారిపై ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంది, చర్యలు తీసుకుంటే ఎన్నిటిని రక్కించగలిగారు అనే విపరాలు డిటెయల్స్‌గా ఇవ్వాలి. రంగారెడ్డి జిల్లాలో, ప్రైపరాబాదు సరోండింగ్స్‌లో దాదాపుగా వందలాది ఎకరాల మేరకు కుంటలు, చెరువుల పేరుతో, కుంట శిఖాల పేరుతో అన్యకొంతం అవడం జరిగింది. రంగారెడ్డి జిల్లాలో, ప్రైపరాబాదు సరోండింగ్స్‌లో పురాలక సంఘాల పరిధిలో వున్న ప్రైట్‌క్షమికి అనుకుని ఈ చెరువులు, కుంటలు వున్నాయి. ప్రైపరాబాదు సగరంలో, ప్రైట్‌క్షమికి అనుకుని వున్న ప్రాంతాలలోనే కబ్బాకు గుర్తై దాని గురించి ప్రభుత్వం ఇంతవరకూ ఏ చర్య తీసుకోకపోవడం చాలా అన్యాయం. రంగారెడ్డి జిల్లాలో వున్న చెరువులు, కుంటలు ఎన్ని కబ్బాకు గురయ్యాయి, ఎన్నిటినై

ఇప్పటివరకూ చర్య తీసుకున్నారు, చర్య తీసుకోకపోతే భవిష్యత్తులో వాటిని ఏమి చేయబోతున్నారనే వివరాలను క్లియర్గా మంత్రిగారు చెప్పాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.ఆచ్చన్నాయుడు (హారిశ్చంద్రాపురం): అధ్యక్షా, స్వాతంత్యం వచ్చిన తరువాత ఎప్పుడూ జరగని విధంగా గత ప్రభుత్వ హయాంలో రాష్ట్రంలో పున్న చెరువులన్నిటికి భారీ స్థాయిలో డబ్బులు పెచ్చించి ఆక్రమణాలను తోలిగించి చాలా చక్కగా కార్యక్రమాలు చేయడం జరిగింది, అది అందరికీ తెలుసు. నేను మీ ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను, అటువంటి చెరువులు, కుంటలు మళ్ళీ ఆక్రమణాలకు గురయ్యే అవకాశం కనపడుతోంది కాబట్టి, మనం రోజుా ఇరిగేషన్ గురించి ఇక్కడ మాట్లాడుతున్నాము కాబట్టి మళ్ళీ ఆక్రమణాలు జరగకుండా ఒక కలిష్టొన్ చట్టాన్ని తీసుకోచ్చే అవకాశం పుండా అని అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా ఇంకా ఏమైనా చెరువులు, కుంటలు ఆక్రమణాలకు గురై పుంటే వాటిని వెకేట్ చేయించే ఆలోచన ప్రభుత్వం దగ్గర పుండా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ (పడ్కెకల్): అధ్యక్షా, నేను తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరేది, ఇప్పటికే జంటనగరాల సరౌండింగ్స్లో పుండే కుంటలను సంఘు వ్యతిరేక శక్తులు, రాజకీయ ప్రాబల్యంతో ఆక్రమించుకున్నట్లుగా పత్రికలలో వచ్చింది. ప్రత్యేకంగా కుంటలకు సంబంధించి నేను స్వయంగా మంత్రిగారికి అప్పుడు ఫిర్యాదు చేసాను. వాటికి సంబంధించిన కేసులు పెండింగ్లో పున్నాయి. ఇది ఇంపార్టైట్ సబ్జెక్ట్ కాబట్టి ప్రజలకు సంబంధించిన ఆస్థిని కొంతమంది కొల్లకొట్టుకుపోయి లీగ్లైజ్ చేసుకుంటున్నారు కాబట్టి ఎక్కడెక్కడ కుంటలు ఆక్రమణ చేయడం జరిగిందో ఒకసారి విచారించండి. ఆ విధంగా ఆక్రమణాలు చేసిన వారు ఏ రాజకీయాలతో సంబంధం లేనివారు కానే కాదు. కాబట్టి దాని మీద ఖచ్చితమైన విచారణ జరిపించి తగిన విధంగా రక్షణ కల్పించకపోతే అవి పుండనే పుండవు. ఈ ఏపయంలో సుట్రిం కోర్షు ఒక డైరక్షన్ ఇచ్చింది. కుంటలు, చెరువులను ఇతర అవసరాలకు వాడనే కూడదని చెప్పింది. కాబట్టి ఈ ఏపయంలో పెండింగ్లో పున్న దరఖాస్తులను తీసి వాటిని ఇమ్మడియట్గా పరిష్కరిస్తారా లేదా, ఎన్న రోజులలో పరిష్కరిస్తారో చెప్పండి.

శ్రీ చాడా పెంకటరెడ్డి (ఇందుర్చి): అధ్యక్షా, చెరువులు, కుంటలకు సంబంధించి, చాలా అన్యాక్యాంతం జరుగుతోంది. పట్టణాలలో సహజంగా ఒక గజం భూమి రేటు నేల రూపొయిల్లో పుంటుంది కాబట్టి ఆక్కడ ఇది ఎక్కువగా జరుగుతోంది. జిల్లాలలో కూడా పట్టణ ప్రాంతాలను ఆనుకుని పున్న గ్రామాలలో కూడా ఈ విధంగానే పుంది. ఉదాహరణకు కరీంనగర్ జిల్లా కేంద్రం ప్రక్కన పున్న బొమ్మకల్ గ్రామంలో 3 ఎకరాల కుంట భూమి మొత్తం ఆక్రమణ అయిపోయింది. అది చట్టబద్ధంగా లేదు. బలం పున్న వారు స్టాఫ్సినం చేసుకున్నారు. వాస్తవంగా పేదలకు అందవలసినవి వారికి అందడం లేదు. ఇటువంటి వాటిష్టు సమగ్రంగా జిల్లా స్థాయిలో సర్వే చేసి రికార్డు ప్రకారంగా ఆక్కడ ఏముందనేది పరిశీలించి చర్య తీసుకుంటే సరిపోతుంది. మనకు ఇరిగేషన్కు ఈ చెరువులు, కుంటలు చాలా ముఖ్యమైనవి. అవి ఆక్రమించబడితే మనకు ఉపయోగం పుండదు. వాటిష్టున ఏని చర్యలు తీసుకుంటున్నారో తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

డా. జి.విజయరామారావు : స్పీకర్ సర్, మంత్రిగారి జవాబులో చెరువులు, ప్రభుత్వ శిఖం భూములు ఆక్రమణాలకు గురయ్యాయని చెబుతున్నారు. ముఖ్యంగా బలహీన వర్గాలకు సంబంధించిన వ్యక్తులు ఆక్రమణ చేసారని అంటున్నారు. వారు బలహీన వర్గాలకు సంబంధించిన వారు కాదు. వారు భూమి లేని, ఇంట్లు లేని నిరుపేద వర్గాలకు సంబంధించిన వారు కానే కాదు. వారు ఖచ్చితంగా బడా భూస్వామి వర్గాల వారు.

ఉ.8.40

ఈ భూ ఆక్రమణదారులు నగరంలో, నగరం చుట్టుపక్కల ఉన్న ప్రభుత్వ భూములన్నీ ఆక్రమణ చేసి వ్యాపారాలు చేస్తూ కోట్లాది రూపాయలు సంపాదిస్తున్నారు. పైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జంట నగరాలలో చాలా మంది ఇళ్ళ లేని నిరుపేదలు ఉన్నారు. చాలా మంది కూలి చేసుకునే రోజువారీ పని వారు ఉన్నారు. ఆటోరిక్షా సడిపేవారున్నారు. సంవత్సరాల తరబడి ఇళ్ళ స్థలాలు కావాలని ప్రభుత్వ అధికారుల చట్టూ, ప్రజాప్రతినిధుల చుట్టూ తిరుగుతూ ఉన్నారు. పీర్లింగంపల్లి మునిపాలిటీనే కాకుండా పైదరాబాదు చుట్టుపక్కలా ఉన్న ప్రభుత్వ భూములన్నీ ఎవరికో ధారాదత్తం చేయకుండా ఉన్నవారికి ఇష్టమందా భూమి లేని వారికి కూలిపని చేసుకుని ఉంటున్న వారికి ఇచ్చేందుకుగాను ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా, లేదా?

శ్రీ జి. కిషన్‌రెడ్డి(హిమాయత్‌నగర్): చెరువుల ఆక్రమణ గ్రామాలలో జరగడం లేదు. పైదరాబాదు సడిబొడ్డున ఉన్న బతకమ్మ కుంటలో జరిగింది. అక్కడ అనేక వందల సంవత్సరాల క్రిందట తెలంగాణా ప్రజలు ఉంటున్నారు. వారిని ప్రాట్క్ష చేయవలసిన అవసరం ఉంది. 1975 సుండి మన ప్రభుత్వం పోరాటం చేసి సుప్రీం కోర్టు వరకూ వెళ్లి దానిని రక్షించుకోవడం జరిగింది. గత రెండు నెలలుగా ముమారు 7 ఎకరాలలో రు.20 కోట్ల విలువయిన భూమిని ఇశ్టివల కోర్టు స్టేట్‌స్కో మెయిన్‌టైన్ చేయమంటే ఆక్రమణగా భూఆక్రమణదారులు ఎన్.ఈ.సి ఉన్నప్పటికీ ప్రభుత్వానికి సరండర్ చేసిన భూమిని ...

MR. SPEAKER: Is it part of Serilingampally Mandal?

శ్రీ జి. కిషన్‌రెడ్డి: పైదరాబాద్కి సంబంధించిన విషయం కొండా కొండా అక్కించుకున్న అక్రమించుకున్నారు. నిస్సటిరోజున గారివ ముఖ్యమంత్రికి విపరాలు ఇచ్చాను. ఈ భూమిని రక్షించవలసిన అవసరం ఉంది. ఫెన్నింగ్ వేసి మొత్తం చెరువును సమానంగా మట్టితో కప్పారు. ఈనాడు పైదరాబాద్లో వాటర్‌షాఫ్ క్రింద వాటర్ రీచార్లింగ్ కోసం ప్రయత్నం చేస్తున్న పరిస్థితిలో ఉన్నటువంటి చెరువును ఇలా ఆక్రమించుకోవడం అన్యాయం. ఏ రకంగా దీనిని రక్షిస్తారు, ఎన్ని రోజులలో దోషులను శిక్షిస్తారనేది క్లియర్‌గా సభ దృష్టికి తీసుకువస్తారా?

శ్రీ జె. రత్నాకరరావు(బుగ్గారం): ఇది గుంటలు, చెరువులకు సంబంధించిన విషయం. ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో ఈ కార్యక్రమం తీసుకొన్న మాట వాస్తవం. పరిస్థితి ఏమిటంటే, సాధారణంగా గుంటలు, చెరువులు ఎక్కుడెక్కడ గ్రామాలలో, పట్టణాలలో ఉన్నాయా అనేది. చెరువులలో, గుంటలలో, బావులలో నీరు ఉంటుంది. ఆ ఉధేశ్యంతో ఇది లాభపడింది. అలా కాకుండా, ఈ రోజు శిఖం క్రింద ఉన్న భూమి వేరే అమ్ముకున్నారు. శిఖం అవసరం లేని పరిస్థితి ఉంది కాబట్టి ప్రభుత్వఫరంగా ఆలోచిస్తే వీరే మార్గం లేదు. ఈ ఆక్రమణలు కొనసాగుతాయి. పైదరాబాదు నగరంలో బీదవారిని అక్కడికి తీసుకువెళ్లి అక్కడ గుడిసెలు వేయించి కొద్ది రోజుల తరువాత ఖాళీ చేయించి ఆ స్థలాన్ని అమ్ముకుంటున్నారు, అటువంటి కార్యక్రమం జరుగుతోంది. వాస్తవంగా బీదవారు ఉండి, అటువంటి భూమిని ఎవరికి అమ్ముకుండా ఉంటే దానిని ప్రభుత్వం పరిశీలించాలి.

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గాడ్(మేడ్చల్): ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఈ శిఖం పట్టాలు ఉండడంతో చాలా మంది వాటిని పట్టాలులనే ఉధేశ్యంతో కొన్ని ట్యాన్‌జాక్షన్స్ జరుగుతున్నాయి. పీర్లింగంపల్లి నరోండింగ్ ప్రాంతాలలో అదే విధంగా పట్టణాలలో చాలా చేట్ల కొన్ని ప్రాంతాలలో ఈ శిఖం పట్టాలు ఉండడంతో మాదీ పట్టాల్యాండ్, మేము అమ్ముకుంటామనీ, తెలియని వారు ఇది పట్టాకదా, రికార్డులలో చూపుతున్నారు కాబట్టి పట్టగా కొంటున్నారు. దాని కోసం మేముకి పట్టాన్ని తయారుచేసాము. అది రెపెన్యూ మినిస్ట్రీలో ఉంది. మొత్తం రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా చూస్తే, అప్పట్లో ఇదే సభలో నేనే ప్రవేశపెట్టాము. అప్పుడు మొత్తం రాష్ట్రంలో కొంత మంది పేదవారు శిఖంలో ఉంటున్నారు, ఇఖ్యంది పడతారన్నందుకు ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. కనీసం పట్టణ ప్రాంతాలలో దీనిని లిమిట్ చేసి ప్రాట్క్ష అఫ్ ట్యాంక్ బెడ్ ల్యాండ్ యాక్స్‌ని త్వరలో చేస్తే, దీనిని కొంతపరకూ పరిపూర్ణం చేయవచ్చునని తమ

ద్వారా మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. దానికి సంబంధించి వారి మినిస్టీలో ఉంది. దయచేసి దానిని చూడమనండి. ఎంత త్వరగా చేస్తే అంత సప్పొన్నయినా అపవచ్చునని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ధర్మ ప్రసాదరావుః పైదరాబాదు, విశాఖపట్నం ముఖ్యంగా అర్పన్ ప్రాంతాల్లో చుట్టూ ఉన్న చెరువుల క్రింద కబ్బా జరిగిన ప్రయత్నం ముమ్మరం అయిన సంఘర్షాలు అందరమూ గమనించాము. గతంలో ఈ విషయాలు ఈ సభలోకూడా చర్చకు వచ్చాయి. రంగారెడ్డిగారు అడిగిన ప్రశ్న పేరీలింగంపల్లికి సంబంధించి నిర్మణాలు ఉంటే తీసివేస్తారా, చేస్తున్నారాలని అడిగారు. అటువంటి నిర్మణాలు ఏమయినా ఉంటే తప్పకుండా నా నోటీసీకి తీసుకురమ్మనునండి, వాటన్నింటిని తొలగించే ప్రయత్నం జరుగుతుంది. ఎక్కడ, ఎవరు అన్తాథల్లెజ్ కన్స్ట్రక్షన్ జరిపినా దానికి ప్రభుత్వం అనుమతించదు. ముఖ్యంగా ఆయకట్టు ఉన్న చెరువులు ఇతరత్రా ఆక్రమణికి ఉన్న భూములు తొలగించే ప్రయత్నం జరుగుతుంది. కొన్ని ట్యూంక్ బెడ్లోఫ్స్పుటికీ బలహిసవర్గాలవారు కొన్ని సంపత్తురాల తరబడి ఆక్యమై చేసి ఉంటున్నారు. అటువంటి విషయాలను పూర్తిగా పరిశీలించడం జరుగుతుంది. ఏ మేరకు సాధ్యమనుతుందో చూసి తొలగించేవి ఉంటే తొలగించి, బలహిసవర్గాలవారికి ఇచ్చే నిర్దయాలు తీసుకుంటే, ఆ నిర్దయాలు తెలియజేస్తాము. పట్టణానికి సంబంధించి శిఖం పట్టాకి సంబంధించి చట్టం తెచ్చారు. అది పరిశీలించడం జరిగింది. రక్షించడానికి అవసరమయిన చర్యలన్నీ ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది. ఏ ప్రభుత్వ భూమినికానీ, ఏ ట్యూంక్ బెడ్ని కానీ ఏవరూ ఆక్రమించుకోకుండా ఉండేందుకు సమగ్రంగా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఈ పట్టణానికి చుట్టూప్రకృత ఉన్న భూములను చూడడానికి రంగారెడ్డి జిల్లా జాయింట్ కలెక్టర్ ఒక టాస్క్‌ఫోర్స్‌ని లీడ్ చేసుకొని ప్రాట్క్ చేసే కార్యక్రమం జరుగుతోంది. ఇంకా సమర్థవంతంగా నిర్వహించాలని వారికి ఆదేశాలు ఇష్టాడం జరుగుతుంది.

శ్రీ మల్లరెడ్డి రంగారెడ్డిః మంత్రిగారు చెప్పిన దానిలో రేపు జరగబోయేది చేస్తామన్నారు, ఫరవాలేదు, కానీ ఇందులో అంతా పెద్ద పెద్ద శక్తులు, వ్యక్తులు ఉన్నారు. పోలీసు అధికారులు ఉన్నారు. పైదరాబాద్ నగరానికి అనుకొని ఉన్న దానిని ఇంత ఈజీగా తీసివేయడం కర్ఱ్ కాదు. గతంలో జరిగింది ఇష్టాడు జరిగింది కాదు. దానిని పూర్తిగా దర్యాప్తు చేసి వారి మీద ఏమి చర్య గైకొంటారోచెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. మూడు, నాలుగు సంపత్తురాల క్రితం జరిగిన ఈ ఆక్రమణాలోని విషయాలు ఇవి. ఈ రోజు జరిగింది కాదు. రేపు జరగబోయేది బాగానే ఉంది. అనలు జరిగిన దాని గురించి బలహిసవర్గాల పేరుతో బడా వ్యక్తులు చేసారు, దాని మాటేనిటి?

శ్రీ ధర్మ ప్రసాదరావుః స్పృసిఫిక్‌గా నాకు ప్రాసి ఇష్టామనండి, తప్పకుండా తొలగించే ప్రయత్నం చట్టప్రకారంగా చేయించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ మల్లరెడ్డి రంగారెడ్డిః స్పృసిఫిక్‌గానే ఉంది.

శ్రీ ధర్మ ప్రసాదరావుః ఒక కన్స్ట్రక్షన్ జరిగిందనే విషయం నా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. ఏ సర్వే సెంబరు, ఎవరు, ఎక్కడ అనేది స్పృసిఫిక్‌గా ప్రాసి ఇష్టామనండి. ప్రభుత్వం ఎవరినీ రక్షించే ప్రయత్నం చేయదు.

మిస్టర్ స్పీకర్: మంత్రిగారికి మీరు ఏదయినా స్పృసిఫిక్‌గా ఉంటే ప్రాసి ఇష్టాండి, వారు చర్య తీసుకుంటారు. **The Minister has been categorical. Please sit down. I am going to the next question.**

శ్రీ మల్లరెడ్డి రంగారెడ్డిః స్పృసిఫిక్‌గానే ఉంది. రంగారెడ్డి జిల్లాలో బలహిసవర్గాల వారికి అనందపడేవారము. బడా, బడా వ్యక్తులకు ఇచ్చారు. నాకు మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇప్పించండి. ఇది చాలా ముఖ్యమయినది. పైదరాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లాలకు

సంబంధించిన భూముల వ్యవహారం. పూర్తిగా మనిషుడిని మారేడుకాయ చేశారు. రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఉన్న భూములను పేదవారికి ఇచ్చే భూములను పెద్ద వారికి నిమిత్తమాత్ర ధరలకు ఇస్తే మేము అడగుకుండా ఎలా ఉంటాము? అందుకే అడగుతున్నాము.

(అంతరాయం)

వారికి తొందర ఎందుకు? బయటకు రానివ్వమనండి, చాలా ఉన్నాయి.

శ్రీ ధర్మాను ప్రసాదరావు: సభ్యుల ఆవేదన ఏనీటంటే, ప్రభుత్వ ఖరీదయిన భూముల్లో శక్తివంతులయిన అధికారులు ఆక్రమించారని వారు చెప్పారు. తప్పకుండా వారిచ్చిన సమాచారం మేరకు సమగ్రంగా పరిశీలించి తగు దర్శాపు జరిపించి చర్య తీసుకుంటాము. ఈ విషయంలో ఎవరిని కూడా అనుమతించే ప్రయత్నం లేదు.

.8.50

మిస్టర్ స్పీకర్ : - మంత్రి గారు యాక్షన్ తీసుకొంటానని క్లియర్గా చెప్పారు. I am going to the next question. I am withdrawing you mike. Please sit down.

శ్రీ మల్లరెడ్డి రంగారెడ్డి : - గత ప్రభుత్వంలో జరిగిన ఆక్రమణాల విషయమై క్లియర్గా సమాధానం రావాలి. దీని విషయమై ఎటువంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. మంత్రి గారు సమాధానం చెప్పాలి.

శ్రీ ఎం.ఎ.గప్పార్ (కర్మనులు):- అధ్యక్షా, మంత్రి గారు బలహీన వర్గాల వారు ఆక్రమించుకొన్నారన్నారు. సభ్యులు చాలా స్పష్టంగా బలహీన వర్గాల వారు, పెత్తందార్లు ఆక్రమించుకొన్నారని చెప్పారు. సభ్యులు సమాచారాన్ని ఇస్తే, చర్యలు తీసుకొంటానని మంత్రి గారు చెపుతున్నారు. ప్రశ్న సభలో వచ్చింది కాబట్టి ఇది సభా ప్రాపణి అపుతుంది. కొంత మంది పెత్తందార్లు, బడా బాబులు ప్రభుత్వ భూమిలను, చెరువులను ఆక్రమించుకొంటున్నారని చెపుతుంటే, సమాచారాన్ని పంపిస్తే యాక్షన్ తీసుకొంటామని మంత్రి గారు చెప్పి ఎట్లా? ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా వారిపై యాక్షన్ తీసుకొంటుందా? లేదా? చెప్పమనండి. ఎవరెవరు పెద్ద వారు ఉన్నారో వారి పీర్చను సభలో పెట్టండి.

శ్రీ డి. ప్రసాదరావు : - అధ్యక్షా, నేను చెప్పిన సమాధానాన్ని గౌరవ సభ్యులు సరిగా అభ్యం చేసుకోలేదు. ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్న సమాచారం మేరకు చర్యలు తీసుకొంటామని చెపుతున్నాను. అదనంగా సభ్యుల దగ్గర సమాచారం ఉంటే నాకు ఇప్పమని అంటున్నాను. ఇరు వర్గాల వారు కబ్బా చేశారు. ధనవంతులు, బలహీన వర్గాల వారు ఉన్నారు. బలహీన వర్గాల వారికి ఇవ్వాలా లేక వదిలి వేయాలా అన్న నిర్ణయం తీసుకొనే ముందు చట్ట పరంగా అన్ని అంశాలను పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది. ఎవరైతే అన్ ఆధ్వర్యాజ్ఞగా అక్కాపై చేసి, కట్టడాలు కట్టారో వాటిని తొలగించే కార్యక్రమం ఉంది. సంబంధిత విషయానికి సంబంధించి ఎంత పెద్దవారు ఉన్నా ప్రభుత్వం వారిని క్షమించి వదిలిపెట్టే ప్రశ్న లేదని తెలియజేస్తున్నాను.

ఒంగోలు, మహిళా శిశు సంక్షేపమశాఖలో బోగెస్ సర్టిఫికేట్లతో పదోన్నతులు

ప్రశ్న నెం.2 (3)

శ్రీమతి లలిత కుమారి(పలుమనేరు)-గౌరవసీయులైన ముఖమంత్రి గారు దయచసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- ఎ. మహిళ, శిశు సంక్లేషు శాఖ ఒంగోలు జోనలో పనిచేస్తున్న కొంత మంది ఉద్యోగులు నకీలీ ధృవతాలు నమర్చించి బైపిస్టులు, జానియర్ అసిస్టెంట్లుగా పదోన్నతులు పొందిన విషయం వాస్తవమేనా ?
- బి. అయితే, సంబంధిత అధికారులపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

ముఖ్యమంత్రి గారి తరఫున టూరిజం మరియు చక్కెర శాఖ మంత్రి (శ్రీమతి డా. జె. గీతారెడ్డి) :

- ఎ. లేదండి.
- బి. ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తి కాదు.

శ్రీమతి లలిత కుమారి :- అధ్యక్షా, ఒంగోలు మహిళ, శిశు సంక్లేషు శాఖలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులు బోగెన్ సర్టిఫికెట్లతో బైపిస్టులు, జానియర్ అసిస్టెంట్లుగా పదోన్నతి పొందిన విషయం వాస్తవమా అని అడిగాము. మేము పూర్తి స్థాయి సమాచారంతో రావడం జరిగింది. మంత్రి గారు దీనిపై క్లియర్స్ గా సమాధానం చెపితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీ దగ్గర ఉన్న సమాచారాన్ని నాకు పంపించండి నేను మంత్రి గార్చి పాస్ చేస్తాను.

శ్రీమతి లలిత కుమారి :- మేము ప్రశ్నను వేసి ఇప్పటికి 23 రోజులు అయింది. మేము సమాచారంతో వచ్చాము. కాబట్టి, యింక్వయిరీ ఎప్పుడు వేస్తారో స్పుసిఫిక్ గా మంత్రి గారు సమాధానం చెప్పాలి.

శ్రీమతి డా. జె.గీతారెడ్డి :- అధ్యక్షా, సభ్యులు వారి వద్ద ఉన్న సమాచారాన్ని నాకు అందిస్తే, సత్వరంగా చర్యలు తీసుకొంటానని తెలియజ్జేస్తున్నాను.

శ్రీమతి పి. అరుణ (గజపతినగరం) :- అధ్యక్షా, ఒంగోలు జోన్ లోని మహిళ, శిశు సంక్లేషు శాఖలో 1989వ సంవత్సరం నుండి అవకతవకలు జరుగుతున్న మాట వాస్తవమేనా? అప్పటి నుండి ఇప్పటి పరకు ఎన్ని కేసులు పెండింగ్ లో ఉన్నాయి. ఇప్పటి పరకు వారిపై ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. కొంత మంది ఆర్.జె.డి. ఆఫీసర్లోని డెప్యూటీ డైరెక్టరును ఎంక్షెరీ ఆఫీసర్స్ గా వేస్తున్న మాట వాస్తవం. అయితే వారిపై తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి? ఎప్పటి లోపు చర్యలు తీసుకొంటారు. సుమారు 23 మంది ఉన్నారు. వీరిపై ఎటువంటి చర్యలుతీసుకోలేదు. వీరు సర్వీస్ కమిషన్ ద్వారా కాకుండా ఇత్తెగ్గా వచ్చారు. వీరి విషయమై మంత్రి గారు స్పుసిఫిక్ గా సమాధానం ఇవ్వాలి.

శ్రీమతి డా. జె.గీతారెడ్డి :- అధ్యక్షా, వారు స్పుసిఫిక్ గా సమాచారం అందిస్తే యింక్వయిరీ చేయస్తాను. ఇంక్వయిరీ చేయించి వారికి సమాధానం పంపిస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీ దగ్గర ఉన్న సమాచారాన్ని నాకు పంపించండి నేను మంత్రి గార్చి పాస్ చేస్తాను.

శ్రీమతి లలిత కుమారి :- అధ్యక్షా, 1990-91వ సంవత్సరంలో జరిగిన పరిస్థితులు ఇవి. దీని విషయమై సరైన సమాచారం మంత్రిగారు ఇవ్వాలి. ప్రశ్న మేము వేసి 23 రోజులకు ప్రాగ్ అయినా, ఎందుకు ఇంత నిర్లక్ష్యం వహిస్తున్నారు. ఇది మేము ఇచ్చిన ప్రశ్నపై నిర్లక్ష్యమా? లేక నిర్వహణలో లోపమా తెలియజీయల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఇప్పరేషన్ పాస్ ఆన్ చేయండి. Government has assured to initiate action in the matter.

శ్రీ కె. కళా పెంకటరావు (పనుకూరు):- అధ్యక్షా, ప్రశ్నలి మీరు అలో చేసిన తరువాత, అది గవర్నమెంట్కి పాస్ ఆన్ చేస్తే, ప్రభుత్వం సంబంధిత శాఖ నుండి సమాచారం తెప్పించుకొంటుంది. అక్కడ జరిగిన విషయాలు ఏమిటో చెప్పునునండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : - అటువంటివి ఏమి జరగలేదని రిప్లయిల్ మంత్రి గారు క్లియర్గా చెప్పారు.

శ్రీ కె. కళా పెంకటరావు :- అధ్యక్షా, రిప్లయి సరిగా లేదాని చెప్పడానికి నిదర్శనం ఇని 1991-92లో జరిగిన విషయాలు. వీటి విషయమై క్లియర్ కటగ్ సమాచారం కావాలి. విచారణాధికారి ద్వారా ప్రభుత్వం దానికి సంబంధించిన సమాచారం తెప్పించుకొన్న తరువాత కూడా ఏదో మొక్కబడిగా సమాధానం చెప్పడం మంచిది కాదు. మా దగ్గర పూర్తి సమాచారం ఉంటే, దాన్ని పాస్ ఆన్ చేయమని చెప్పడం కూడా మంచిది కాదు. సరైన సమాధానాలు ప్రభుత్వం నుండి రావాలని కోరుతున్నాము.

(అంతరాయం)

MR.SPEAKER : Now, I am going to the next question.

మీరు ఇస్టర్మేషన్ పంపిస్తే, మంత్రి గారు యాక్షన్ తీసుకొంటారని చెప్పారు. మీరు వినవలేదు. మీరు ఇచ్చే సమాచారం ఏమిటో వారు పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది కదా. పరిశీలించి వారు యాక్షన్ తీసుకొంటారు. దయచేసి కూర్చోండి. Minister has said very clearly. If you have got any additional information you please on to the Government so as to facilitate it to initiate action.

బార్లు, రెస్టారెంట్లలో అణీల సృత్యాలు

ప్రశ్న నెం. 3(103)

శ్రీ మల్కేట్లి రంగారెడ్డి - గౌరవసీయులైన హోం శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజ్ఞారా :

- ఎ. పైదరాబాదు నగరంలోని వివిధ బార్లు, రెస్టారెంట్లలో పోలీసు అధికారులతో కుమ్కె అర్థరాత్రి వరకు ఆర్పుప్రా పేరుతో అణీల సృత్య కార్బూక్షమాలను నిర్వహిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా ?
- బి. పోలీసు అధికార్లు కంటి తుడువు చర్యగా భార్లను సోదా చేస్తున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా ?
- సి. అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె.జానారెడ్డి):

- ఎ. లేదండి.
- బి. లేదండి.

సి. ఏవేని ఉల్లంఘనలు దృష్టికి వచ్చినప్పుడు, భారత శిక్షాన్మతితోపాటు నగర పోలీసుచట్టంలోని సంబంధిత సెక్షన్ క్రింద బార్లు, రెస్టోరంట్లు యజమానులపై రెగ్యులరు కేనులను నమోదు చేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ మల్రెడ్డి రంగారెడ్డి : - అధ్యక్షా, ఇది హైదరాబాద్కి సంబంధించిన విషయం. మీరంతా కూడా హైదరాబాద్లోనే ఉంటారు. హోం మంత్రి గారు చెప్పిన సమాచారం కర్రెక్ట్. ఇప్పుడు లేదేమో.

మిస్టర్ స్పీకర్ : - మీ దగ్గర ఏమైనా సమాచారం ఉంటే అది నాకు పంపించండి. నేను మంత్రి గార్చి పాన్ ఆన్ చేస్తాను.

శ్రీ మల్రెడ్డి రంగారెడ్డి : - అధ్యక్షా, నా దగ్గర ఉన్న సమాచారం మంత్రి గార్చి ఇస్తాను. హైదరాబాద్ నగరంలో చాలా బార్ అండ్ రెస్టోరంట్లలో రాత్రి 12, ఒంటి గంట వరకు రకరకాల రంగుల కలు చూపిస్తూ, నడిపిస్తున్న పరిస్థితి ఉంది. దీనిపై చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని అడిగితే, కోర్టు నుండి స్టే తెచ్చుకోన్నారని చెపుతున్నారు. దీనిపై సమగ్రమైన చట్టం తీసుకు రావాల్సిన అవసరం ఉంది. లేకపోతే 24 గంటలు నీటిని నడిసే పరిస్థితి వస్తుంది. నేను గత 5 సంవత్సరాల నుండి చూస్తున్నాము. ఎంత చెప్పినా వినిపించుకోవడం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : - స్పెసిఫిక్ గా ప్రశ్న వేయండి.

ఉ. 900

శ్రీ ఎమ్. రంగారెడ్డి : అధ్యక్షా, మేము ఇందులో చాలా క్లియర్ గా అడిగాము. ఈ నాడు సిటీలో బార్లు, రెస్టోరంట్సు రొజు రొజుకూ విపరితంగా పెరిగాయి. వాటికి లైసెన్సులు యివ్వడం మూలంగా ప్రతి ఏరియల్, రోడ్లు రోడ్లుకు వది రెస్టోరంట్ల ఉంటున్నాయి. మరి వాటి విషయమై ఏమి చర్య తీసుకోబోతున్నారు? రోడ్లు రోడ్లు కూ ఈ బార్ అండ్ రెస్టోరంట్సు నడిచే పరిస్థితులు ఇప్పుడున్నాయి కనుక వాటి విషయమై తెలుపవలసిందిగా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్థన్ రెడ్డి (ఖైరతాబాద్) : అధ్యక్షా, బార్ పోప్స్, ఫైన్ పోప్స్ తో బాటు బెల్ల్ పోపులు కూడా ఈవాడు పెడుతున్నారు. గతంలో ఉన్న ప్రభుత్వం టూరిజం డెవలప్‌మెంట్ పేరుతో ఈ పోప్సును అనుమతించడమే కాకుండా కేబరే డాస్టులకు కూడా పరిష్కర్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ విషయమై మహిళా సంఘాలన్నీ ధర్మ చేశాయి. ఆ విధంగా చేసినపుటికే ఆ జి.ఓసు అలాగే వుంచి వాటిని క్యాస్పిల్ చేశామని వారు ఇప్పుడు చెబుతున్నారు. ఇటువంటి అవిసీతి జి.ఓకు ఆ గవర్నర్‌మెంట్ అనుమతి ఇచ్చిందా లేదా? అసలు ఆ జిఓసు క్యాస్పిల్ చేశారా లేదా? దుర్దం చెరువు వద్ద కూడా ఇలాంటి డ్యూస్సులు జరుగుతున్నట్లుగా పేపర్సులో వార్తలు వచ్చాయి. టూరిజం డెవలప్‌మెంట్ పేరుతో మహిళలతో అర్థసగ్గంగా డ్యూస్సులు చేయించడం జరుగుతోంది. వాటిపై కేనులు బుక్ చేశారా? ఇప్పుడు కూడా అదే విధంగానే జరుగుతోందా? దానిపై ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు? బార్ పోప్లకు ఇతర సమయం వరకు ఉండాలని టైమింగ్స్ పెట్టారా? ఈ నాడు రాత్రి 3 గంటల వరకు ఆ పోప్స్ సడుస్తున్నాయి. ప్రభుత్వం ఈ విషయమై ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నది తెలియజేయవలసిందిగా తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఎస్. గుప్తా : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు జనార్థన్ రెడ్డి గారు చెప్పినట్లు గత ప్రభుత్వం టూరిజాన్ని ప్రోత్సహించాలన్న ఉద్దేశంతో ఆ విధంగా కేబరే డ్యూస్సులు, అర్థసగ్గ ప్రదర్శనలను నడవడం జరిగింది. అవన్నీ పోలీసు ఇన్వార్క్ సపోర్ట్ తో నడిచాయి.

(తెలుగు దేశం సభ్యుల అంతరాయం కల్పించారు.)

నేను ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. వ్యథిచారానికి లైసెన్సులు ఇస్తున్నామన్నారు. వారు ఏమి మాటల్లాడుతున్నారు? నేను అడుగుతున్నది ఎన్ని రెస్టారెంట్స్‌కు పర్ఫెషన్ ఇచ్చారు?

(అంతరాయం)

నేను స్పీసిఫిక్‌గా అడుగుతున్నాను. బార్ అండ్ రెస్టారెంట్స్ పేరిట ఎన్నిటికి లైసెన్సులు ఇచ్చారు? ఎన్ని గంటల వరకు అని సడప వచ్చని సమయాన్ని ఇచ్చారు? రాత్రి పూట ఒకటి రెండు గంటల వరకూ కూడా ఆ పోవ్ నడుపబడుతున్నాయి.

(అంతరాయం)

టూరిజాన్ని డెవలప్ చేయడంలోని ప్యాకేజ్లో భాగంగా గతంలో ఈ విధంగా సడపడం జరిగింది. మీరు కూడా అదే విధంగా అనుమతించ దలచుకున్నారా? లేకపోతే ఏమైనా చర్యలు తీసుకోబోతున్నారా? ఏమి చర్యలు తీసుకుంటారు?

శ్రీ ఇ. దయాకర్ రావు (వర్షన్‌పేట్): అధ్యక్షా, ఇగతంలో బార్లు రాత్రి 9, 10, 11 గంటల వరకు హైదరాబాద్ సిటీలో నడిచేవి. ఈ మధ్య కాలంలో రాత్రి 3 గంటల వరకు నడుస్తున్నాయని వారంటున్నారు. (కాంగ్రెస్ సభ్యులు అంతరాయం కల్పించారు.)

మేము మాటల్లాడటానికి మాకు ట్రైము ఇవ్వరు. వధ్దు అంటే మేము కూర్చుంటాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీకు ఇస్తుడు బాగా అర్థం అవుతోంది కదా? It applies to everybody.

శ్రీ ఇ. ఇదయాకర్ రావు : ఆ క్లబ్ అన్ని కూడా హైదరాబాద్ లో క్లబ్ చేచారు. ఈ మధ్య కాలంలో మళ్ళీ కొత్తకొత్త లైసెన్సులు కావాలని అప్పికేషన్ పెట్టుకున్నారా? ఈ క్లబ్ ఈ వన్ మంత్ర నుంచీ సడుస్తున్నాయి. ఇస్నే కొత్తగా సడుస్తున్నాయి. (కాంగ్రెస్ సభ్యుల నుంచి అంతరాయం) ఆ.ఆ. తెలుస్తుంది. బజారులో పడతారు.

MR. SPEAKER: Mr. Dayakar, please address the Chair. నేను వారిని కంట్రోల్ చేస్తాను. మీరు ఛైర్ ను అడ్యెన్ చేసి మాటలాలి.

శ్రీ ఇ. దయాకర్ రావు : కొత్త క్లబ్కు అనుమతిస్తామని మీరు హామీ ఇచ్చారా? లైసెన్సులు లేకుండా ఒక నెల రోజుల నుంచి ఈ క్లబ్ నడుస్తున్నాయి. వాటిని అరికడతారా? మీరు ఏమైనా కొత్తగా ఆ పోవ్ కు అనుమతి ఇస్తున్నారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రి గారూ మీరు సభ్యులు అడిగిన దానికి స్పీసిఫిక్‌గా సమాధానం ఇవ్వండి.

శ్రీ కె. జింకా రెడ్డి : అధ్యక్షా, సభ్యులు అడిగినంతవరకే పరిచితమై నేను చెబుతాము. ఇప్పటి వరకు చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినటువంటి వారిపై 2003 సంవత్సరంలో 12 కేసులు, 2004 సంవత్సరంలో 37 కేసులు పెట్టడం జరిగింది. ఇప్పటి వరకు మేము ఎవరికి ఈ పోవ్ నిమిత్తం ఎటువంటి హామీలు ఇవ్వలేదు. ఎవరికి పర్మిషన్ ఇష్టమని చెప్పలేదు. 2004 సంవత్సరం జనవరి నుంచి ఒకటి రెండింటికి మాత్రమే పర్మిషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. తర్వాత పర్మిషన్ ఇవ్వలేదు. హాలీసు

కమీషనర్ పర్సనల్ ఇచ్చిన మూడింటికి మాత్రమే పర్సనల్ ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే కొంతమంది టైం టు టైం హోకోర్కు వెళ్లి 27 మంది ఇంటీరియం డైరక్షన్‌తో లైసెన్స్ పాండారు. ఆ 27 ఫ్లస్ మూడింటికి లైసెన్స్ గ్రాంట్ చేశాము. మొత్తం 30 సడుస్తున్నాయి. అని రాత్రి 12 గంటల వరకు సమయాన్ని పెట్టడం జరిగింది. దానిని పాటించని వారిపై తప్పనిసరిగా కేసులు పెట్టడం జరుగుతున్నది. మీరు చెప్పిన విషయాలను నేను మానిటరింగ్ చేస్తాను. మీ దృష్టిలోకి పచ్చిన వాటిని గురించి నాకు తెలియజేసినట్టే నేను వారి పై తగు చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. జనార్థన రెడ్డి : అధ్యక్షా, నేను చాలా క్లియర్గా అడిగాను. అర్చప్పాలకు, కేబలే డ్యూస్స్ లకు ఎన్నింటికి పర్సనల్ ఇచ్చారు? తర్వాత కొన్ని కోర్కె ఆర్డర్ తీసుకు వచ్చి సడుస్తున్నాయిన్నారు. ఆ కోర్కె ఆర్డర్ ఎ తేదీలో ఇచ్చారు? ఆ ఆర్డర్ ను వెకేట్ చేయడానికి మీరు ఏమైనా ప్రయత్నం చేశారా? దానిపై కేసులు పెట్టారా? టూరిజం డెవలప్మెంట్ పేరిట దుర్గం చెరువు వద్ద అర్థసగ్గ నాట్యాలు చేయడం జరుగుతున్నాయి. దానిని ప్రభుత్వం కూడా సపోర్ట్ చేస్తున్నదా?

శ్రీ ఎమ్. రంగా రెడ్డి : అధ్యక్షా, అసలు విషయాన్ని ప్రక్కకు పెట్టి నెల రోజుల సుంచి నీటిని సడుపుతున్నానుని తెలుగు దేశం పార్టీ వారు అంటున్నారు. (ప్రతి పక్క సభ్యుల సుద్ధేశించి) సంపూర్ణ మద్యపాశ నిషేధాన్ని పెట్టి పూర్తిగా అంధ రాప్టొన్ని మద్యపాశంలో ముంచిన మీరు ఈ రోజు ఏదో కట్టు కథలు చెప్పడం సరికాదు. అది సరిపోదని టూరిజం పేరుతో నీటిని మీరు పెట్టారు. మరి వారే ఆ విధంగా టూరిజం పేరుతో..... (తెలుగు దేశం పార్టీ సుంచి సభ్యులు అభ్యంతరం)(అంతరాయం) అందువల్ల నెల రోజులలో జరిగిందో , పది సంవత్సరాలలో జరిగిందో మీరు ఒకసారి ఆలోచించి ఈ రోజు ..... ఏమిటండీ ఇది. మీ సంగతి తెలుసు అని వారు అంటున్నారు. చేసింది చాలక మళ్ళీ ఈ రన్నింగ్ కామెంటరీ చేస్తున్నారు. ఈ కామెంటరీలు ఏమిలి?

(అంతరాయం)

ఉ.9.10

శ్రీ కె.జి.నారెడ్డి: అధ్యక్షా, ఈ అర్చప్పొ పర్సనల్ కొరకు కోర్పు ద్వారా 27 వ చ్చాయి, కమీషనర్ అఫ్ పోలీస్, పైదాచాదు, 3 పర్సనల్ ఇచ్చారు మొత్తం 30 అయ్యాయి. ఈ మొత్తం కూడా 2004 ఏప్రిల్ కు ముందు ఇచ్చినవి. సూతన ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఒక్క పర్సనల్ కూడా ఇవ్వాలేదు, కోర్పు సుంచి కూడా రాలేదు. ఆ తరువాత ఇంటీరియం డైరక్షన్ మీద తీసుకున్నటువంటి వాటిని క్యాప్టివర్ చేయడానికి ప్రోసెక్యూటర్ ద్వారా కమీషనర్ అపీలు చేస్తున్నారు. సాధ్యమైనంత త్వరలో క్యాప్టివర్ చేస్తాము. ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి డైరక్షన్ ప్రకారం రాత్రి 12 గంటలు దాటి ఉండడానికి నీలు లేదు. ఎక్కడైనా ఉండంతం జరిగినా కలినంగా శక్కిస్తాము.

శ్రీ పి.జనార్థనరెడ్డి: అధ్యక్షా, గతంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం మధ్యనిషేధం పేరు చెప్పి అధికారంలోకి వచ్చింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో ఉన్నవాళ్ళ అప్పుడు ఉన్న గవర్నర్ క్యాప్టికాంటీన్‌గారు, ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి.రామారావుగారు, చంద్రబాబునాయుడుగారు ఈ మధ్యం అమ్మి ప్రభుత్వాన్ని నడిపించేదాని కన్న వ్యాఖ్యానం చేసి నడిపిస్తే బాగుంటుందని చెప్పడం జరిగింది.

(అంతరాయం)

వాళ్ళ అవిధంగా ప్రభుత్వాన్ని నడిపించారా? క్యాబెరో డ్యూన్స్ కు ఎన్ని లైసెన్సులు ఇచ్చారని చెప్పమంటున్నాము.

శ్రీ పి. కేశవ్(ఉరవకొండ): అధ్యక్షా, నేను స్పృసిఫిక్గా ఒక కోశ్వన్ అడుగుతున్నాను. హోం శాఖ మంత్రితోబాటు, ఎస్సెప్లెజ్, ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయం మీద స్పుందిస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను. బార్లు ఉండడంవల్ల అళ్ళిల నృత్యాలు వస్తున్నాయి, ఈ బార్లును మూసివేసే ప్రతిపాదన ఉన్నదా?

(అంతరాయం)

ఎన్నోకెన సభ్యులు వారి మ్యానిఫెస్టోను చదివినట్టుటేము. దశల వారిగా మధ్యపాన నిమ్మేదం అన్నారు. ఎప్పటిలోగా బార్లను మూసివేస్తారు? అటువంటి ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందా? దుర్గం చెరువు సంఘటన జరిగి 20 రోజులు అయినది. దాని మీద ప్రభుత్వం ఏమి స్పష్టమైన చర్య తీసుకుంది?

శ్రీ కె.జింకారెడ్డి:అధ్యక్ష్సో, సభ్యులు వేసినటువంటి ప్రశ్నకు ఇక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రశ్నకు సంబంధం లేదు. జనార్థనరెడ్డిగారి ప్రశ్నకు మొత్తం ఆర్పెషణ పర్మిషన్ 30 ఉన్నాయి, రెష్టారెంటుకు పర్మిషన్ 130 ఉన్నాయి. దయాకరరాను అడిగిన ప్రశ్నకు ప్రైడాబాదు పోలీస్ చట్టంలో కొన్ని సెక్షన్సు ఉన్నాయి, చట్టాన్ని ఉల్లంఘిస్తే ఏ, ఏ సెక్షన్ క్రింద బుక్ చేయాలో దాని ప్రకారం శిక్షిస్తాము.

**పెదవల్లి నియోజకవర్గంలోని ఓదెల, కాల్వార్షీరాంపూర్ మండలాలలో గల
కాలువ చివరి భూములకు నీటిని విడుదల చేయుట**

ప్రశ్న నెం .4 (86)

శ్రీ గీట్ల ముకుందరెడ్డి (పెద్దవల్లి)- గౌరవనీయులైన భారీ సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- a) శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు యొక్క డి-86 కాలువను ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో ఆధునికరించినపుటికి దాని నుండి పెద్దవల్లి నియోజకవర్గం, ఓదెల, కాల్వార్షీరాంపూర్ మండలాలలోని చిట్టచివరి భూములకు నీరు అందడం లేదనే విషయం వాస్తవమేనా?
- b) అయితే, అందుకు గల కారణాలేమిటి? చిట్టచివరి భూములకు నీటిని సమకూర్చడానికి ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన చర్యలేమిటి?

భారీ సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ పాన్నాల లక్ష్మయ్య):

- a) చిట్టచివరి ఆయకట్టుకు లోగడ నీరు అందలేదనే విషయం వాస్తవమే. అయితే, పునరావాస పనులు పూర్తయిన తరువాత చిట్టచివరి ఆయకట్టుకు నీరు అందుతున్నది. ఖరీఫ్ కాలంలో డి-86 ద్వారా చిట్టచివరి ఆయకట్టు అంతటికి నీటిని సరఫరా చేయడమయింది అయితే, రభీ కాలంలో 3 తడువులకు నీటిని ఇవ్వడమయింది.
- b) చిట్టచివరి ప్రాంతాలకు నీటిని సరఫరా చేయడానికిగాను నీటి క్రమబద్ధీకరణ కాలంలో పోలీసు, రెవిమ్యా, వ్యవసాయ, సాగునీటి శాఖల సిబ్బంది, దైతు ప్రతినిధులతో కూడిన టాన్స్‌ఫోర్మ్సు బృందాలను ఏర్పాటు చేయడమపుతుంది. దీనివల్ల నీటి క్రమబద్ధీకరణ సక్రమంగా జరగడానికి, చిట్టచివరి ప్రాంతాలకు నీటిని సరఫరా చేయడానికి నీలవుతుంది.

శ్రీ జి.ముకుందరెడ్డి:అధ్యక్షా, కరీంముగర్ జిల్లాలో శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు పరిధిలో డి-86 చాలా ప్రధానమైనది. దీని ద్వారా 3 నియోజికవర్గాలలో నీటి పారుదల సౌకర్యం లభిస్తుంది. పెద్దపట్లి నియోజికవర్గం కాలువ చివరి ప్రాంతంలో పున్చది. ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో కోట్లాది రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి మరమత్తులు చేపట్టినపుటికి కూడా 2 సంవత్సరంల క్రింద కార్బోకమం పూర్తి అయినపుటికి మొత్తం డ్రాప్సలు కూలిపోతున్నాయి, మొత్తం లైనింగ్ చెదిరిపోయింది. డిజైనింగ్ లోపాలవల్ల, ఇతరత్రా టెక్నికల్ లోపాల వల్ల మంత్రిగారు చెప్పిన దానిలో కొంత వాస్తవం ఉన్నది. టాస్సఫోర్సు కానిస్టోఫ్ చేశారు, ఇప్పటివరకు కూడా సక్రమంగా నీరు ఆ ప్రాంతంలో అందలేదు. రబీ, భరీఫ్ సీజన్ లోపల రైతాంగం అంతా కూడా ఆంధోళనకు దిగి థర్నాలు, క్యాంప్ కార్బోలయం లోపల దాడి కూడా చేయడం జరిగింది. కాంట్రాక్టర్ల మీద ఏమి చర్య తీసుకుంటారు? ఈ కాలవ డి-86 ప్రాంతంలో రెండు వైపుల మానేరు నది, హస్పిస్మీయా నదీ ఉన్నాయి, చెరువులు కూడా ఉన్నాయి, అపారమైన జల సంసద ఉన్నది, సప్లైమెంటేషన్ స్క్రోమ్సు, లిష్టు ఇరిగేసన్ స్క్రోమ్సు ప్రభుత్వం పైపు నుంచి తనకు తాసుగా ప్రతిపాధిస్తారా? కాలువ చివరి ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి వేలామంది రైతులను ఆదుకోడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలని నేను కోరుతున్నాను. దీనిపైన ప్రభుత్వం కరెక్షన్ అస్యారేమ్సు ఇచ్చి, చర్య తీసుకుంటారా అని నేను మీ ద్వారా ప్రశ్నిస్తున్నాను.

శ్రీ సానమూర్తి:అధ్యక్షా, శిథిలాపత్నులో ఉన్న శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు కాలపున పెద్దవత్తున ప్రపంచ బ్యాంక్ నిధులతో ఆదునీకరణ చేయడం జరిగింది. ఎపబిపి నిధులతో పొడిగింపు జరిగింది. ఈ పనులు మొత్తం అన్నటికి ఎంత ఖర్చు అయినది? ఈ పనులు చేసిన తరువాత భరీఫ్, రబీ, ఎన్ని ఎకరాలు అదనంగా సాగులోకి వచ్చింది.

శ్రీ ఇ.దయాకరరావు: అధ్యక్షా, ఈ మధ్యలో కొన్ని వార్డులు పేవర్లో వచ్చాయి మంత్రిగారు క్లారిపై చేయాలి. మానేరు ద్వారమైన రిజర్వ్వాయర్ చేసి కరీంముగర్ జిల్లాలో మొత్తానికి నీరు పారుదల చేయాలని ఎం . పి. చంద్రశేఖరరావుగారు ప్రతిపాదన చేసినట్లుగా తెలిసింది. ఈ విధంగా ఏమైన ప్రతిపాదన ఉన్నదా? దాని వల్ల వరంగల్ జిల్లాకు అన్యాయం జరుగుతుందని నేను అనుకుంటున్నాను. 200 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి గంగం ప్రాంతంలో సాగునీరు సరఫరా చేస్తామని భారీ నీటిపారుదల శాఖ మంత్రి స్టేట్మెంటు ఇచ్చారు.

డి.9.20

ఫైజ్-2 మరియు ఫైజ్-1లకు నీటి ఇబ్బంది వచ్చిందా? ఫైజ్-2 మరియు ఫైజ్-1లకు నీరు ఇప్పటికీ రావటంలేదు. దానిగురించి మంత్రిగారు తెలియచేయాలి. ఎ.ఐ.బి.పి. నిధులు మార్కులో క్లోజ్ అవుతున్నాయి. గతంలో చంద్రబాయినాయుడుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు కేంద్రప్రభుత్వంనుండి రూ.500 కోట్లు తీసుకువచ్చారు. అని మార్కులో లాప్సు అవుతాయని తెలుస్తోంది. మీరు ఆ టైమ్సు ఎక్స్ప్రెండ్ చేసి ఆ నిధులు లాప్సు అవ్వకుండా వాడుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారా?

శ్రీ జె. రత్నాకరరావు: అధ్యక్షా, ప్రపంచబ్యాంక్ నుండి అప్పు తీసుకువచ్చి శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు కెనాల్స్ అన్నింటిని బాగుచేసినపుటికి నా ప్రాంతంలోని గోదావరి ఒడ్డున ఉన్న చివరి గ్రామాలకు ఇప్పటికి కూడా నీరు అందటంలేదు. ఆర్.వి. మేను అనే ఒక పెద్ద చెరువు ఉన్నది. దానిద్వారా 26,000 ఎకరాలకు నీరందించటానికి వీలుంది. నిజం వేసిన గట్టు తప్ప ఇప్పటివరకు దానికి మరమత్తులు చేయలేదు. వారం రోజులు కాలువ బంద్ అయినపుటికి క్రింద పొలాలన్నీ ఎండిపోతాయి. చివరి గ్రామాలకు నీరందించే కార్బోకమం సరిగా జరగలేదు. కాలువ పనుల్లో నాయాత లేదు. ఎన్.ఆర్.ఎన్.పి. ప్రాజెక్టు కట్టటానికి రూ.600 కోట్లు ఖర్చు అయినది. ప్రపంచబ్యాంక్ ద్వారా రూ.1200 కోట్లు తీసుకువచ్చి కాలువల పూడికటీయటానికి ఖర్చుచేశారు. అయినపుటికి ఇప్పటికి కూడా చివరి గ్రామాలకు నీరందటంలేదు. ఇప్పటికి కూడా పట్టర్సు పెట్టలేదు. ఇప్పటికి అదే పరిస్థితి ఉంది.

గౌరవనభ్యలు దయాకరరాపుగారు ఒక మాట చెప్పారు. చంద్రశేఖరరాపుగారు కరీంనగర్లో మీటింగ్సెట్టి ఎల్.ఎమ్.డి. ద్వారా నీరిచ్చే కార్యక్రమం చేస్తున్నారనే మాట వారు చెప్పారు. చంద్రశేఖరరాపుగారు లోయర్ డ్యూమ్సుండి సిద్ధిపేటకు త్రాగటానికి నీరు తీసుకెళుతున్నారు. అటుపంటప్పుడు కరీంనగర్ వారమైన మేము తీసుకుంటే తప్ప అని దయాకరరాపుగారిని అడుగుతున్నాను. దానిని మేము హక్కుగా భావిస్తున్నాము తప్ప మరొకటి కాదు. మేము త్రాగటానికి అడుగుతున్నాము తప్ప వేరొకదానికి కాదని మననిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహాచ్. వెంకటరెడ్డి: ఎన్.ఆర్.ఎన్.పి.కి సంబంధించి ప్రపంచబ్యాంక్సుండి నిధులు తీసుకువచ్చి అధునీకరణ చేసే పేరుతో 2001 సంవత్సరంలో సుల్తానాబాద్ ఏరియాలో అధికారులు, కాంట్రాక్టర్లు కుమ్మత్తెనందువల్ల లైనింగ్ కూలిపోయింది. దానిపై సమగ్ర పరిశీలన చేశారా? ఆనిధమైన ఆలోచన ఏదైనా చేస్తున్నారా? నీఱవంక కోసపరకు నీరు పోయే పరిస్థితి లేదు. ఆధునీకరణ చేసిన తరువాత కూడా సరైన ఫలితాలు రావటంలేదు. ఎల్.ఎమ్.డి.పై 29వ తేదినాడు చర్చ జరిగింది. ఎల్.ఎమ్.డి. సుండి సిద్ధిపేటకు నీరు పోతుంది, అర్థాన్కు నీరు పోతుంది. కరీంనగర్ జిల్లాలో నీరు లేవని అందరం ఆవేదన వ్యక్తంచేశాము. ఎల్.ఎమ్.డి. సుండి నీరు కావాలని కోరుతున్నాము. ఎల్.ఎమ్.డి. కరీంనగర్లో ఉంది, ప్రకృతే ఉంది. మాకు నీరు లేవనే ఆవేదనతో చర్చిస్తున్నాము. వరంగల్ జిల్లాకు చెందినవారు దీనిపై అభ్యంతరం చెప్పటం సరైనది కాదని తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. రాములు(మెటపల్): అధ్యక్షా, కాక్టియ కెనాల్ మెటపల్ నియోజకవర్గంసుండి పోతోంది. అన్ని టేల్యాండ్ గ్రామాలకు నీటి సరఫరా జరగటంలేదు. దీనికి సంబంధించి ఇంకో ప్రశ్న ఉంది. క్వశ్వన్ సంబర్.8 దీనికి కనెక్టడ్గా ఉన్నది. టైమ్ అయిపోతుందని మాట్లాడటంలేదు. ఈ ప్రభుత్వం, మంత్రిగారూ దయతలచి మెటపల్ నియోజకవర్గంలో ఉన్న 100 గ్రామాలకు నీరు ఇప్పించాలని మననిచేస్తున్నాను. గత 7, 8 సంవత్సరాలనుండి పారకం లేదు, పంటలు పండటంలేదు. మొత్తం చెరువులను, కుంటలను నింపి పంటలు పండించేట్లు చేయాలని మననిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. రాజేందర్(కమలాపూర్): ఎన్.ఆర్.ఎన్.పి. ద్వారా మెట్ల ప్రాంతాలకు నీరందించేట్లు చేసే స్నీమ్ మంచిదే. మా కమలాపూర్ నియోజకవర్గంలో కమలాపురం చెరువు అనేది చాలా పెద్ద చెరువు. ఈనాడు మెట్ల భూములన్నీ పచ్చగా కలకలలాడుతుంటే బందరు భూములన్నీ బీడుగా మారే పరిస్థితి ఉంది. చుట్టూప్రక్కల 20 గ్రామాలవారు దొంగల్లగా వెళ్లి నీరు తెచ్చుకునే పరిస్థితి అప్పుడప్పుడూ సంభవిస్తోంది. ఈనాడు కమలాపురం చెరువుతోపాటు నియోజకవర్గంలో 7, 8 పెద్ద చెరువులు కాబట్టి వాటిని కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని పూర్తిచేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. లక్ష్మియ్: అధ్యక్షా, ఈ ప్రశ్న కేవలం డిస్ట్రిబ్యూటరీ సంబర్.86కు సంబంధించినది. అయినప్పటి ముకుందరెడ్డిగారు, మారుతిగారు, దయాకరరాపుగారు, రత్నాకరరాపుగారు, వెంకటరెడ్డిగారు, రాములుగారు, రాజేందర్గారు దీనిపై సప్లిమెంటరీ ప్రశ్నలు అడిగారు. మానేరు, హస్పీన్ వాగులలో సప్లిమెంటరీ స్నీమ్సుగురించి ముకుందరెడ్డిగారు అడిగారు. టేల్యాండ్ ఏరియాలో పనులు జల్లి 31 లోపల పూర్తిచేయాలనే కృతనిశ్చయంతో ఉన్నాము. టేల్యాండ్కు రిజనరేట్ వాటర్గురించి అడిగారు. మానేరు, హస్పీన్ వాగులలో రీజ నరేట్ వాటర్గురించి తప్పకుండా ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. మారుతిగారు చెప్పినట్లు ఎ.పి.-3లో రూ.1260 కోట్లు శాంక్షన్ అయినది. దీంట్లో దాదాపు రూ.1120 కోట్లు ఖర్చు అయినది. రూ.6,25,000 కోట్లు ఐ.పి. క్రియేట్ చేయటం జరిగింది. అట్లాగే ఐ.పి.బి.పి. క్రింద రూ.662 కోట్లతో ఈ పథకం చేపట్టబడింది. దీంట్లో ఇప్పటిపరకు 2,60,000 ఎకరాలకు శరిగేస్వ పొటెన్షియల్ క్రియేట్ చేయటం జరిగింది. అట్లాగే ఇప్పటిపరకు రూ.470 కోట్లు ఖర్చు చేయటం జరిగింది. వచ్చే జల్లి 2005 సంవత్సరం నాటికి ఈ ఐ.పి.బి.పి. కార్యక్రమం ముగుస్తుంది. రత్నాకరరాపుగారు అడిగిన రిపెయిర్సుగురించి కూడా ఈ ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తుంది. వెంకటరెడ్డిగారు సుల్తానాబాద్లోని లైనింగ్ కూలిపోవటాన్ని ప్రస్తావించారు. దీనిపై అధికారులను అడిగి రిపోర్ట్ తెప్పించుకుంటాను. **కె. రాములుగారు**

దీనికి సంబంధం లేని, వెంటనే జవాబు ఇవ్వలేని ప్రశ్న అడిగారు. అయినప్పటికీ వారు చెప్పిన విషయాలను దృష్టిలో పెట్టుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. డ్రింకింగ్ వాటర్ గురించి అడిగారు. ఇని కేవలం మంచినీటి సరఫరా కోసం శాఖాపరంగా తయారుచేసిన ప్రతిపాదనలు మాత్రమే. ఇని ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. దానిగురించి సమగ్రంగా అధ్యయనం చేసిన తరువాత నిర్ణయం తీసుకుంటాము.

శ్రీ జి. ముకుందరెడ్డి: అధ్యక్షా, డి-86 టేల్యూండ్ ఏరియాన్ గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. ఆయకట్టు స్టేబిలైజ్ చేయటానికి మానేరు, హస్పిస్ మియా వాగుల పరీవాహక ప్రాంతాల్లో లీఫ్ ఇరిగేసన్ ఏర్పాటుచేస్తామని చెప్పారు, చాలా సంతోషం. దానితోపాటు ఆ ప్రాంతంలో చివరి భూములకు నీరందించే రెండు, మూడు చెరువులు ఉన్నాయి. వాటిని సప్లైమెంటరీ స్క్రీమ్స్ క్రింద తీసుకుని అప్పగ్రేడ్ చేసి ఆయకట్టును స్థిరీకరిస్తే బాగుంటుంది. దయచేసి ఇది కూడా అంగీకరించి కాలువ చివరి ప్రాంతాల్లో ఉన్న దైత్యులను ఆదుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

డ.9.30

శ్రీ పి. లక్ష్మి అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ముకుంద రెడ్డి గారు రెండు, మూడు పాత చెరువుల గురించి ప్రస్తావించారు. వాటికి సంబంధించి పూర్తి సమాచారాన్ని మా శాఖ ద్వారా మరియు గౌరవసభ్యుల నుండి తెప్పించు కొని ఆ సమాచారం మేరకు వాటిని తప్పకుండా పరిశీలించడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాము.

గిరిజన విద్యార్థులకు ఉపయోగించు విద్యార్థుల విధానికి పథకం

ప్రశ్న నెం.5(127)

సర్వశ్రీ ఆనం వివేకానంద రెడ్డి(నెల్లారు), ఆదాల ప్రభాకర రెడ్డి(సర్వేపల్), పాలంరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి(కోస్తారు), ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి(రాపూరు), ఎమ్. వెంకటరమణ రావు (కూచిసపూడి)- గౌరవసియులైన ముఖ్యమంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- ఎ. గిరిజన విద్యార్థుల కోసం ఉత్తమ విద్యార్థి పథకాన్ని ప్రభుత్వం ప్రవేశచుదుతున్న విషయం వాస్తవమేనా?
- బి. అయితే, దీని పలన ఎంతమంది గిరిజన విద్యార్థులు లభ్య పొందుతున్నారు?

ముఖ్యమంత్రి గారి తరఫున సాంఘిక సంక్షేప శాఖ మంత్రి(శ్రీ డిఎస్ రెడ్యా నాయక్):

- ఎ. అవునండీ.
- బి. 2003-04 సంవత్సరంలో ఈ పథకం కింద 5,799 మంది గిరిజన విద్యార్థులు లభ్య పొందారు.

శ్రీ ఆనం వివేకానంద రెడ్డిః అధ్యక్షా, సమస్కారం సార్. ఈ బ్రైట్ బాయ్స్ మూర్టీ స్క్రీమ్ కింద 5799 మంది గిరిజన విద్యార్థులు లభ్య పొందారని అన్నారు. ఈ సంఖ్యాను ఇంకా ఎక్కువగా పెంచవలసిన అవసరముందని మనవి చేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రి కొన్ని ప్రయాపేట్ మూర్టీ వారు ఇలాంటి బ్రైట్ బాయ్స్ కు సర్టిఫికెట్లు ఇస్తున్న సందర్భంలో ఆయా ఫోలోసు నాయకులు, అధికారులు యాడ్స్‌గా ఉపయోగించుకొని అధిక మొత్తంలో డోసేషన్స్ తీసుకోవడానికి పుపయోగించుకుంటున్నారు తప్పితే చల్లా యానాదులు, చెంచులు లాంటి నిజమైన గిరిజన విద్యార్థులకు ఇలాంటి స్క్రీమ్ ఇంకా చేరడం లేదు. అలాంటి తెగలకు సంబంధించిన వారు ఇంకా మేప చెట్టు, రాగి చెట్టును మహాలక్ష్మి మహా విష్ణువు అవతారాలుగా భావిస్తూ కాలవ గట్ట వెంట జీవిస్తున్న వారునింతో మంది పున్నారు. కాబట్టి అలాంటి నిజంగా అర్థులైన గిరిజన విద్యార్థులందరికి సోషల్ వెల్ఫర్ హస్పిటల్లో చేరడానికి అవకాశాలు కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. గోవింద నాయక్(భానాపూర్): స్పీకర్ సర్, ఈ బ్లైట్ బాయ్స్ స్క్రీమ్ కింద రామంతపూర్ మరియు బేగంపేట పట్టిక సూళలో ఎస్టీ స్టోడెంట్స్ విషయంలో యాజమాన్యంఎంత మొత్తం క్లెయిమ్ చేస్తే అంత మొత్తాన్ని చెల్లిస్తున్నారు. కానీ ఎస్టీ స్టోడెంట్స్ విషయంలో వివక్షత చూపిస్తున్నారు. కాబట్టి ఎస్టీ స్టోడెంట్స్ విషయంలో కూడా ఏలాంటి వివక్షత లేకుండా ఎంత మొత్తాన్ని క్లెయిమ్ చేస్తే అంత మొత్తాన్ని చెల్లించాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా గతంలో ఫస్ట్ క్ల్స్ నుండి హస్టల్లో అడ్మిషన్ ఇచ్చే వారు. కానీ ప్రస్తుతం ఐదవ తరగతి నుండి మాత్రమే ఇస్తున్నారు. ఈ విధంగా పదేళ్ళ కాలానికి ఆ విద్యార్థులు ఇబ్బందులు పడవలసివున్నాయి. కాబట్టి గతంలో లాగానే మళ్ళీ ఒకటవ తరగతి నుండి వాళ్ళకు హస్టల్లో అడ్మిషన్ సౌకర్యం కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. దేముడు(చింతపల్లి): అధ్యక్షా, ఈ స్క్రీమ్సు బ్లైట్ సూళలో చదివిన వారికి వర్తింపచేస్తున్నారా లేక ITDA పరిధిలోని ఆశ్రమ పారశాలల్లో చదివిన వారికి కూడా వర్తింపచేస్తారా?

శ్రీ సున్మం రాజయ్(భద్రాచలం): అధ్యక్షా, ఈబట్టీ బాయ్స్ స్క్రీమ్ పరిధిలోకి TSP కింద గిరిజన ప్రాంతాలలోనుమరియు PTG కింద ప్రాంతాలలోనూ అదేవిధంగామైదాన ప్రాంతాలలోని ఎంతమందిగిరిజన విద్యార్థులకు లభ్య జరిగిందో చెప్పవలసిందిగా మీ ద్వారా గా.మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.ఇకపోతే ప్రైదరాబాదు నగరంలోని బేగం పేట మరియు రామంతపూర్ పట్టిక సూళలో ఈ వఫకం కింద అడ్మిషన్సు రెండేళ్ళ నుండి మూసివేశారు. వాటిని తిరిగి ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారో చెప్పాలని కూడా కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా బట్టీ అవైలబుల్ సూల్స్లో గిరిజన విద్యార్థులకుఇస్తున్న పుపకార వేతనం కేవలం రు.7500 మాత్రమే పుండగా మిగతా విద్యార్థులకు దాదాపు రు. 15 వేల పరకు ఇస్తున్నారు. కాబట్టి నీరికి కూడా ఆ మొత్తాన్ని పెంచవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎల్.రాజారావ్(పాడేరు): అధ్యక్షా, ఈ బట్టీ అవైలబుల్ సూల్స్ స్క్రీమ్ కింద ఎస్టీలకు సంబంధించిన అన్ని ఉన్న కులాలకు అవకాశం కల్పించవలసి పుండగా పాడేరు ITDA పరిధిలో అక్కడి ప్రాజెక్ట్ అఫీసర్ వాల్కెట్, భగత కులాల వారికి అవకాశం కల్పించడం లేదు. కాబట్టి Constitutional provision మేరకు వాళ్ళకు కూడా అవకాశం కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ అర్.పి.భంజ్ దేవ్(సాలూర్): అధ్యక్షా, గిరిజనుల్లో పున్న నిరక్షరాస్యతను తోలగించి వారిని కూడా సంపూర్ణ అక్షరాస్యాలుగా తీర్చిదిర్చడానికి ప్రవేశపెట్టిన ఇలాంటి పథకాల పట్ల వారిలో కూడా చైతన్యం కలిగి పరిపూర్ణమైన అవగాహన ఏర్పడడం వల్ల అందరూ చదువుకోవడానికి ముందుకొస్తున్న తరువాంలో ప్రభుత్వం కల్పిస్తున్న ఇలాంటి పథకాల వల్ల చాలమందికి అవకాశాలు దొరకడం లేదు. అందువల్ల వాళ్ళ తమ పిల్లలను బయటి పారశాలలో చదివించడానికి డబ్బులు చాలక ఎన్నో ఇబ్బందులనెదుర్కొంటున్నారు. అందువల్ల ఇలాంటి పథకాలలో వాళ్ళకు సీట్లు సంఖ్యలు పెంచే విషయం ఆలోచించాలని మంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. ఎన్. రెడ్యానాయక్(డోర్కల్): అధ్యక్షా, ఈ బ్లైట్ బాయ్స్ స్క్రీమ్సు 1966లో ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. అప్పుడు ఈ వఫకం కేవలం ప్రైదరాబాదులోనిరామంతపూర్ మరియు బేగంపేట పట్టిక సూళకు మాత్రమే ప్రత్యేకించడం జరిగింది. తరువాత 1985లో ఈ పథకాన్ని జిల్లాలలో పున్న బట్టీ అవైలబుల్ సూల్స్లో కూడా ఎంపిక ద్వారా సీట్లను కేటాయించడం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో మొత్తం 5799 సీట్లున్నాయి. నీటిని గిరిజన జనాభా ప్రాతిపదికన కేటాయించడం జరుగుతున్నది.2002-03 సంవత్సరంలో రామంతపూర్ మరియు బేగంపేట పట్టిక సూళలో అడ్మిషన్సు నిలిపివేయడం జరిగింది. ఆ నిలిపి వేతను ఇంతవరకు పునరుద్ధరించలేదు. అదేవిధంగా ప్రతి సంవత్సరం పది శాతం సీట్లను పెంచాలన్న నియమాన్ని కూడా 2002-03 సంవత్సరంలో అప్పేయడం జరిగింది. చాలమంది గౌరవ సభ్యులు మరియు అనేక

గిరిజన సంఘాలు కూడా వీటిని పునరుద్ధరించాలని అభ్యర్థనలు చేయడం జరిగింది. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ సంవత్సరం ఈ బెస్ట్ బాయ్స్ స్క్రూమ్ కింద పది శాతం స్నేహితులు పెంచాలనే అలోచనతో ప్రభుత్వం పుంది. ఇప్పటికే అడ్డిపణ్ణ స్టోర్ అయ్యాయి కాబట్టి ఆయా స్కూళ్ల యాజమాన్యాలు అనుమతిస్తే ఈ సంవత్సరమే ప్రారంభించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. లేకపోతే వచ్చే సంవత్సరం నుండి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా రామంతపుర్ మరియు బేగంపేట పట్టిక స్కూళ్లలో డే స్కూలర్ మరియు హాప్స్టాల్ 23 మంది విద్యార్థులకు అడ్డిపణ్ణ ఇష్టానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. ఇక అడ్డిపణ్ణ విషయంలో ఎటువంటి తేడాలుండవు. వాటికి సంబంధించిన ఎంపిక ITDA, DTWO ల ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించే పరీక్షల ద్వారా విద్యార్థులను మెరిట్ ప్రాతిపదికన సెల్క్స్ చేయడం జరుగుతుంది. ఇందులో సబ్ కౌస్ట్ లాంటి తేడాలు వుండవు.

ఉ.9.40

దేవరకొండ గిరిజన ప్రాంతాలకు ఐ.టి.డి.ఎ. ఏర్పాటు

ప్రశ్న నెం . 6 (83)

సర్వశ్రీ రహింద్రకుమార్ రమావత్త(దేవరకొండ), జి. దేముడు - గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది నమచారం తెలియజేస్తారా:

- దేవరకొండ ప్రాంతంలోని గిరిజనులు బాలికలను విక్రయించడం ద్వారా తమ జీవనోపాధిని పొందుతున్న విషయం వాస్తవ మేనా?
- అయితే, గిరిజనులను అభివృద్ధి పరచడానికి ఆ ప్రాంతంలో ఐటిడిఎ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించడం జరుగుతుందా?

ముఖ్యమంత్రి తరపున సాంఘిక సంక్షేప శాఖా మంత్రి (శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్డాణాయక్):

- లేదండీ. అయితే 2001 సంవత్సరంలో 13 మంది గిరిజన బాలికలను విక్రయించిన కొన్ని సంఘటనలు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయి.
- లేదండీ. 1985 సంవత్సరం నుండి సల్ఫోండ జిల్లాలోని పెద్దూర్లో తెగల అభివృద్ధి కోసం నవీకరించిన ప్రాంత అభివృద్ధి ఏజన్సీ(MADA) పని చేస్తున్నది.

శ్రీ రహింద్ర కుమార్ రమావత్తః అధ్యక్ష, దేవరకొండ నియోజకవర్గం దాదాపుగా మొత్తం ట్రైబల్ ఏరియా . ఈ ప్రాంతంలోని గిరిజనులు చాలా దుర్భర పరిస్థితుల్లో ఉన్నారు. సమాజంలో ఎక్కుడా లేని విధంగా ఇక్కడ ఆడ శిశువులను అమ్ము

కునే దుస్థితి ఉంది. ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం 2001 నంతరంలో దాదాపు 13 మంది ఆడ పిల్లలను అమ్ముకోవడం జరిగిందని మంత్రిగారు తన సమాధానంలో తెలిపారు. వాస్తవంగా 13 మంది కాదు, చాలా మంది ఉన్నారు. ఇప్పటికీ ఆ పరిస్థితి కొనసాగు తోంది ఈ ప్రాంతంలో. నా నియోజకవర్గమైన ఈ దేవరకొండ ప్రాంతంలో ఎలాంటి సౌకర్యాలు లేక గిరిజనులు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. స్వాత్మ గాని, హస్త గాని లేక విద్యార్థులు అనేక సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారు. ముఖ్యంగా ఈ నియోజక వర్గంలోని చందంపేట మండలంలో నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కట్టిన తర్వాత రిపోబిలిటీపార్ట్ సెంటర్ పేరుతో అక్కడి గిరిజనులను గుట్టలు, అడవుల్లోకి నెట్టేసి సరైన సౌకర్యాలు కల్పించకపోవడం వల్ల వారు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఆడ శిశువులను అమ్ముకున్న ఈ 13 మంది కి సంబంధించి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకున్నారు? విటిని నివారించడానికి ప్రభుత్వపరంగా ఎటు వంటి చర్యలు తీసుకున్నారో తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను. దేవరకొండ నియోజకవర్గ ప్రాంతంలో 1034 గ్రామాలుంటే అందులో కేవలం 127 గ్రామాలకు మాత్రమే ‘మాడా’ ప్రాజెక్టును వర్తింపజేశారు. మిగతా ప్రాంతాలకు కూడా ఈ మాడా స్నీమును వర్తింపజేసి గిరిజనుల సమస్యలను పరిష్కారం చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా ఇప్పటికే విద్యా సంవత్సరం మొదలైంది. ఈ నియోజకవర్గంలో ఎస్.సి., ఎస్.టి., పిల్లలకు హస్టల్స్ లో సీట్లు లేక ఇబ్బంది పడుతున్నారు, ఆ పసతి కల్పించాలని రోజూ మా ఇళ్ళ చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. ఇటువంటి పేద గిరిజన విద్యార్థులకు సంబంధించి హస్టల్స్ లో సీట్లు పెంచి వారికి పసతి కల్పించే అవకాశం ఉందా? దయచేసి మంత్రిగారు తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్యానాయక్: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు కేవలం తమ దేవరకొండ ప్రాంతం గురించి మాత్రమే చెప్పారు, రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా కూడా పరిస్థితి అలాగే ఉంది, అయితే ఇప్పుడు వారు తమ నియోజకవర్గం గురించే ప్రస్తావించారు కాబట్టి దానికి కన్ఫెన్స్ అపుతున్నాను. దేవరకొండ నియోజకవర్గం, చందంపేట మండలంలో 27 మంది ఆడ శిశువులను అమ్ముస మాట వాస్తవమే. గుండ్లపల్లిలో - 10, పెద్దవూరా లో - 3, ఎలమనూరులో - 1, నారాయణపూర్లో - 7, అనమోలు లో - 6 మొత్తం 27 మంది ఆడ శిశువులను 2001లో అమ్ముస్తుల్లగా ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. ఆ తర్వాత ప్రభుత్వం గిరిజనులకు సంబంధించి ఒక ప్రత్యేక కార్యక్రమం తీసుకోవడం జరిగింది. గిరిజన బాలికల అమ్మకాలు జరుగుతున్న ప్రాంతాలలో గిరిజన మహిళల అభివృద్ధి కోసం వివిధ పథకాలను అమలు చేయడం జరిగింది. 2001- 2002 వ సంవత్సరంలో 150 గిరిజన కుటుంబాలకు రూ. 5.80 లక్షలు, 2002-2003 లో 184 గిరిజన కుటుంబాలకు రూ. 4.87 లక్షలు, అదే విధంగా 2003-2004 లో 254 గిరిజన కుటుంబాలకు రూ. 4.17 లక్షల మేరకు ఆర్థిక సహాయం చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం 2730 మంది గిరిజన మహిళలకు బ్రోయినింగ్ ఇవ్వడం కోసం రూ. 10.46 లక్షలు కేటాయిస్తున్నాం. ఆడపిల్లలను అమ్మే దురాచారాన్ని రూపుమాపడానికి నల్గొండ జిల్లా కలెక్టర్ మాడా ప్రాజెక్టు క్రింద రూ. 26.42 కోట్ల తో ఒక యాషన్ ప్లాన్సు తయారుచేయడం జరిగింది. ఇదే గాకుండా మహిళాభివృద్ధి కోసం మహిళా, శిశు సంక్షేమ శాఖా వారు 437 అంగోవాడీ కేంద్రాలను అక్కడ ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అనేయత విద్య, బాలికా సమృద్ధి యోజన, బాలికా శిశు సంరక్షణ పథకం, శాశ్వత గృహ నిర్మాణ పథకం వంటి కార్యక్రమాలను కూడా తీసుకుంటున్నాం .

గౌరవ సభ్యులు మాడా ప్రాజెక్టు గురించి ప్రస్తావించారు. నల్గొండ జిల్లాలోని 22 మండలాలలో 147 గ్రామాలలో 18 మాడా పథకాలు పని చేస్తున్నాయి. ఈ పథకం క్రింద ప్రతి సంవత్సరం రూ. 4కోట్ల పరకు నిధులు ఇస్తున్నాం . ఈ పథకాన్ని మరి కొన్ని గ్రామాలకు వర్తింపజేయాలని వారు కోరారు. దానికి ఒక పద్ధతి ఉంది. ఏదైనా ఒక ప్రాంతంలోని పది వేల జనాభాలో యాభై శాతం తగ్గకుండా గిరిజన జనాభా ఉంటే తప్ప వారికి మాడా స్నీము వర్తింపజేయడానికి అవకాశం లేదు, ఇనీ గైడ్లైన్స్ . కావున ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద కొత్త గ్రామాలు చేర్చడానికి అవకాశం లేదు.

శ్రీ సున్నం రాజయ్యసార్: ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం, దయచేసి ఈ క్షుశ్వర్సు పోస్ట్పోస్ చేయండి. మంత్రిగారు అన్ని వివరాలు చెప్పాలేదు.

MR.SPEAKER: There is no need for any postponement. మంత్రిగారు చాలా వివరంగా సమాధానం చెప్పారు. If you want to add anything more to it, I shall give you an opportunity. Now I am going to Question No.130. I have called Minister for Panchayat Raj.

(INTERRUPTIONS)

MR.SPEAKER: Question No. 7(130) is postponed on the request of the Members. It is already 9.30 a.m. From now onwards, only single supplementaries will be given. I am going to Question No.56.

(INTERRUPTIONS)

SRI NOMULA NARASIMHAIAH: One submission sir. When will the question be posted?

MR.SPEAKER: There are no submissions once the question is postponed. At a convenient time, it will be posted. Please take your seats. We have postponed the question. I will post it at a convenient time. You leave it to me. I am the Speaker and I will decide as to when to post it. Please take your seats. Chief Whip and Whip, please ask the Members to cooperate. I have postponed the question as per their request. If you have any request you can come to my chamber and speak. Now, let us take up Question No.56.

మెట్టపల్లి నియోజక వర్గంలోని ఆయకట్టు చివరి భూములకు ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. నీటి సరఫరా
ప్రశ్ననెం . 8(56)

శ్రీ కొమ్మిద్ది రాములు (మెట్టపల్లి)- గారపనీయులైన భారీ సాగునీటి శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది
సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- ఎ) కరీంనగర్ జిల్లా, మెట్టపల్లి నియోజకవర్గంలోని చిట్టచివరి గ్రామాలకు సేద్యం కోసం ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. నీటి అందడం లేదనే విషయం వాస్తవమేనా?
- బ) అయితే, చిట్టచివరి ఆయకట్టుకు నీటిని సరఫరా చేయడానికి ఉద్దేశించిన చర్యలేమిటి?

భారీ సాగునీటి శాఖా మంత్రి(శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మీయ్):

- ఎ) అవుసందీ.
- బ) కాకతీయ కాలువ డి.21 నుండి డి.29 వరకు గల పంపిణీ వ్యవస్థ మెట్టపల్లి నియోజకవర్గం క్రిందకు వస్తుంది. ఈ పంపిణీ వ్యవస్థ క్రింద 27,866 ఎకరాల ఆయకట్టు ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్-III ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులతో ఈ పంపిణీ వ్యవస్థలు, వాటి చిన్న తరహ వ్యవస్థల అధునీకరణ, పునరావాసాన్ని చేపట్టడమైంది. ఈ పనులను అన్ని విధాలా జూలై, 2004 నాటికి పూర్తి చేయడమవుతుంది. ఈ పునరావాస పనులు పూర్తయిన తరువాత చిట్టచివరి ప్రాంతాల సమస్య పరిష్కారమవుతుంది. ఈ చిట్టచివరి ప్రాంతాలన్నింటికీ ఖచ్చితంగా సాగునీరు లభిస్తుంది. నీటి క్రమబద్ధికరణ కాలంలో సమర్థ నీటి క్రమబద్ధికరణ కోసం పోలీసులు, రెవెన్యూ, రైతు ప్రతినిధులతో కూడిన టాన్స్‌ఫోర్మ్సు ఏర్పాటు చేయడమవుతుంది. చిట్టచివరి ప్రాంతాలకు సాగునీటిని సమకూర్చడానికి కృషి చేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ కె.రాములు: అధ్యక్షుడై, హోమి ఇచ్చారు ధన్యవాదాలు . చిట్టచివరి గ్రామాల పరకు నీరు అందడం లేదని రైతులు కెనాల్ తెంపుకొని వెళ్లినప్పుడు మల్లాపూర్ మండలాధ్యక్షుడు వేంపేట సర్పారెడ్డి మీద, మిగతా గ్రామస్తుల మీద కేసు పెట్టడం జరిగింది. వారి మీద పెట్టిస కేసులను విత్తడా చేయాలని కోరుతున్నాను. రీ లోకలైజేషన్ చేసి ఇంకా కొన్ని ఎకరాలకు నీరు అందేలా ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాము. ఇట్లోంపట్టం మండలంలో కొన్ని గ్రామాలు , మెడ్పల్లి మండలంలోని గ్రామాలకు , బరిదిపూర్ మొదలైన గ్రామాలకు రీ లోకలైజేషన్ చేయించి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా నీళ్లు ఇప్పించే ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పొన్నాల లక్ష్మయ్య : మెడ్పల్లి అసెంబ్లీ నియోజక వర్గంలో 34 గ్రామాలకు డి -21, 29 ద్వారా 27866 ఎకరాలకు నీటి సరఫరా చేయడానికిగాను జాలై 2000 నాటికి మిగతా పనులు పూర్తి చేసి చివరి ప్రాంతాలకు నీళ్లు అందించే కార్యక్రమం చేస్తాము. రైతుల మీద పెట్టిస కేసులను ఎత్తి వేయడం గురించి పరిశీలిస్తాము.

ప్రైదరాబాదు జిల్లాలోని పారశాలల అభిపృథి

ప్రశ్న నెం .9(99)

శ్రీ మల్లరెడ్డి రంగారెడ్డి - గౌరవనీయులైన పారశాల విద్యాశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియ చేస్తారా:

- ఎ. ప్రైదరాబాదు జిల్లాలోని ప్రభుత్వ పారశాలలు మిక్రో దయనీయ స్థితిలో ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా?
- బి. 2003-04 సంవత్సరంలో ఈ ప్రభుత్వ పారశాలల అభివృద్ధి కోసం మంజూరు చేసిన రు.5కోట్లు మొత్తాన్ని ఔ ప్రయోజనం కోసం ఖర్చు చేయాని విషయం వాస్తవమేనా?
- సి. అయితే అందుకు గల కారణాలు ఏమిటి?

పారశాల విద్యాశాఖామాత్సులు (శ్రీమతి ఎన్.రాజులక్ష్మి):

- ఎ. అప్పుడండి.
- బి. అప్పుడండి.
- సి. మంచి నాణ్యత కలిగిన ఫర్మిచర్ సేకరించడానికి కార్య విధానం ఖరారు చేయబడుతూ ఉంది. దీనిని ఇటీపలే రూపొందించినందున రాబోవు మూడు నెలల్లో పారశాలలకు అవసరమైన ఫర్మిచర్ ను సరఫరా చేయడమన్నతుంది.

శ్రీ మల్లరెడ్డి రంగారెడ్డి: అధ్యక్షుడై, ప్రైదరాబాదు సగరం ప్రైట్ నగరం . ప్రైట్ నగరంలో పిల్లలు చెట్ల క్రింద కూర్చుని చదువుకునే పరిస్థితి ఈ రోజు కూడా ఉంది. గతంలో ప్రైదరాబాదు సరోండింగ్స్ లో రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఉన్న ప్రభుత్వ భూములను వేలం వేసి పారశాలలకు ఖర్చు చేస్తున్నామని మేము పత్రికలలో చూశాము. ప్రైదరాబాదులో సూర్యో పరిస్థితి దయనీయంగా ఉంది. సూర్యోలో మరుగుదొడ్లు, కుర్చులు, బల్లలు లేవు. రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఇంకా చాలా జిల్లలలో పరిస్థితి దయనీయంగా ఉంది. రు.5కోట్లు మంజూరు చేసినా ఫర్మిచర్ తీసుకోలేకపోయారు.

శ్రీమతి ఎన్.రాజుల్స్‌ఫౌండ్రేషన్ వారు 2003వ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెలలో రు.5 కోట్ల మంజారు చేసిన మాట వాస్తవము. ఈ మొత్తంతో ప్రాదరూబాదు జిల్లాలో 828 పారశాలలకు ఘర్షించర్ కొనుగోలు చేయడానికి నిర్ణయించడం జరిగింది. గతంలో స్థానిక తయారీదార్ల నుండి కొనుగోలు చేసినటువంటి ఘర్షించర్ నాశిరకంగా ఉన్నందున అటువంటి పొరపాటు పునరావృతంగా కాకుండా ఉండేందుకు గోద్రెజ్ కంపెనీ నుండి ఘర్షించర్ కొనుగోలు చేయాలని అనుమతించాలని కోరుతూ తే.26 .5.03న జిల్లా కలెక్టరు నుండి ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదన పంపడం జరిగింది. ఒకే కంపెనీ నుండి కొనుగోలు చేయడం టెండర్లకు విరుద్ధమని ప్రభుత్వం 12.3.04న జిల్లా కలెక్టర్ ప్రతిపాదన వెనుకకు పంపడం జరిగింది. దీనికి సంవత్సర కాలం పట్టింది. ఘర్షించర్ కొనుగోలుకు సంబంధించి 3.6.2004న సాంకేతిక కనిటీ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ కనిటీలో జిల్లాకలెక్టర్‌పోటు జాయింట్ కలెక్టర్, జిల్లా పరిశ్రమల శాఖ జనరల్ మేనేజర్, విద్యాశాఖలోని /సర్వీసెస్/జాయింట్ డైరెక్టర్, చీఫ్ అంట్స్ ఆఫీసర్, జిల్లా విద్యాశాఖాధిపతి సభ్యులుగా ఉంటారు. ఈ కనిటీ టెండర్లు పిలిచి చర్యలు తీసుకుంటుంది. మూడు నెలల్లో ప్రాదరూబాదు జిల్లాలోని 575 ప్రైమర్ పారశాలలకు, 96 అప్సర్ ప్రైమర్ పారశాలలకు, 158 ప్రాస్టాల్సుకు ఘర్షించర్ సరఫరా చేయడం జరుగుతుందని తెలియ చేస్తున్నాము.

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి(హిమాయత్ నగర్): స్కూల్ బిల్లింగ్స్ లేవు. ఘర్షించర్ ఎక్కుడ పెడతారు? ఈ ప్రశ్న చాలా ముఖ్యమైనది. చెట్ల క్రింద స్కూల్సు నడుపుతున్నారు. ఈ ప్రశ్నను పోస్ట్ పోస్ చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఉ. 9.30గంటల తరువాత సింగిల్ సట్టిమెంటరీన్. మీకు ఇంకా సమాచారం కావాలంటే మీరు వేరే రూపంలో రండి. You please come in some other form. I will give you opportunity. ప్రశ్న ప్రాధాన్యత అర్థం చేసుకున్నాను. మినిస్టర్గారు చాలా వివరంగా సమాధానం చెప్పారు. మీకు వచ్చిన అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకొని ఈ ప్రశ్నను వేరే రూపంలో అడగండి. I will admit it. I understand your anxiety. But there is not much that I can do now. Please take your seat. I cannot go on postponing questions at the request of each and every member. You are not entitled for that request. It is answered adequately.

(Continued interruptions from Sri G.Kishan Reddy)

If you want some more information on this question please come in some other form. You come and meet me in my chamber. I will explain the procedure to you.

అనాధ జిష్పుల చట్ట విరుద్ధ దత్తత్తత్త

ప్రశ్న నెం .10(107)

శ్రీ శ్యామ్ నుందర్ శివాజి (సోంపేట) – గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియ చేస్తారాః

- ఎ. రాష్ట్రంలో అధిక సంఖ్యలో అనాధ పిల్లలను అక్రమంగా దత్తత తీసుకుంటున్న విషయం వాస్తవమేనా?
- బి అయితే అందుకు బాధ్యతైన వ్యక్తులపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

ముఖ్యమంత్రి తరపున టూరిజమ్ శాఖామాత్ములు (శ్రీమతి జె. గీతారెడ్డి):

- ఎ. అవునండి. 1999 సంవత్సరంలో రెండు ప్రయివేటు సంస్థల నుండి 228 మంది పిల్లలను కాపాడడమైంది. 2001 సంవత్సరంలో ఏడు సంస్థల నుండి 186 మంది పిల్లలను కాపాడడమైంది.
- బి. సంబంధిత వ్యక్తులపై కేసులు నమోదు చేయడమైంది. వారిని విచారించడమవుతున్నది.

డి. 10.00

MR. SPEAKER : Sri Sivaji is not there. I will give opportunity to Sri Atchen Naidu. But this should not be a precedent.

శ్రీ కె. అచ్చనాయుడు : అధ్యక్షా, పిల్లలను అక్రమంగా దత్తత తీసుకున్న కార్యక్రమం రాష్ట్రంలో సంచలనం సృష్టించినటువంటి సంగతి మనందరకూ తెలుసు. అయితే ఈ విషయాన్ని మీదావా స్పష్టంగా ప్రభుత్వాన్ని, మంత్రిగారిని నేను అడగదలచుకున్నాను. ఈ దత్తత కార్యక్రమంలో అక్రమంగా తీసుకున్నటువంటి వారిపైన ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఏమి చర్యలు తీసుకుంది? ఇంతవరకు అక్రమంగా దత్తత తీసుకున్నటువంటి పిల్లల సంఖ్య ప్రభుత్వం దగ్గర ఏదైనా వుందా? ఈ దత్తత కార్యక్రమం చేస్తున్నటువంటి ప్రయోజనానికి కూడా లేని మాట వాస్తవమేనా? చివరగా ప్రభుత్వంనకు తెలిసే విధంగా దత్తత తీసుకునే కార్యక్రమం చేయడానికి, ప్రత్యేకంగా ఏదైనా ఒక చట్టాన్ని తీసుకువచ్చే ఆలోచన ప్రభుత్వం దగ్గర వుందా? అని చెప్పి మీదావా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

టూరిజం శాఖా మంత్రి (డా.జె. గీతారెడ్డి) : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు అడిగినటువంటి ప్రశ్నకు చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. అంటే వారిని సిబిసిఐ.,కి అప్పచెప్పడం జరిగింది. కేసులు ఇప్పుడు 9వ మెట్రోపాలిటన్ కోర్టులో వున్నాయి. Law will take its own course. అదే విధంగా పిల్లలు ఎంతమందని వారు అంకెలు అడిగారు. 1999లో రెండు సంస్థలలో ఒకటైన Good Samaritan Evangelic Social Welfare Association, Hyderabad నుండి 56 మంది పిల్లలను రక్షించడం జరిగింది. రెండవ అసోసియేషన్ ఆర్గానిజేషన్ పేరు Action for Social Development, Hyderabad నుండి 172 మంది పిల్లలను మేము రక్షించడం జరిగింది. అదే విధంగా రెండవసారి ఒక సంవత్సరంలో దాదాపు 186 మంది పిల్లలను మేము రక్షించడం జరిగింది. ఆ విపరాలాన్ని కూడా ఇక్కడ వున్నాయి. వీటిని అవడానికి ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటున్నారా? అని గౌరవసభ్యులు అడిగారు. ఈ కేసులు నమోదై, సిబిసిఐ.,కి అప్పచెప్పిన తరువాత మేము వారి లైసెన్సులను రద్దు చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో ఒకే ఒక్క సంస్థ Women and Child Welfare శిశువిహార్ ద్వారానే పిల్లలను తీసుకోవచ్చు. తరువాత ఆ పిల్లలను పిష్టు చేయడం జరిగింది. పిష్టు చేసిన పిల్లలను శిశువిహార్ అంటే ప్రౌదరాబాద్లో పున్న మెయిన్ బ్రాంచ్కి, చిత్తూరులో పున్న బ్రాంచ్కి మాత్రమే అర్థత వుంది. కారా గైడ్లైన్స్ ప్రకారం, సుప్రీంకోర్పు గైడ్లైన్స్ ప్రకారం ఎవరైనా ఉల్లంఘించినా వారిపైన చర్యలు తీసుకుంటాము. ఏ అడ్మాన్ ఏజన్సీకి అడ్మాన్ అనేది లేకుండా ఈ ఒక్క సంస్థకే పూర్తి బాధ్యతలు అప్పగించడం జరిగింది. This is under the Women and Child Welfare Department.

జీరో అవర్

MR. SPEAKER : Now I am going to Zero Hour.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU : Sir, yesterday we gave a notice under rule 63. Government promised that a statement would be given today. I expect that a statement would be given now. I request the Government to make a statement.

MR.SPEAKER: I will ask them to make arrangements for that.

SRI Y.RAMAKRISHNUDU: At least assurance should be given as to when it is going to be given.

MR. SPEAKER: I will see that it comes up shortly.

శ్రీ కె. రోజయ్ : అధ్యక్షా, మీరు ఎప్పుడు అదేశిస్తే అప్పుడు స్టేట్‌మెంట్ చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వుంది.

శ్రీ స్టోర్ స్పీకర్ : తొందరలో చేస్తాను. Now Zero Hour. Before the Question Hour begins I would like to bring to the notice of the members that ..జీరో అవర్లో ప్రతి సభ్యుడికి మూడు నిమిషాల సమయం వుంటుంది. ఆ సమయంలో మీరు చెప్పి విషయాలు చెప్పండి. మీరు చెప్పిన ఇఘ్నాని ప్రభుత్వం మూడు రోజులలో సంబంధిత సభ్యుడికి జవాబు తెలుపడం జరుగుతుంది. ల్రాతపూర్వకంగా జవాబులు పంపుతారు. వీలైనంత త్వరగా పంపుతారు. I said within three days. స్పెసిఫిక్ గా ఒక ప్రశ్నకు సమాచార సేకరణలో ఆలస్యమైతే, ఆ విషయం సంబంధిత సభ్యుడికి తెలియజేసి వారం రోజుల టైం తీసుకోవచ్చు.

శ్రీ జె.సి. దివాకర్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, సమయం ఎక్కువ వడుతుంది. ఎందుకంటే వారు ఏమి అడుగుతారో ఎవ్వరికీ తెలియదు. జిల్లాలనుండి, తాలూకాల నుండి, మండలాల నుండి సమాచారం రావలసి వుంటుంది. కాబట్టి, please extend time at least by a week.

MR. SPEAKER : It is very clear. It is within three days. But in cases where the information has to be obtained from the Districts and if that is time consuming, you can take one week.

శ్రీ కె. అచ్చన్నాయుడు : అధ్యక్షా, నిస్సటి రోజున విజయవాడ, శారదా కళాశాలలో ఎం.సి.ఎ., చదువుతున్న 24 సంవత్సరముల శ్రీల్కృష్ణి అతి దారుణంగా, సభ్యునమాజం తలదించుకునే విధంగా ఒక ఉన్నాదిచే హత్య కావించడం రాష్ట్రంలోనే సంచలనం కలిగించింది. ఈ రోజు ఈ రాష్ట్రంలో చదువుతున్నటువంటి విద్యార్థిసీ, విద్యార్థుల యొక్క తల్లిదండ్రులు తీవ్రమైన ఆందోళన చెందుతున్న పరిస్థితి ఏర్పడింది. అయితే అసెంబ్లీ జరుగుతున్న సమయంలో ఇంత సంచలనం రేపిన ఈ హత్యను ప్రభుత్వం స్టేట్‌మెంట్ రూపంలో స్పష్టంగా తెలియజేస్తుందని మేమందరమూ కూడా ఎదురుచూశాము. అటువంటి పరిస్థితి ప్రభుత్వం ఈ రోజు చేయలేదు. ఈ విషయం గురించి ప్రభుత్వాన్ని నేను స్పష్టంగా అడుగుతున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో పున్నటువంటి విద్యార్థిసీ, విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులకు, విద్యార్థిసీ విద్యార్థులకు మనోదైర్యం కలిగించవలసిన బాధ్యత ఈ సభలో మనందరిపైనా వుంది. అంతకంటే ఎక్కువగా ప్రభుత్వం పైన వుంది. ఈ కార్యక్రమంపైనా, జరిగినటువంటి సంఘటన పైన ప్రభుత్వం ఏనిధిమైనటువంటి చర్య తీసుకుంటుందో స్పష్టంగా ఈ సభలో తెలియజేయాలి. అధ్యక్షా, జీరో అవర్లో చెప్పిన విషయం గురించి మూడు రోజుల తరువాత తెలియజేస్తారని మీరు చెప్పారు. కొన్ని అత్యవసరమైన విషయాలు పున్నప్పుడు వెంటనే ప్రభుత్వం స్పష్టం చేయాలని మనం చేసాము. ఇది చాలా అత్యవసరమైన విషయం. మనందరమూ కూడా ఈ రాష్ట్రంలోని విద్యార్థిసీ విద్యార్థులకు మనోదైర్యం ఇవ్వాలి. కాబట్టి ఈ రోజు స్పష్టంగా ప్రభుత్వం ఒక స్టేట్‌మెంట్ రూపంలో ఇవ్వాలి. ఇంతవరకు హత్య చేసినటువంటి మనోహరిపైన ప్రభుత్వం ఏనిధిమైన చర్యలు తీసుకుంటుందో తెలియజేయాలని చెప్పి మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని, మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

MR. SPEAKER : Every Minister will make a note of the issue raised. I already gave a direction to the Government to give information within three days. Minister for Legislative Affairs is making a note of it.

శ్రీ కె. రోశయ్ : గౌరవసభ్యులు చెప్పిన ప్రస్తావన నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. వారికి తెలియపరుస్తాము.

శ్రీ ఎం. సత్యనారాయణ రెడ్డి (హస్కోండ) : అధ్యక్షా, ఇది తెలంగాణాలో రెండవ మహా నగరమైన వరంగల్ నీటి సమస్య.

తొగు నీటి కరువు రామా, గొంతెండి పోయెరా రామా
కాకతీయుల మహానగరం తల్లిడిలైను ప్రతి దినం
ఏ దిక్కుతోచక జనం ....

మిశ్స్టర్ స్పీకర్ : రిప్రజెంటేషన్సు పాట రూపంలో ప్రజెంట్ చేస్తున్నారు. అది అలవాటుగా తీసుకోకూడదు.

శ్రీ ఎం. సత్యనారాయణ రెడ్డి : అధ్యక్షా, వరంగల్ నగరానికి పున్మస్తకం ఉండుకున్న పున్మస్తకంలు, ధర్మసాగర్ స్టోరేజి చెరువులలో ఒక్క చుక్క నీరు లేకుండా మొత్తం ఎండిపోయింది. రెండవది వడ్డెపల్లి చెరువులో కేవలం 12 రోజులకే అంటే నేటిసుండి 12 రోజులకే సరిపోయే నీళ్లు వున్నాయి. భద్రకాళి చెరువులో కేవలం ఈ రోజు నుండి 18 రోజులకు సరిపోయే నీళ్లు వున్నాయి. 7 లక్షల జనానికి నీటికి కటకట వచ్చి, వున్న నీళ్లను 4 రోజులకు ఒకసారి వదులుతున్నారు. 15 మిలియన్ గ్యాలిస్ట్ వదిలే చేట 9 మిలియన్ గ్యాలన్లే వదులుతున్నారు. చాలా తక్కువ పరిమాణంలో, అది కూడా 4,5 రోజులకు ఒకసారి ఇస్తున్నారు. వడ్డెపల్లి చెరువులో open wells త్రవ్యి అక్కడి నుండి కొద్దిగా నీళ్లు వదులుతున్నారు. భారీ ఇరిగేషన్ శాఖా మంత్రిగారి అధ్వర్యంలో పెంటనే కాకతీయ కెనాల్ ద్వారా నీళ్లు వదలకు స్వట్టయితే మహా గ్రోలు, విపత్కుర పరిస్థితి వస్తుందని చెప్పాము.

ఉ. 10.10

అధ్యక్షా, ఈ విషయంలో మంత్రిగారు స్వందించాలని కోరుతున్నాను. కాకాతీయ ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి ఇంజనీర్లు అక్కడి అధికారులు ఆగమ్మలో నీళ్లు వదలలేదని అక్కడి ప్రజలు అంటున్నారు. కేవలం కాలువకు ఉండే చిన్న మరమ్మత్తులకు చాలా టైం తీసుకున్నారు. నగరంలో చాలా దారుణమైన పరిస్థితి ఉంది. దయచేసి జాలై 1వ తేర్వీకెనా లేక మొదటి వారం చివరి లోగానైనా తప్పకుండా సి.యం.డి నీళ్లు వదిలిపిట్టాలని కోరుతున్నాను. కాబట్టి, అక్కడ సాంకేతిక తాకట్లు పెట్టుకుండా డెడ్ స్టోర్జ్ నీళ్లనైనా పంపింగ్ చేసి వరంగల్ లోని ప్రాంతాలకు నీళ్లు వచ్చేలా ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. కాకతీయ కాలువ మీద ఆధారపడే నా నియోజక వర్గంలో నుమారు 48 గ్రామాలు గుట్టలమ్మ చెరువు, ఆశనిపర్చి చెరువుల మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. వాటి ఫీడింగ్ కూడా కాకతీయ కాలువ చెయ్యవలసి ఉంది. ఇది దాదాపు 8 - 9 లక్షల నుండి ప్రజల దాహర్తికి సంబంధించిన విషయం. తక్కునే ప్రభుత్వం స్వందించి వారం పది రోజుల లోగా ఈ కాలువ నీళ్లను వదిలి పెట్టే కార్బ్కుమం చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సున్నం రాజయ్ : అధ్యక్షా, ఇది రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి గిరిజన విద్యార్థుల భవిష్యత్తుకు సంబంధించినటువంటి అంశం. మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి గిరిజన ప్రాంతాలలోని 8 ఐ.టి.డి.ఎలలో నడుపుతున్నటువంటి గిరిజన విద్యా వికాస కేంద్రాలను గత ప్రభుత్వం రేపులైజేషన్ పేరుతో వందల గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి పాతశాలలను రద్దు చేశారు. దాని ఫలితంగా విద్యా సంవత్సరం ప్రారంభమైనప్పటి నుండి గిరిజన విద్యార్థులు అయిమయంలో ఉన్నారు. ఎందుకంటే, ఇమ్మం జిల్లాలో 50

గిరిజన విద్యా వికాస కేంద్రాలను రద్దు చేశారని అధికారులు చెబుతున్నారు. విజయనగరం జిల్లాలో 20 గిరిజన విద్యా వికాస కేంద్రాలను పారశాలలు రద్దు చేశారు. రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ఐ.ఐ.డి.ఎ పారశాలలో, మారుమాల ప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి గిరిజన విద్యార్థులు చదువుకునే అవకాశానికి దూరమయ్యే పరిస్థితి ఉంది. కేవలం పది మంది విద్యార్థులున్నారనే నెపంతే ఆ పారశాలను రద్దు చేయడం వల్ల పశువుల కాపరులకు, కూలీలకు లేక ఇంకేదో పనికి వెళ్లే వారు విద్యకు దూరమయ్యే పరిస్థితి ఉంటుంది. కాబట్టి గత ప్రభుత్వం లాగా కాకుండా, ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం వెంటనే రివోక్ చేసి, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో, కొండ ప్రాంతాలలో, ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో ఉన్న గిరిజన విద్యార్థులకు చదువు చెప్పించే విధంగా రద్దు చేసిన పారశాలలను వెంటనే పునరుద్ధరణ చేసే విధంగా తగు చర్యలు తీసుకోవాలని, లేని ఎడల కొండలు, వాగులు, గుట్టలు దాటి పది పది హేను కి.మి. దాటి పారశాలలకు వెళ్లాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి తష్కణామే ప్రభుత్వం సృందించి ఏ ఉంటిలో పారశాల ఉంటే ఆ ఉంటిలో చదువుకునే విధంగా గిరిజన విద్యార్థులందరికీ అవకాశం కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్యాన్యాయక్: అధ్యక్షౌ, గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను.

శ్రీ పేం నాజర్ అలీ(విజయవాడ - పడుమర): అధ్యక్షౌ, మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 20 లక్షల మంది అమాలి కార్బూకులు ఇ.ఎస్.ఐ, సి.డబ్లూ.ఎస్, ఎస్.డబ్లూ.ఎస్ సిపిల్ పైడ్స్ కార్బోరేషన్ ప్రైవేట్ గోడాన్లలో పనిచేస్తున్నారు. వీరందరూ కూడా రైన్ మిల్, కూరగాయలు, పూలు, పండ్ల మార్కెట్లకు ట్రాస్పోర్ట్లలో అనేక గ్రామాల నుండి పట్టణాలకు తీసుకోచే నిమిత్తం లక్షలాది మంది కార్బూకులు పనిచేస్తున్నారు. దేశానికి స్వాతంత్యం లభించి 56 సంవత్సరాలైనా అమాలి కార్బూకులకు సరైన చట్టం రాలేదు. దేశంలో కనీసం 37 వేల కోట్ల మంది సమగ్రమైన చట్టం లేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అలాగే మన రాష్ట్రంలో రెండు కోట్ల మందికి సమగ్రమైన చట్టం లేక అనేక ఇబ్బందులు పడుతూ ప్రైవేట్ యాజమాన్యం చేతిలో నిలిగిపోతున్నారు. వారికి అమాలి సంక్షేమ చట్టం తేవాలని అనేక పేల మంది ఈ సగరానికి విచ్చేసి గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రి గారికి, కార్బూక శాఖ మంత్రి గారిని కలసి వినతిపత్రం ఇప్పడానికి పస్తున్నారు. కాబట్టి అమాలి కార్బూకుల ఎడల సంక్షేమ చట్టాన్ని ఈ రాష్ట్రంలో తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. మన దేశంలో తమిళనాడు, మహారాష్ట్ర రాష్ట్రాలలో అమాలీలకు చబ్బాలు తీసుకోచ్చారు. మన రాష్ట్రంలో అయితే ఎలాంటి ప్రావిడెంట్ ఫండ్ కాని ఇ.ఎస్.ఐ కాని చబ్బాలలో లేక అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కాబట్టి ఆ కార్బూకుల ఎడల ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకొని అమాలీలకు సమగ్ర చట్టాలను తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను.

SRI G. VINOD: Sir, we will examine the request and we will give an answer in three days.

శ్రీ బి. కిషన్ రెడ్డి: అధ్యక్షౌ, అంధ్రప్రదేశ్లో భూసంస్కరణలు అమలులోకి పచ్చిన తరువాత ఇంకా పేద ప్రజలకు బంజరు భూమి కాని సాగు భూమి కాని పూర్తిగా పంపిణి చేయలేదు. అసలు ఈ రాష్ట్రంలో బంజరు భూమి ఎంత ఉంది, ఎప్పటిలోగా ఈ బీడు భూమిని పంపిణి చేస్తారు, మిగులు భూమి ఎంత ఉంది? ఉడాహరణకి ఒంగోలులోని కలక్కరేట్ కార్బూలయం ఎదులు దచ్చితులు 1970 సుండి ప్రావిజనల్ పట్టాలిచ్చి సాగులో ఉన్నటువంటి ఆ భూమికి డి.కె పట్టాలు ఇవ్వాలని అడుగుతున్నప్పటికీ ఇప్పడం లేదు. 1970 సుండి వాళ్ళను వేదిస్తున్నారు. ఒక పక్క సభ జరుగుతున్నప్పటికీ, ఒంగోలులోని ఈ దచ్చితులు కలక్కరేట్ కార్బూలయం ఎదులు ఆత్మాహుతి చేసుకుంటున్నారు. పట్టాలు ఇవ్వాలని 1970 సుండి అడుగుతున్నప్పటికీ ఇప్పటివరకు ఇప్పలేకపోయాము. అసలు భూసంస్కరణల మిగులు భూమి ఎంత, ఎప్పటి లోగా పేద ప్రజలకు పరిపణి చేస్తారు, అదే విధంగా సాగుబడకుండా ఇంకా బీడు పడిన భూమి ఎంత ఉంది? బంజరు భూమి ఎంత ఉంది, వీటన్నిటి పీద ప్రభుత్వం క్లారిటీ ఇవ్వాలని, దచ్చితుల సమస్యను వెంటనే పరిష్కరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ధర్మాన ప్రసాదరావు: అధ్యక్షాం, గౌరవనభ్యలు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాము. నరైన సమయంలో వారికి అందజేయడం జరుగుతుంది.

After two years, again he came back and stayed in Hyderabad city for forty days. He came to attend the funeral of his brother-in-law. Then also, he was not arrested. But now when he has come to attend for a marriage reception, he is arrested illegally and he has been detained. But no charges have been framed.

میں حکومت سے یہ پوچھنا چاہتا ہوں کہ کیا مسلمانوں کے ساتھ انصاف ہو گایا نہیں، مسلمانوں پر پولیس کا ظلم و زیادتی ختم ہو گئی یا نہیں۔ پورے اعتماد اور تو قدر کے ساتھ سارے ریاست کے مسلمانوں نے کامگیریں کے حق میں ووٹ دیا اس امید پر کہ یہ حکومت ہمارے ساتھ انصاف کر گی۔ ایسا نہ ہو کہ ووٹ کا نعام ہمارے نوجوانوں کو جیل ہو۔

For the last ten days, he has been detained.

శ్రీ ధర్మాను ప్రసాదరావు: అధ్యక్షా, గోరవసభలు చెప్పింది నోట్ చేసుకున్నాను. తగు చర్యలు తీసుకుంటాము.

MR.SPEAKER: The Minister will come back to you with a reply. Since the matter is urgent, the Government will take necessary action.

© 10.20

MR. SPEAKER: Your views have been well taken. You know pretty well that you will not get answers in the zero hour. Your representation has been noted by the Government. The Government will come back to you.

جناب اکبر الدین اویسی - ائمہ مجتہدین پولیس کی custody میں آفر پارس روز سے ہے اس تعلق ہماری پارلی متعلقہ شفیر صاحب سے تحریری نمائندگی کر جائے ہیں۔

శ్రీ ఎం.ఎ. గప్పార్డు: ఇల్లిగల్ డిపెన్సన్ సంగతి చెపుమనండి. చటు పభల్ చెపుకపోతే ఎక్కడ చెబుతారు?

MR.SPEAKER: The Government will come back to you. I have given them a direction. The matter has been raised in the zero hour.

Zero hours کو اوناں میں پختہ کرتے ہیں اس کا علاج قریب طور سنتھلے شمع صاحب آنکھ تین دن کے لئے رجاء پختہ گلے

We could do nothing at this point

శ్రీ నోముల నర్సింహాయిఁస్ హోం మినిసర్కు రిపజింటేషన్ ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. గవర్నెంట్ దృష్టిలో ఉంది.

MR.SPEAKER: You come in a different form. Then, probably I can admit it. This is zero hour. You know that you cannot get replies in the zero hour. Sensing the urgency, the Government has come forward.

MR. SPEAKER: No more on this. I have called Narsi Reddy.

శ్రీ ఎం.ఎ. గపూర్: ఇది జనరల్ ఇష్ట్స్. ఈ రోజు సాయంత్రం చెప్పమనండి. హైదరాబాద్ సిటీకి సంబంధించినది.

MR. SPEAKER: Please take your seats. I do not want to bring in a new precedent.

جناب اکبر الدین اویسی سے شفیر صاحب کے سلسلے میں اسی نمائندگی کرچکے ہیں۔

శ్రీ ఎం.ఎ. గపూర్: హైదరాబాద్ సిటీకి సంబంధించినది. రేపయినా చెప్పమనండి.

MR.SPEAKER: Within three days, the Government will give reply. It might have happened in Hyderabad or anywhere else. Rules are applicable equally to every body. Now, please take your seats. Reply within three days is also not in the inner limit. Once the Government gets information, they may come back to you earlier also.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Somebody from the Government side can give the assurance.

(INTERRUPTIONS FROM THE MEMBERS BELONGING TO THE MIM PARTY)

MR.SPEAKER: I can understand your agony. I have given a direction and the Government will come back to you with a reply within three days. The issue has been well highlighted. No more on this issue. You know the Rules and Procedures. URDU
Every matter is important in this House. Please sit down.

DR. Y.S. RAJASEKHARA REDDY: I am aware of this particular case which has been referred by the Hon'ble Members. We are getting it thoroughly enquired. I am personally looking into it. In a very short time, may be in the next few days, I will come back to you with all the relevant details

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డిః అధ్యక్షా, ఇది తమరి జిల్లాకు సంబంధించినది. నిజమాబాద్ జిల్లాలో నిజాం మగర్ ఫౌక్స్ అతి పెద్ద మగర్ ఫౌక్స్ రి. దీనిని గత ప్రభుత్వం ప్రైవేట్ మేనేజిమెంట్కు అప్పగించింది. అప్పగించడానికి ముందు అనేక రాయలీలు ఇచ్చి, వందల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేసిన తరువాత ప్రైవేట్ మేనేజిమెంట్కు ఇచ్చారు. అప్పగించిన తరువాత అక్కడ నుంచి మెపిఫర్ని వారు వారి స్వంత ఫౌక్స్ రీలకు పిష్ట్ చెయ్యడం ప్రారంభించారు. రు. 3 కోట్ల విలువ చేసే ట్రైవ్నెస్ పిష్ట్ చేశారు. ఇప్పుడు రు. 10 కోట్ల విలువ గల కోల్డ్ బాయిలర్స్ ను పిష్ట్ చెయ్యడానికి లేబర్ను ఎంగేజ్ చేసి, పగలగొడుతున్నారు. ఈ రకంగా ప్రాప్తిన్ ప్రైవేట్కు పోవడం వల్ల, గపర్మెంట్కు తీవ్ర సప్పం జరుగుతోంది. వెంటనే ఆ రకంగా తరలించకుండా ఆపుచెయ్యాలి. ఇదివరకు తరలించిన దానిని తిరిగి తెప్పించి, ప్రైవేట్ మేనేజిమెంట్ను అదుపులో పెట్టాలి. దీనిపై గపర్మెంట్ చర్య తీసుకోవాలి.

DR. J. GEETHA REDDY: I have taken note sir. We will definitely come back on this.

శ్రీ వనమా వెంకటేశ్వర రావుః అధ్యక్షా, ఖమ్మం జిల్లా, కొత్తగూడెం - పాల్వంచ మండలంలో క్షెరసాని ప్రాజెక్టు నుంచి10 వేల ఎకరాలకు వ్యవసాయానికి నీరు ఇవ్వాలని ఆ ప్రారంత ప్రజలు అనేక సంవత్సరాలుగా అందోళన చేస్తున్నారు. గత తెలుగు దేశం ప్రభుత్వంలో ఈ విషయం అసెంబ్లీలో చర్చకు వచ్చింది. ఆ ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చారు. 23 మంది ఎం.ఎల్.ఎలను పాల్వంచకు తీసుకుపోయి, పాల్వంచ మండల దైతులకు వ్యవసాయానికి నీరు ఇవ్వాలని అందోళన చెయ్యడం జరిగింది. ఆ నాటి ప్రభుత్వానికి, ముఖ్యమంత్రిగారికి, ఇరిగేషన్ మంత్రి గారికి విజ్ఞాపన పత్రాలు ఇవ్వడం జరిగినా, దాని గురించి చర్య తీసుకోలేదు.

అందు పల్ల ఈ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో ప్రజల కోరికలు నెరవేరాలని, ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర రెడ్డిగారు కొత్తగూడెం పర్యటనకు వచ్చినప్పుడు, 10 వేల ఎకరాలకు నీరు ఇస్తామని చెప్పారు. గత ప్రభుత్వం హమీ ఇబ్రినా నెరవేర్సులేదు 23 మంది శాసన సభ్యులు అందోళన చేసినా ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. అందుకే చెబుతున్నాము. ఇది చాలా ముఖ్యముయినది. గిరిజన ప్రాంతము. ఎప్పటి లోగా ఇరిగేషన్ కెనాల్స్ నిర్మాణం చేస్తారు? ఎప్పుడు పని ప్రారంభిస్తారు? ఎప్పటికి పూర్తి చేస్తారు? మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్. వెంటనే తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు సభలో ఉన్నారు. వారు వెంటనే సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ ధర్మాన ప్రసాద రావు: సంబంధిత మంత్రిగారికి పంపుతాము.

MR.SPEAKER: All the Papers are deemed to have been laid on the Table of the House.

సభా సమక్షములో ఉంచిన పత్రములు

A copy in each of the Audit Reports of Andhra Pradesh State Financial Corporation for the years 1999-2000; 2000-2001 and 2001-2002, as required under Rule 37(7) of State Financial Corporations Act, 2000.

Now, tea break for ten minutes.

(సభ ఉదయం గం. 10.27 నిన్నిపములకు టీ విరామం కోసం వాయిదా పెయ్యబడినది.)

**THE HOUSE REASSEMBLED AT 10.47 A.M
(HON'BLE SPEAKER IN THE CHAIR)**

ప్రభుత్వ చిల్డు

2004, అంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సరీసులకు నియామకముల క్రమబద్ధికరణ మరియు సిబ్బంది తీరును, వేతన స్వరూపమును హోతుబద్ధముచేయు (సవరణ) చిల్డు
(ఎల.ఎ.చిల్డు నెం.4)

SRI K. ROSAIAH: Speaker sir, I beg to move:

" That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Regulation of Appointments to Public Services and Rationalization of Staff Pattern and Pay Structure (Amendment) Bill, 2004. "

MR. SPEAKER: Motion moved. The question is :

" That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Regulation of Appointments to Public Services and Rationalization of Staff Pattern and Pay Structure (Amendment) Bill, 2004. "

(PAUSE)

The motion was carried and the Bill was introduced.

చట్టబద్ధ తీర్మానము

SRI P. RAMAIAH: Speaker sir, I beg to move:

" That this House disapproves the Cyberabad (Metropolitan Area) Police (Ordinance, 03) (Andhra Pradesh Ordinance No.9/2003) promulgated by the Governor on 18th December, 2003. "

MR. SPEAKER: Resolution moved.

శ్రీ పి. రామయ్య(గిద్దలారు):- సర్ అనలు ఈ ఆర్డినెన్స్ ఎక్సప్రెర్ అయిపోయింది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు మూవ్ చేయండి. తరువాత చెప్పండి.

కు.10.50

శ్రీ పి. రామయ్యః జూన్ 18తో డిషెట్రావ్ అయింది. రీస్టోన్ చెయ్యడమేమిటి?

మిస్టర్ స్పీకర్ః 6 వారంల టైం ఉంది. It has not yet expired.

శ్రీ పి. రామయ్యా: తరువాతి సెప్టెంబర్ 6 వారాల లోగా తమరి పర్సిప్షన్‌తో పెట్టువచ్చని ఉంది. నేను చెప్పేది, ఇంపార్టెంట్ అర్దినెన్న రిప్పీన్ చేసేటప్పుడు, లాస్ట్ సెప్టెంబర్‌నే పాస్ చేయించుకోవలసి ఉంటుంది. ప్రభుత్వం అలక్ష్యం చేసింది. ఈ రకంగా చెయ్యడం సరైనది కాదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చున్నాను.

MR. SPEAKER: Now, I request the Minister for Home to move the Motion for taking into consideration of the Cyberabad (Metropolitan Area) Police Bill,2004.

SRI K. JANA REDDY (MINISTER FOR HOME): Sir, I beg to move:

"That the Cyberabad (Metropolitan Area) Police Bill,2004 be taken into consideration."

(PAUSE)

Motion moved

MR. SPEAKER: Any discussion on the Statutory resolution? Do you want to add anything more?

శ్రీ పి. రామయ్యా: అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును స్ఫోగించాలి. హ్వానీయమే. కానీ దీనికి పైనాన్నియల్ స్లీట్‌మెంట్ లేదు. అది లేకుండా ఎట్లా దీనిని అమోదించాలో అర్థం కావడం లేదు. దీనిని అమలు చెయ్యడానికి చాలా అస్వయింట్‌మెంట్ ఇష్టున్నారు. దీనికి ఖర్చు అవుతుంది. ఎంత ఖర్చునుతుందో చెప్పలేదు. దీనిని ఎట్లా పాస్ చెయ్యాలి? పైబరాబాద్ పోలీస్ కమీషనరీసు ఏర్పాటు చెయ్యడం కర్కె. కానీ దాని చుట్టూ ప్రక్కల ల్యాండ్ గ్రాబర్స్ ఉన్నారు. కండ బలం, ధన బలం గల వారున్నారు. వారిని కర్ణ్ చెయ్యడానికి దీనిని ఉపయోగించాలనేది నా ఉద్దేశం. ఎలిజబుల్ పూర్ ఉన్నారు. వారిని వెనక్కి సెట్టి వేసి, ల్యాండ్ గ్రాబర్స్, రియల్ ఎస్టేట్ వారు మెనేజ్‌గా తయారయి ఉన్నారు. వారిని కర్ణ్ చెయ్యడానికి, శాంతి భద్రతలు కాపాడే ఉద్దేశంతో ఈ బిల్లు పెట్టువలసిన అవసరం ఉంది. దానికి కొన్ని ఏర్పాటులు చెయ్యాలి. నేర పరిశోధన విధానాలో మార్పు రావసిన అవసరం ఉంది. రూల్స్ ఉల్లంఘనలు అవవలసిన అవసరం ఉంది. దానికి ఈ కమీషనరీట్ ఉపయోగపడే విధంగా ఉండాలి. దీనిని కూడా ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా చూసి, ఈ బిల్లును పాస్ చెయ్యాలని, అమలు చెయ్యడం విషయంలో జాగ్రత్తగా అలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం.ఎ. గస్ట్రార్స్: అధ్యక్షా, బిల్లు విషయంలో అభ్యంతరం లేదు. సభా సాంప్రదాయాలు ఉంటాయి. ఆ రకంగా ఇంటుధూన్ చెయ్యాలి. ప్రభుత్వం మీద అర్థిక భారం పడుతుంది. దానికి సంబంధించిన వివరణ ఉండాలి కదా? ఏమీ లేకుండా పాస్ చెయ్యమంటే ఏం పద్ధతి? చెప్పమనండి.

శ్రీ పి. జనార్థన రెడ్డి: అధ్యక్షా, పైబరాబాద్ మెట్రో ప్రాంతం క్రింద ఈ బిల్లును తీసుకు రావడం జరిగింది. గత ప్రభుత్వం 15 నవంబరు, 2002లో హోం శాఖ జి.వో. ఎంఎస్. నెం. 354 క్రింది ఏర్పాటు చేశారు. అల్వౌల్, మల్కాబ్బిరి, సరూర్సగర్, బాలానగర్ డివిజన్స్, సబ్ డివిజన్స్గా ఏర్పాటు చేశారు. పైబరాబాద్ డెవలప్‌మెంట్ అఫారిటీ చిన్న ముక్క చేసి పెట్టారు. ఇది రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఒక భాగము. మునిసిపాలిటీలు రోజు రోజుకీ డెవలప్ అవుతున్నాయి. అదే విధంగా క్రైమ్ రేట్ కూడా బాగా పెరుగుతోంది. కనుక పైబరాబాద్ కమీషనరీసు ఏర్పాటు చేశారు. అక్కడ గల పోలీస్ సైపాన్ ట్రైంగ్ పెంచారా అంటే అది లేదు.

శ్రీ ఎం.ఎ. గస్ట్రార్స్: డిస్కషన్ కు తీసుకున్నారా?

MR. SPEAKER: I have clubbed both. They will clarify on both.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU: I am on a point of order. We should not deviate the procedure of the House because whenever a technical plea has been raised by any Member, that has to be taken into account. We cannot club both.

MR. SPEAKER: Both can be clubbed Ramakrishnudu garu. In the matter of financial statement he asked to club. Both the statutory resolution and discussion on the Bill can be taken up together.

SRI Y. RAMAKRISHNUDU: Whether the financial statement is required or not he has to clarify first.

శ్రీ కె. జానా రెడ్డి: ఉన్న ప్రొంగ్రెట్, కొత్తగా ఆర్థికవరమైన భారం లేకుండా చేసుకోవాలనే ఉద్దేశం ఉంది కనుక దాని గురించి ఇక్కడ తీసుకురాలేదు. ఈ బిల్లు ఇంతకు ముందే తయారు కాబడిన విషయం గౌరవ సభ్యులు గమనించాలి.

శ్రీ పి. జనార్థన రెడ్డి: 2002 వ సంవత్సరంలోనే ఏర్పాటు చెయ్యడం జరిగింది. అప్పుడు దానికి ఎటువంటి ప్రావిజన్స్ పెట్టారనేది, ఎంత వరకూ అలోచించారనేది వారికి వదిలేస్తున్నాము. ఈ కమీషనరేట్సు పెట్టవలసిన అవసరం చాలా ఉంది. రంగారెడ్డి జిల్లా ఒక భాగము. నేను మనవి చేసేది, రంగారెడ్డి జిల్లాలో రోజు రోజుకూ జనాభా పెరుగుతోంది. హైదరాబాద్లో ఏ విధంగా ఇండస్ట్రీస్ ఉన్నాయో, అంత కంటే ఎక్కువగా ఇక్కడ ఉన్నాయి. రంగారెడ్డి జిల్లాలో నాలుగు యూనివరిటీలు ఉన్నాయి. సెంట్రల్ యూనివరిటీ, అంబేర్సర్ యూనివరిటీ, జవహర్లల్ యూనివరిటీ పంటవి ఉన్నాయి. ఈ పది సంవత్సరాలలో హైదరాబాద్తో సమానంగా చుట్టూపక్కల జనాభా కూడా పెరిగింది. నేపణ్లో హైప్ మీద యాక్సిడెంట్ పెరుగుతున్నాయి. దానిని కంట్రోల్ చెయ్యడానికి ట్రాఫిక్ స్టోఫ్సు పెంచాలి. సైబరాబాద్ కమీషనరేట్ గత ప్రభుత్వం తీసుకు వచ్చింది. స్టోఫ్సు పెంచాలి. ఎన్నో సార్లు చెప్పాము. కానీస్టేబుల్స్, ఎస్.ఐలు లేరు. దీని మీద చర్య తీసుకుని, స్టోఫ్సు పెంచుతారా? సైబరాబాద్ కమీషనరేట్ క్రింద 10 మునిసిపాలిటీలు వస్తాయి. పెద్ద మునిసిపాలిటీలుని అల్వాల్, లింగంపల్లి, కుకటపల్లి, కాప్రా, రాజైంద్ర సగంల్, ఉప్పల్, ఎల్.బి సగర్, కుత్టుల్లాపూర్ పంటవి ఉన్నాయి. ఇక్కడ జనాభా పెరుగుతోంది. జనాభా ఎక్కువగా రంగారెడ్డి జిల్లాకు పోతున్నారు. క్రైమ్ రేటు కూడా రోజు రోజుకూ పెరుగుతోంది. యూనివరిటీలే కాకుండా, రిస్టార్ట్స్, ఫార్మాస్టి, టూరిజం సెంటర్స్ పు గత ప్రభుత్వం చేపట్టింది. ప్రత్యేకంగా దుర్దం చెరువు వద్ద కొన్ని రిస్టార్ట్స్ పెట్టారు. నేను మనవి చేసేది, సైబరాబాద్ కమీషనరేట్ ఏరియాలో బార్స్, అర్బిస్ట్స్ కూస్టాల్స్, దేవాలయాలు, మందిరాల వద్ద ఆ రోజులలో పర్మిషన్స్ ఇచ్చారు.

ఉ.11.00

ఆర్చిప్లాకు ప్రభుత్వం పర్మిషన్ ఇచ్చిసందువల్ల కాలేజీ, యూనివరిటీల విద్యార్థులు తమ సమయమంతా అక్కడే గడువుతున్నారు. దాని మీద రిఫైక్షన్ పెడతారా? గతంలో ప్రభుత్వం బార్ ఐపులకు, బెల్లు ఐపులకు విచులనిడిగా లైసెన్సులను ఇవ్వడం జరిగింది, వాటన్నింటిని రెప్యూ చేసి క్యాన్సిల్ చేస్తారా? నా నియోజకవర్గంలో శేర్లింగంపల్లి, కుకటపల్లి, అల్వాల్ మునిపాల్టీలు ఉన్నాయి. మీకు ఒక ఉదాహరణ చెప్పుతాను-- మియాపూర్ చాలా పెద్ద ఇండస్ట్రీయల్ ఏరియా. అంతే కాకుండా అక్కడి భూములకు చాలా విలువ కూడా ఉంది. అందువల్ల అక్కడ రోజు భూతగాదాలు జరుగుతుంచాయి. అక్కడే కాదు, 10 శివారు మునిపాల్టీల్స్ నూ ప్రతి రోజు భూ తగాదాలు జరుగుతుంటునే ఉంటాయి. పేపర్లో వస్తుంటాయి. వీటి మీద ప్రభుత్వం ఏ విధంగా చర్య తీసుకుంటుంది? వీటిన్నింటి మీద నరైన చర్య తీసుకోవాలంటే, సైబరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ పరిధిలో పోలీసు సిబ్బంది పెంచాలి. కానీస్టేబుల్స్, ఎస్.ఐ. సి.ఐ., డిఎస్పి, డిసిపిలను పెంచాలి. గత ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. మియాపూర్లో ఒక పోలీసు స్టేషన్ ఏర్పాటు చేశారు. కాని అక్కడ ఒక ఎస్.ఐ., ముగ్గురు పోడ్ కానీస్టేబుల్స్, 15 మంది కానీస్టేబుల్స్ మాత్రమే ఉన్నారు. వీరి వల్ల ఏమనుతుంది? కనీసం 50 మంది కానీస్టేబుల్స్ ను అయినా ఆ పోలీసు స్టేషన్లో నియమించాలి. ఈ ఒక్క పోలీసు స్టేషన్ కాదు, ఇటువంటివి చాలా పోలీసు స్టేషన్ ఉన్నాయి. పోలీసు సిబ్బంది సంఖ్య తక్కువగా ఉంటున్నది, క్రైమ్ రేట్మే రోజు రోజుకూ పెరుగుతున్నది. ఆ ఏరియాలో ఎక్కువగా పేద వారు, మధ్య తరగతి వారు, కార్బికులు నిపశిస్తుంటారు. అంతేకాకుండా చాలా మంది ఫ్లాట్లో కూడా ఉంటున్నారు. మొన్స్టనే చందాసగర్ దగ్గర రాత్రి సమయంలో వరుసగా నాలుగు దొంగతనాలు జరిగాయి. దొంగలు అక్కడి ప్రజల్ని భయభ్రాంతులకు గురి

చేస్తున్నారు. గతంలో కూడా ఇట్లాగే జరిగింది. కాబట్టి నేను మనవి చేసేదేమిటంటే, బిల్ క్లింటన్ వచ్చినా, బిల్ గేట్స్ వచ్చినా, ఫారిన్ నుండి ఎవరూ వచ్చినా చార్లైనార్నను చూపించకుండా గత ప్రభుత్వం హైటెక్ సిటీని చూపించేది. అయితే హైటెక్ సిటీ చుట్టూ ప్రక్కల ప్రాంతంలో బందోబస్తు ఏర్పాట్లు మాత్రం ఏమీ ఉండేవి కాదు.

గతంలో సెక్షటేరియట్ దగ్గర ధర్మాలు నిర్వహిస్తుండే వారు. కాబట్టి అక్కడ బందోబస్తు ఏర్పాటు కోసం సిటీ పోలీసులు రెడీగా ఉండేవారు. ఇప్పుడు ఇందిరా పార్స్ దగ్గర ధర్మాలు నిర్వహిస్తున్నారు. అక్కడ కూడా బందోబస్తు ఏర్పాట్లు రెడీగా ఉంటాయి. కానీ హైటెక్ సిటీని చూపించేందుకు బిల్ క్లింటన్ను, బిల్గేట్స్ ను తీసుకొని వచ్చినపుడు ఏ మాత్రం బందోబస్తు ఏర్పాట్లు ఉండేవి కాదు. మాదాపూర్ లో పేరుకు మాత్రమే అక్కడ పోలీసు స్టేషన్ పెట్టారు. అక్కడ కాపలసిన సిబ్బందిని నియమించలేదు. అక్కడ జనాభా ఎక్కువ అవుతున్నది. ఆ పోలీసు స్టేషన్ పరిధిలో క్రైమ్ రేట్ పెరిగిపోతున్నది. కాబట్టి నేను మనవి చేసేదేమిటంటే, ఈ క్రైమ్ రేటు పోలాంటే సైబరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ పరిధిలో ఒక డిటెక్టివ్ డిపార్ట్మెంట్ సెపరేటగా ఉండాలి. ఇప్పుడు ఏ విధంగా అయితే హైదరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ పరిధిలో వివిధ విభాగాలున్నాయో, అటువంటి అన్నింటిని ప్రాప్తి చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

కుకటప్పల్ పోలీసు స్టేషన్ ఉంది. అందులో సంపత్తరానికి కనీసం 1200 నుండి 1500 కేసులు నమోదు అవుతుంటాయి. ఇంత పెద్ద సంఖ్యలో కేసులు నమోదు అవుతున్నపుడు దానికి అనుగుణంగా సిబ్బందిని పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. అంతేకాకుండా ఆసియాలోనే నంబర్ వన్ కాలనీ అయిన హాజింగ్ బోర్డు కాలనీ ఉంది. ఆ కాలనీలో ఒక పోలీసు స్టేషన్ ఏర్పాటు చేయమని గత ప్రభుత్వంలోనే చెప్పడం జరిగింది. కానీ దానిని ఇంతపరకు ఏర్పాటు చేయలేదు. నరైన పోలీసు సిబ్బంది ఉంటేనే మనం శాంతిభద్రతలను కాపాడుగల్లుతాము. ఇక్కడ పెద్ద పెద్ద ఇండిషన్ ఉన్నాయి, పెద్ద పెద్ద రిసార్ట్సు ఉన్నాయి, యూనివర్సిటీ ఉంది, దాని ప్రక్కనే నేపటల్ హైవే కూడా ఉంది. కాబట్టి నీటికి అనుగుణంగా పోలీసు బందోబస్తు ఏర్పాటు చేయడానికి పోలీసు సిబ్బందిని కూడా పెంచాలి. సిబ్బందిని పెంచకుండా ఊరికనే పేరు పెట్టేసి వదిలేస్తే, లాభం ఉండదు. ఇప్పుడు ఏర్పాటు చేయబోతున్న సైబరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ స్వరూపం ఏలా ఉందంటే, గతంలో ఉన్న రంగారెడ్డి జిల్లా ఎస్.పి. కార్యాలయ పరిధిని సగం చేసి, అదే ప్రింట్సు కొత్త కమీషనరేట్లో కంటిస్టు చేయడం జరుగుతున్నది. కొత్తగా ఎటువంటి మార్పులు లేవు. అదే విధంగా ఎల్.బి.ఎగర్, గబ్బింగ్, సరూర్నాగర్ వంటి కొన్ని ఏరియాల్లో అడవంగా పోలీసు స్టేషన్లను ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉందని మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం బాగానే ఉంది కానీ, దానికి తగినట్లుగా అంటే ప్రస్తుత హైదరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్కు సరిసమానంగా ప్రింట్సు ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రస్తుతం ఈ ప్రాంతాల్లో రెండే రెండు త్రాఫిక్ పోలీసు స్టేషన్ ఉన్నాయి. ఒకటి కుకటప్పల్లిలోనూ, రెండవది ఎల్.బి. ఎగర్లోనూ ఉంది. ఎక్కడైనా యాక్సిడెంట్ జరిగితే పోలీసులు రావడానికి చాలా సమయం పడుతున్నది. దాంతే చాలా ఇబ్బంది ఏర్పడుతున్నది. ఇందాకే రామయ్యగారు కూడా చెప్పారు రోజు రోజుకి క్రైమ్ రేట్ పెరిగిపోతున్నదని. దానిని కంట్రోల్ చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. దుర్గం చెరువు పద్ధతి అర్థసగ్గ డాన్స్‌లు చేసేందుకు గత ప్రభుత్వం పరిష్కార్ ఇవ్వడం జరిగింది. దాంతే ఆ చుట్టూ ప్రక్కల ప్రాంతాల వారికి చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది. ఈ డాన్స్ లను నిరశిస్తూ అప్పుడు మహిళా సంఘాల వారు ధర్మా చేయడం జరిగింది. ఈ డాన్స్ నిర్వాహకులు ఏమంటున్నారంటే, మాకు గపర్చుమెంట్ పరిష్కార్ ఇచ్చింది అని, కోర్టు నుండి పరిష్కార్ తీసుకొని వచ్చామని చెప్పుతున్నారు. ఒకవేళ నిజంగా కోర్టుల నుండి పరిష్కార్ తెచ్చుకుంటే, వాటిని ఎందుకు ప్రభుత్వం చేయించలేదు? బెల్లో పోపులకు, బార్ పోపులకు ఇచ్చిన లైసెన్సులను ఎందుకు క్యాస్పిస్ చేయలేదు అని నేను అడుగుతున్నాను. గత ప్రభుత్వం ఇటువంటి వాటిని ఎంకరేషన్ చేసింది. దీని మీద గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఒక నెలలోనే అన్ని చేయాలంటే కష్టం . అయితే నీటి గురించి త్వరగా ఆలోచించి, చర్య తీసుకోవాలని మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నా. గతంలో దేవాలయాల దగ్గర, స్కూల్స్ దగ్గర, మజీద్ల దగ్గర బార్ పోపులకు పెట్టుకోవడానికి, ఆర్కిప్పాలు నిర్వహించుకోవడానికి

ఇచ్చిన పర్మిషణ గురించి వెంటనే రెప్యూ చేసి, వాటిని క్యాసీల్ చేయించి, ప్రజల్లో విశ్వాసం కల్గించవలసిందిగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ, ఈ బిల్లును సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రామయ్య : అధ్యక్షా, ఇప్పుడు కమీషనర్సు నియమించాలి, డిసిపి, ఎస్.ఐ., కానిస్టేబుల్స్ ను అందర్ను నియమించాలి. ఒక్క పైస కూడా అదనంగా ఖర్చు లేదని మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. అదెట్లు అపుతుందండీ? అసలు ఇప్పుడు ఉన్న పోలీసు సిబ్బందే తక్కువ. అదన్ను నియమకాలు చేయించకుండా, కమీషనరేట్సు ఏర్పాటు చేస్తాము, శాంతిభద్రతలను కాపాడుతామని మంత్రిగారు చెప్పడం కంట్లగా లేదు. ఖచ్చితంగా దీనికి ఎంతో కొంత ఖర్చు అపుతుంది. ఎంతమందిని నియమిస్తో చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. మీరు మరో మాట కూడ చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. ఖర్చు లేకపోయినా, ఆ విషయాన్ని తెలుపుతూ ఈ బిల్లుతోబాటు పైన్నాన్నియల్ స్టేట్‌మెంట్ ఉండాలి కదండీ! ఆ స్టేట్‌మెంట్ లేకుండా పోయినట్లయితే, మేము ఈ బిల్లును అప్రావ్ చేయము. దీని గురించి మంత్రిగారు ఏమి చెప్పుతారో చెప్పనీయండి.

శ్రీ జి. సాయసు (సికింద్రాబాద్ - కంటోన్‌మెంట్): అధ్యక్షా, ఇప్పుడు సైబరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ పరిధిలోకి వచ్చే మల్కాజగిరి, అల్వాల్, కాప్రా ప్రాంతాలు నా నియోజకవర్గంలో ఉన్నాయి. గతంలో ఇప్పస్తి పైదరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ పరిధిలో ఉండేవి. అయితే ఆ ప్రాంతాల్లో సమర్థవంతగా శాంతిభద్రతలను కాపాడలేమని చెప్పి, రంగారెడ్డి జిల్లా ఎస్.పి. పరిధిలోకి తీసుకొని రావడం జరిగింది. అయితే మల్కాజగిరి, యాప్రాల్ వంటి దూర ప్రాంతాలకు పోవాలంటే అప్పట్లో పోలీసులకు సరైన హావికల్స్ ఉండేవి కాదు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని గత ప్రభుత్వం క్వాలీస్, టాటా సుమోలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

ఉ. 11.10

చాలా సౌకర్యాలు కల్గించడం జరిగింది. గత ప్రభుత్వం డాస్టుల్ని ప్రోత్సహించిందనడం సత్య దూరం. అలాంటివి ఏవైనా ఉంటే వెంటనే వాటిని రద్దు చేయాలని మనని చేస్తున్నాను. దూర ప్రాంతాలకు వెళ్లడానికి సరిపడా పోలీసు యంత్రాంగం లేనందున పోలీసు బలగాన్ని తగినంతగా పెంచాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నోముల నరసింహాయ్య : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు గురించి నేనేమీ అడగదలచుకోలేదు. ఎందుకంటే పెద్దలు, వారు కాదు దీనిని తీసుకు వచ్చింది. 6 సెలలు ఎక్కుపెయిర్ అయింది.

ఒక చిన్న మాట. ఎయిమ్స్ అండ్ ఆబ్జెక్టివ్స్‌లో ఇన్కార్బోరేట్ చేయబడ్డ మాట. “ నేరములను నిరోధించడానికి, శాంతిభద్రతలను పరిరక్షించడానికి మరియు పెరుగుతున్న పట్టణ ప్రాంత సమస్యలను పరిశీలించడానికి పరిపాలనా సౌలభ్యం మరియు భాగోళిక పరిస్థితులు ...

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది ఎక్కడుందో చెప్పండి.

శ్రీ నోముల నరసింహాయ్య : ఎయిమ్స్ అండ్ ఆబ్జెక్టివ్స్‌లో సార్. అసలు ఈ ఆర్డర్ నెన్ని సంస్కృతే ప్రజాస్వామ్యాన్ని బైప్రాస్ చేస్తున్న దుష్టసంస్కృతి. సరే. డైలరు మారినప్పటికీ ఇది వారిది కాదు. ఆర్డర్ నెన్ని ఎందుకు పెడుతున్నారో తమకు తెలుసు. To curb the delay. డిలే ని కర్చీ చేయడానికి పెడుతున్నారు. మిమ్సుల్ని గైడ్ చేస్తున్న వాళ్లను అడగండి. 6 మాసాల నుంచి

సైబరాబాద్ ప్రాంతానికి క్రొం రేటు ఎంత తగ్గించారు? క్రొం రేటు తగ్గించ లేకపోవడం వల్ల ఆర్డినేషన్సు పెట్టి అవహస్యం కాలేదా? రెవ్యూ చేయండి. లేకపోతే ఆర్డినేషన్సుకి విలువ ఏమిటి? ఎవరు పడితే వారు ఆర్డినేషన్సు చేస్తామంటే ప్రజాస్వామ్యాన్ని, రాజ్యంగాన్ని అవహస్యం చేయడమే.

ఇకపోతే నేను దీనికి సంబంధించి అడిగేది, మీరు ఇప్పుడైనా చెప్పండి. మంత్రిగారు ఇంతకు ముందే చెప్పాలింది చెప్పలేదు. ఈ పద్ధతులలో సైబరాబాదు ప్రాంతానికి సంబంధించి పెరుగుతున్న నేరాలను, ఎవరో మాఫియాలు, మరొకరు మరొకరు, మాజీలు కలిసి సర్వవాశనం చేస్తున్నారు. ఏ పద్ధతులలో కర్చు చేయబోతున్నారు? ఈ యంత్రాంగం ఉండని చెప్పండి. యంత్రాంగం లేకుండా తాళం వేసి, గొళ్లం పెట్టుకపోతే, ఇంటికిం భద్రత? పోలీసు బ్రియిల్ అప్పయి చేయకుండా ఉండాలి. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో ఉన్నాం మనం. అదనంగా క్రైమ్సు కర్చు చేయాలి. ఈ బిల్లును స్వాగతిస్తున్నాము. అయితే అది పటిష్టంగా ఉండాలి. పటిష్టంగా లేకుండా పట్టిగా బిల్లును ఇంటుడ్వాన్ చేస్తే ఎలా? గతంలో వాళ్ల అవసరం కోసం వాళ్లు పెట్టుకున్నారు. నేను ఖచ్చితంగా చెబుతున్నాను. కొంతమందిని కొన్ని రకాలుగా శాటీస్పై చేయడానికి చేశారస్తుది సూటికి సూరు శాతం నిజం. ఇప్పుడు మీరే రకంగా చేయబోతున్నారు? ఏ నిధంగా కర్చు చేయబోతున్నారు? **What is your sistem? What is your mechanism?** అది చెప్పకుండా మంత్రి గారు సమాధానం చెప్పడం మంచిది కాదు.

శ్రీ సి. వెంకటరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ బిల్లుకు గత ప్రభుత్వం ఆర్డినేషన్సును తీసుకు వచ్చారన్నది స్వష్టమైన విషయమే. ఏది ఏమయినప్పటికీ ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వం దీనిని పూర్తిగా అధ్యయనం చేసి, అసలు సైబరాబాదు అన్న నామకరణం చేయాలిన అవసర మేమిటో చూడాలి. దానిని కూడా ఆలోచించాలి. ఇంటర్సిటీ అన్నారు. నిజం చెప్పాలంటే హైదరాబాదు చుట్టూ పక్కల మునిసిపాలిటీన్ ఉన్నాయి. వాటికి సంబంధించి సైబరాబాద్ అని నామకరణం చేశారు. ఆ ఆర్డినేషన్సును ఈ ప్రభుత్వం అవ్వేల్ చేయడం తప్పనిసరి కాబట్టి చేస్తున్నారు. ఏది ఏమయినప్పటికీ, ఉన్న పరిస్థితులలో మంత్రి గారు చెప్పాడి, ప్రత్యేకంగా ఉద్యోగ నియామకాలు అవసరం లేదని. కేవలం ఉన్న వాళ్లతో పని చేయిస్తామని అంటున్నారు. ఇప్పుడైతే నికేంద్రికరణ చేస్తామా అప్పుడు తప్పనిసరిగా ఉద్యోగాలు స్పెష్సియల్ చెప్పడం, దానికి కావలసిన ఆఫీసులు, సిబ్బంది అవసరం అవుతాయి. కానీ మంత్రి గారు ఉన్న వాటితో సర్వబాటు చేస్తామంటే, హైదరాబాదు మునిసిపాలిటీలలో జనాభా పెరుగుతోంది. పెరుగుతున్న ప్రజల మాన ప్రాణాలను రక్కించడానికి, మిత్రులు చెప్పినట్లు, ల్యాండ్ గ్రాబింగ్ క్రైమ్సు పెరుగుతున్న తరువాణలో పక్షించిగా ప్రత్యేకమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. ఒక మిలియను, అనగా పదివేల జనాభా దాటితే తప్పనిసరిగా కమిషనరీట్ చేయాలని గత ప్రభుత్వం అభిప్రాయం. దీనిని ఆలోచించండి. ఈ ప్రభుత్వం కూడా ప్రతిపాదిస్తోంది. ఈ వేళ కలకత్తా, మదరాసు వంటి చేట్ల విషయాలు తెలియపు. అక్కడ ఏ నిధంగా అమలు చేస్తున్నారు? పూర్తి అధ్యయనం చేసి పూర్తి స్వరూపం ఇచ్చి, దీనిని అమలు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తూ, ఈ బిల్లును స్వాగతిస్తున్నాము.

SRI AKBARUDDIN OWAISI(Chadrayanagutta): Mr. Speaker, Sir, we welcome this Bill. Just before me also some of the Hon'ble Members have raised certain points in connection with the financial statement of this Bill. In regard to this Bill, I would like to raise two important points. Rajendranagar area which comes under my party's Charminar constituency comes under the purview of Cyberabad Commissionerate. In this area, many a land grabbers and anti-social elements are grabbing the most valuable Government vacant land thus creating law and order problem and troubles to the people living in the local area. My question to the Government in this regard is that as to what kind of mechanism is going to be worked out to remove these land grabbers as well as anti-social elements. The Minister concerned has stated that there will not be any financial burden on the part of the Government on account of creation of Cyberbad Commissionerate. With the same tone, he has also stated that a new working force is going to be created. How is it possible without financial burden? Further, in this Cyberabad Commissionerate, Hi-tech, many other biggest educational institutions and new colonies have come-up. Some temples and churches have also come-up in that area. At the same time, some bars, lounges and restaurants wherein obscene dances are going-on day-in-and-day-out till late hours

which are not being stopped by the authorities concerned, have also been established. Many of the students and under-aged children are going to these bars and restaurants. Therefore, I request the Government to initiate strict and stringent action against the illegal establishment of these bars and restaurants where obscene dances are going-on.

جناب اکبر الدین اویسی - شہر حیدر آباد کے علاوہ سا بھر آباد ون ہنایا کیا۔ پرانے شہر میں پولیس کمشٹر کا ۲۴ فیس تھا اس افسس کو دوسرا طرف منتقل کر دیا گیا۔ پرانے شہر میں کوئی بھی پولیس کے اعلیٰ عہدیدار کا افسس نہیں ہے۔ law and order کو کنٹرول کرنے کیلئے unsocial elements کو کنٹرول کرنے کی بھی ضرورت ہے۔ اس مل کی میں تائید کرتا Improvement لانے کی ضرورت ہے۔

15

I, on behalf of my party, welcome this Bill and support it whole-heartedly.

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణరూప నాయకు (పుత్తురు): అధ్యక్షుడైన సైబరాబాదు పోలీసు కమిషనరేట్ పెట్టారు. చాలా సంతోషంగా తిరుపతిలో కూడా ఒక ప్రపోజెల్ ఉంది. తిరుపతి యొక్క ఇంపోర్టేసన్సు కూడా మీకు తెలుసు. అక్కడకు తమిళనాడు, కర్రాటుక వంటి రాష్ట్రాల నుంచి భక్తులు ప్రతిరోజుగా దాదాపు 50వేల నుంచి ఒక లక్ష పరకూ వస్తువుంటారు. రకరకాల మనుషులు వస్తున్నారు. దేవస్థానం ప్రాపట్టి కూడా కోట్లాది రూపాయ లుంది. ఎన్నప్పి చిత్తురు నుంచి రావాలంటే దాదాపు 70 కిలోమీటర్లును ప్రయాణం చేయాలి. వాళ్ళకు ప్రాటోకాల్ సరిపోతోంది. భారదేశాధ్యక్షుడి నుంచి, ప్రధాన మంత్రి నుంచి గవర్నర్ల పరకూ వస్తువుంటారు. వాళ్ళకున్న పోలీసులు తక్కువ. ఉన్న వారు వచ్చిన విపప్పి ల బందోబస్తు చేయడానికి సరిపోతున్నారు. అక్కడమన్న క్రైం రేటును కంట్రోలు చేయడానికి, దేవుడి యొక్క ప్రాపట్టీని రక్షించడానికి తగినంత మంది లేరు. జనాభా కూడా బగా పెరిగిపోయింది. చుట్టుపక్కల మంగాపురం, అలివెలు మంగాపురం, రేణిగుంట గుడులు బగా పెరిగాయి. అక్కడ కమిషనరేట్ చేయాలని ఒక ప్రపోజెల్ ఉంది. దీనిని కన్నిడర్ చేస్తున్నారా? లేదా కమిషనరేట్ చేయడానికి టెక్సీకల్గా నీలు కాకపోతే అక్కడ ఒక ఎన్నప్పిని పెట్టి కంట్రోల్ చేసారా? కమిషనరేట్ చేస్తే మంచిదని మంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేసున్నాను.

© 11 . 20

శ్రీ టి దేవేందర్ గౌడ్ : స్పికర్ సర్, ఈ సైబరాబాద్ యాక్ష మేమే డ్రాఫ్ట్ చేశాము . ఆ డ్రాఫ్ట్‌ింగ్ జరుగుతున్నపుడు ఓవరాల్ డెవలప్‌మెంట్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకుని అప్పట్లో ఒక్క ఎన్సిపి మాత్రమే ఉన్న పరిస్థితిలో ఇంత పెద్ద జిల్లాలో 20 లక్షల మంది జనాభా సైబరాబాద్ పోలీసు కమీషనరేట్ పరిధిలో, హైదరాబాద్ సిటి ఆల్మోస్ట్ సగం ఈ కమీషనరేట్ పరిధిలోని వస్తుస్వందునక్కెం రేటు పెరుగుతుంది, సిటీ ఎక్స్పొస్ట్‌న్ అవుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఈ బిల్ చేశాము . అయిత దీనికి ఎటువంటి ఫెసిలిటీస్ లేకుండా ఏదో చట్టం తెచ్చి క్రియేట్ చేశారనే అభిప్రాయం మంత్రిగారు చెబుతుండవచ్చు . సభ్యులు ఈ అంశాన్ని లేవదీశారు కాబట్టి చెబుతున్నాము . డ్రాఫ్ట్‌ింగ్ చేసేపుడు ఒక ప్రణాళికా బధ్ంగా కావలసిన మినిమం సదుపాయాలు చేసుకుంటూ అక్కడ ఉన్న ఇష్టరు సపిఎస్ ఆఫీసర్స్‌ను, ట్రాఫిక్ డిసిపి ఒకరు క్రెం డిసిపి ఒకరు, ఎసిపిలను పెంచాము . అవసరం ఉందనే మాట వాస్తవం . కావలసిన ఎడ్జెన్షన్స్‌ట్రైవ్ బిల్లింగుకు సెవరేట్‌గా ల్యాండ్ ఎలాట్ చేయడంలో గౌరవ మంత్రిగారు చొరవ తీసుకోవాలి . అక్కడ మంచి పరిపాలనా భవనానికి ప్లాన్ చేశాము . కొంత డబ్బు కూడా రిలీజ్ చేశాము . కావలసిన ఎక్స్పొస్ట్‌న్ మ్యాన్ పవర్కు సంబంధించిన వాటిని కూడా తీసుకోవడం జరిగింది . గౌరవ మంత్రిగారు దానిని అదే విధంగా కంఠమ్యాచేసి ఈ ప్రాంత శాంతిభద్రతలను పెంచడానికి ప్రెగ్నెన్ చేయాలని రికోష్ట్ చేస్తున్నాము . ముద్దు కృష్ణమునాయుడుగారు ఒక వ్యాలీడ్ అంశం లేవదీశారు . తిరుపతి కమీషనరేట్ కాకున్నా సెవరేట్ ఎన్సిపితో ఒక అర్థన్ పోలీసు జిల్లాగా క్రియేట్ చేయడానికి ప్రపోజుల్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ఉంది . అక్కడ పోలీసుకు నిజంగా చాలా ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి ఉంది

. అది కూడా అప్పావ్ చేసుకుంటే బైఫర్కెస్వ్ అక్కడ చేసుకోవడం జరిగితే , ఆ విధంగా ఒక రెండు మూడు చేయవలసిన అవసరం ఉంది . ఈ లోపల ఎలక్షణ్లు రావడంతే చేయలేకపోయాము . వాటిని తప్పకుండా ఎక్స్‌పెడిట్ చేయాలని గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను . హైదరాబాద్కు మ్యాన్ పవర్కు సంబంధించిన ప్రణాళిక కూడా ఉంది . దానిని అమలుచేస్తే అనుకున్న విధంగా ఎఫ్టీక్స్‌గా ఉంటుందని మీద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను .

శ్రీ జి కిషన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, హైదరాబాద్ పరిసర ప్రాంతాలయిన రంగారెడ్డి జిల్లాలో వస్తున్న సైబరాబాద్ కమీషనరీట్ ను స్వాగతిస్తున్నాము . మౌలికమైన విషయాలు మంత్రిగారు చెప్పారు . గతంలో నిధులు కేటాయించామని కూడా చెప్పారు . ఈ సైబరాబాద్ కమీషనరీట్ ఎఫ్టీక్స్‌గా పనిచేయాలంటే నిధులు ఎక్కువ అవసరం . ఆర్థిక మంత్రి శ్రీ రోజయ్యగారు వీటికి నిధులు ఎక్కువగా కేటాయించవలసిన అవసరం ఉంది . ఇక్కడకు ప్రతిరోజూ వేలాదిమంది రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సైబరాబాద్కు వలస వస్తున్నారు . అనేక అస్ట్రోమెంట్లు, వ్యాపార సముదాయాలు, కళల్ని, కాలనీ లు, రిసోర్ట్లు చాలా ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందుతున్న మాట వాస్తవం . అక్కడ మాఫియా గానీ, ల్యాండ్ సెటీల్మెంట్ చేసేవారు గానీ రోడీ లు గానీ పెద్ద ఎత్తున త్రాఫిక్ సమయాలు ల్యాండ్ గ్రాబర్స్ సమయాలు ఇంకా కమీషనరీట్ పరిధిలో పునాయి . వీటిని సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొండానికి పూర్తిగా ఆధునిక వ్యవస్థతో కూడుకున్న పోలీసువ్యవస్థ రావలసి ఉంది . కావలసిన నిధులు కూడా బిల్లులో పొందుపరచలేదు . దీనికి నిధులు ఎక్కువగా కేటాయించవలసి ఉంది . అక్కడి అనేక కాలనీలలో హత్యలు జరుగుతున్నాయి . వీటిని అరికట్టడానికి సిబ్బందిని పెంచాలి, పోలీసుస్టేషన్ల స్థాయి పెంచాలి . ఆధునిక కమ్యూనీకేస్వ్ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాలనీ, కేవలం పేరు మార్చినంత మాత్రాన ప్రయోజనం ఉండదు . ఆ దిశలో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను .

డా డి శ్రీనివాసరావు (చెన్నారు): అధ్యక్షా, సైబరాబాద్ కమీషనరీట్ బిల్లు మా ప్రార్థి పక్కాన స్వాగతిస్తున్నాము . కానీ తమద్వారా రెండు మూడు చిన్న సపరణాలు, సూచనలు చేస్తాము . అవసరమైన అర్థిక పనరులు సమకూర్చుకుంటూ, ల్యాండ్ గ్రాబర్స్, ఇంకా అనేక అసాంఖ్యికశక్తులు చాలా పున్నాయి . ఎందుకంటే ఈ ప్రాంతంలో హైదరాబాద్ ఎయిర్పోర్ట్ డెవలప్‌మెంట్ అధారిటీ ప్రాంతం కూడా ఉందా ? ఉంటే దానిపలన ల్యాండ్ రేట్లు బాగా పెరిగే అవకాశం, తద్వారా ల్యాండ్ గ్రాబర్స్ సమయాల వచ్చే అవకాశం ఉంది . గతంలో పున్న సిబ్బందితో నిర్వహిస్తాము అంటే నరిపోదు . అది కేవలం నామ మాత్రంగా పెట్టుకున్నట్లు అవుతుంది . అలాగే ప్లాన్ చూస్తే గత ప్రభుత్వం కాలంలో దీనికోసం ఇచ్చిన భూమి, ప్లాను కేవలం ల్యాండ్ గ్రాబర్సుకు, రియల్ ఎస్టేట్ వారికి అనుకులంగా చిల్రీకరించినట్లు ఉంది . దీనిపై అనేక అసాంఖ్యికశక్తులు తల్పేత్తే అవకాశం ఉన్న ఒదున అవసరమైన సిబ్బందిని సమకూర్చుకోవాలని కోరుకుంటూ, అక్కడ ఉన్న పోలీసు అధికారులకు, ల్యాండ్ గ్రాబర్సుకు గతంలో సంబంధాలు ఉన్నందున దానిని డిపోర్ట్‌మెంట్ సంస్కరించవలసి ఉందని భావిస్తున్నాను . గత ప్రభుత్వకాలంలో ఒక సంవత్సరం క్రింద 5, 6 జోస్లలో పోలీసు అధికారుల ప్రమోషణలో అవకతవకలు జరిగాయని మాపార్ట్‌కి అనేక విన్సపాలు వస్తున్నాయి . కాబట్టి ఈ సభద్వారా కోరేది, ఆ ప్రమోషణను పరిశీలించి న్యాయం చేయాలనీ, తెలంగాణాలో హైదరాబాద్ తరువాత వరంగల్ పెద్ద పట్టణం . గత ప్రభుత్వం వరంగల్కు ప్రత్యేక పోలీసు కమీషనరీట్‌ను ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది . మీ ద్వారా ఈ ప్రభుత్వాన్ని వరంగల్ పట్టణానికి కమీషనరీట్ ఇవ్వాలని కోరుకుంటూ ఈ బిల్ను స్వాగతిస్తున్నాను .

శ్రీ కె జానా రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ముద్దు కృష్ణము నాయుడు, టి ఆర్ ఎస్ సభ్యులు వ్యక్త పరచిన తిరుపతి, వరంగల్ పట్టణాలు విషయాలు ఈ బిల్లుకు సంబంధించినవి కావు . ఈ బిల్లు అవసరమా లేదా, ఏమన్నా సపరణాలు కావాలన్నా, దీనిని పట్టిపరచడం వరకే పరిమితం . అయినప్పటికి ఆ కార్బోరేషన్ విషయం ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది అని తెలియజేస్తున్నాను . హైనాస్టియల్ స్టేట్‌మెంట్ విషయం అడిగారు . టెక్సీకల్గా అది అవసరం . ఇందులో ఆర్థికపరమైన భారం లేదని ఒక మాట రాయాలి . అది మేము స్వీకరిస్తున్నాము . ఇందులో ఆర్థికపరమైన భారం ఏమీలేదు . దానిని ఆ

విధంగా స్వికరించాలని కోరుతున్నాను . బిల్లును అందరూ స్వాగతించారు . ఆ తరువాత నర్సింహయ్యగారు డ్రైవర్ విషయం చెప్పారు . డ్రైవర్ మారినపుడు స్వీడ్ తగ్గి మాట వాస్తవం . ఏదన్నా ఒక బండి ఇంకొక డ్రైవర్ ఎక్కితే దాని నట్లు ఎక్కడ పున్నాయో, దాని పరిస్థితి తెలుసుకుని కొంతదూరం పోయి తిరిగి సరిచూసుకోవలసిన అవసరం ఉంది . నెంటనే డ్రైవర్ ఎక్కగానే అంతా సవ్యంగా ఉందని కాదు . సరిచేయడానికి సవయం పడుతుంది . సమయం ఇవ్వాలని సభ్యులను కోరుతున్నాను . ఇక క్రిటిషైజర్ గత హోంమంత్రిగారు నా సమాధానంలో కొంతభాగం తెలియజేశారు . అందుకే చెబుతున్నాను . అధ్యక్ష, తమరు లౌడ్ అన్న విషయాన్ని సభ్యులంతా స్వికరిస్తుంది ఏమిటంటే, హోంమినిస్టరు అంటే ఒక లారీ తీసుకుని ఉండాలని భావిస్తున్నారు .

డ.11.30

ముఖ్యంగా జనార్థన రెడ్డిగారు, మిగిలిన సభ్యులందరూ కూడా సైబరాబాద్ కమీషనరేట్కు తగిన సౌకర్యాలు, ఇరాఫీక్ పోలీసు స్టేషన్లు, ప్రైంగ్, ఇతర విషయాలన్నిటినీ ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. అది వాస్తవం. రంగారెడ్డి జిల్లలో పున్న దాని పరిధిని రెండు భాగాలుగా చేసి సిబ్బందిని నియన్నించి పున్నారు. కాబట్టి సిబ్బంది ప్రైంగ్ చాలా అవసరం. కాబట్టి సైబరాబాదు ఏరియలో పున్న కేసులను ఆధారంగా చేసుకుని, కమీషనరేట్ స్థాయికి అవసరమైన ప్రైంగ్సు, అక్కడ సమోదయ్యే కేసుల సంఖ్యను దృష్టిలో పుంచుకుని కార్యాలయం, ఇతర అధునాతన సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేసుకొనే విషయాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. అందుకు అవసరమైన నిధులను కూడా సమకూర్చడం జరుగుతుంది.

సైబరాబాదు ఏరియలో జరుగుతున్న, జరిగిన ల్యాండ్ గ్రాబింగ్, ఇతర విషయాలలో తప్పనిసరిగా కలినంగా వ్యవహారించి ప్రజలకు శాంతిభద్రతలను అందించడం జరుగుతుంది. సైబరాబాదు కమీషనరేట్ ఏర్పాటు చేసినపుటి నుంచి అక్కడ దొంగతనాలు, దోషీలు చాలా పరకూ తగ్గిపోయాయి. వాటిని ఇంకా కంట్రోల్ చేయడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. అంతే కాక, ల్యాండ్ గ్రాబర్గును ఏ సిస్టమ్ ద్వారా కంట్రోల్ చేయాలనే విషయానికి వస్తే, సైబరాబాదు కమీషనరేట్ ఏర్పాటు చేసిన ఉద్దేశం, అది ఇతర ప్రాంతాలకు వర్తింపజేసే యూక్ కంటే బలీయంగా పుండొలని. సిటీ పోలీస్ యూక్ చాలా బలీయంగా పుంది. ఆ సిటీ పోలీస్ యూక్ను ఇన్కార్బోరేట్ చేసాము. సిటీ పోలీస్ యూక్ ఏమేమి పనులు చేస్తుందో, సైబరాబాదు కమీషనరేట్ మొత్తంగా ఆ పనులను చేస్తుంది.

అందుకు అవసరమైన పనులు ఏమైనా కావాలంటే టైమ్ టు టైమ్ మీ ముందుకు వచ్చి, చట్టం అమలును మరింత పటిష్టంగా చేసి, ఆ ప్రాంతంలో శాంతిభద్రతలను కాపాడడానికి అవసరమైన అన్ని చర్యలూ తీసుకుంటామని తెలియజేస్తున్నాను. బార్స్ అండ్ రెస్టారెంట్స్కు పరిష్కార్ ఇచ్చారా అని అడిగారు. ఉదయమే ఆ ప్రశ్న వచ్చింది. అటువంటి బార్స్ అండ్ రెస్టారెంట్స్కు సైబరాబాదు కమీషనరేట్ ఎటువంటి మంజారూ ఇవ్వలేదు. 1, 2 సందర్భాలలో సైపాల్ ప్రోగ్రామ్స్ జరిగినపుడు ఆ రోజు పరకు పరిష్కార్ తీసుకుని టూరిజమ్ ద్వారా ఆర్పుప్రా ఆగ్రాహిత్వచేస్తున్నారని తెలియవచ్చింది.

అందులో కూడా ఏమైనా అవకతవకలు జరిగినా, చట్ట ఉల్లంఘనలు జరిగినా, అటువంటి సంఘటనలపై ప్రజల నుంచి ఏమైనా రియాక్షన్ వచ్చినా, దానిని పరిశీలించి తగిన విధంగా వ్యవహారించి మీరు కోరిన విధంగా సైబరాబాదు కమీషనరేట్ ద్వారా ప్రజలకు శాంతిభద్రతలను కలుగ జేయడానికి అనుక్షణం ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

MR.SPEAKER: Now, the question is that the Statutory Resolution is before the House. I put it for voting. Before the completion of formalities pertaining to the Bill, I will direct the Government to

circulate the copies of the Statement to the Members so that they can go through it. (As per the direction of the Hon'ble Speaker, the copies of the Statement then were circulated in the House..)

MR.SPEAKER: Now, the question is:

" That this House disapproves the Cyberabad (Metropolitan Area) Police (Ordinance, 03) (Andhra Pradesh Ordinance No.9/2003) promulgated by the Governor on 18th December, 2003. "

(PAUSE)

The motion was negatived and the Resolution was lost.

Sri K.Jana Reddy, Minister for Home: Speaker Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Cyberabad (Metropolitan Area) Police Bill, 2004 be taken into consideration."

MR.SPEAKER: Motion moved. Now the question is:

"That the Cyberabad (Metropolitan Area) Police Bill, 2004 be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Considered.

MR.SPEAKER: I shall now put the clauses to vote.

"There are no amendments to Clauses 2 to 13, Clause 1 Enacting Formula and Long Title and they are before the House".

Now, the question is:

"That Clauses 2 to 13, Clause 1 Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

"The motion was adopted and clauses 2 to 13, Clause 1 Enacting Formula and Long Title were added to the Bill".

MR.SPEAKER: Now, I request the Minister for Home to move the motion for passing the Bill.

Sri K.Jana Reddy, Minister for Home: Speaker Sir, with your permission, I beg to move:

శ్రీ నోముల సర్పింహాయ్ : అధ్యక్షా, సోదర చానన సభ్యులు జనార్థనరెడ్డి గారు క్యాటగారికెల్గా చెప్పారు, మేము చెప్పాము. పైబరాబాదు ప్రాంతానికి సంబంధించి, లక్ష్మీలలో విశ్వంభలంగా ప్రవర్తించడం, ఇతరత్రా సెక్సపల్ అఫ్యాయుత్యాలు చాలా ఫూరంగా పెరిగిపోతున్నాయని చెప్పాము. వాటిని కర్ణ్ చేయడానికి మంత్రిగారి సమాధానంలో ఒక సెల్ ఏర్పాటు చేస్తామని కాని, ర్యాపిడ్ ఫోర్స్ ఏర్పాటు చేస్తామని కాని అనలు చెప్పలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : హైదరాబాదు కమీషనరీఎం రూల్స్ ఏవైతే పున్నాయో, అవన్నీ ఈ బిల్లో ఇన్కార్సీరీఎం కాని చోట్ల అప్పయ్య అపుతాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. వాటిని ఘర్డోర్గా ప్రైంగైన్ చేయడానికి అన్ని చర్యలూ తీసుకుంటామని చెప్పారు. **Nothing more than that.**

శ్రీ నోముల సర్పింహాయ్ : సర్ మీరు చెప్పిన దానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ఇప్పుడు రెండవ కృష్ణాడు వచ్చారు, మొదటి కృష్ణాడు కొంత సమాధానం చెప్పారు. మనం పైబరాబాద్ ఏరియాకు వెళితే అసలు మనం మన దేశంలోనే పున్నామా లేక వేరే ఏడైనా దేశంలో పున్నామా అనే అనుమానం కలుగుతుంది. అందువల్ల అక్కడ జరుగుతున్న సంఘటనలను కంటోర్ చేస్తామని చెప్పండి.

శ్రీ కె.జి.నారెడ్డి : అక్కడ జరిగే సంఘటనలను అన్ని విధాలుగా కంటోర్ చేసి శాంతిభద్రతలను కాపాడాలనేదే ఈ బిల్లో యొక్క ఉద్దేశ్యం. ఇంకా పటిష్టంగా పుండాలనేది సభ్యుల యొక్క అభిప్రాయం. దానికి అనుగుణానే, ఇంకా పటిష్టంగా తయారు చేయడానికి, దానితోపాటు కావలసిన సౌకర్యాలు - వాహనాలు, సిబ్బంది, ఇంకా అధునాతనమైన ఎక్స్ప్రెమెంట్ సమకూర్చు, ఆ ప్రాంతంలో అల్లర్సు వంటివి జరగకుండా చూసి, శాంతిభద్రతలను కాపాడడానికి అన్ని చర్యలూ తీసుకోవడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రోజు వచ్చింది ఈ బిల్లో మాత్రమే. గౌరవ సభ్యులు ఇంకా హోమ్ డిమాండ్స్ మీద కూడా మాటల్లాడవచ్చామన్నాను.

శ్రీ పి.జి.నార్థన రెడ్డి : సర్, హైదరాబాదు కమీషనరీఎం ఏ విధంగా పనిచేస్తున్నదో, పైబరాబాదు కమీషనరీఎం కూడా అదే విధంగా పనిచేస్తుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఉదయమే మేము చెప్పడం జరిగింది. హైదరాబాదులో కూడా క్యాబరే డ్యూస్లు జరుగుతున్నాయి. అదే విధంగా పైబరాబాదులో కూడా జరుగుతున్నాయి. హోమ్ మినిస్టర్ గారు సక్షులైట్ సమస్యలో చాలా బిట్జీగా పున్నారు. అయితే ఈ సమస్యను కూడా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఇందాక ఒప్పేసీగారు కూడా చెప్పారు. సర్, అక్కడ 4 యూనివర్సిటీలు పున్నాయి. అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీ, అంబేర్సర్ ఓపెన్ యూనివర్సిటీ, జె.ఎస్.టి.యు., సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ పున్నాయి, ఇంకా ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు అల్సి బాగా ఎక్కువ సంఖ్యలో పున్నాయి. అక్కడ వుండే టీసేజ్ యువతీ యువకులు, విద్యార్థులు రిజార్ట్స్ కు, బార్ అండ్ రెస్టారెంట్స్ కు వెళ్లి, వెస్టర్న్ కల్చర్ కు అలవాటు పడి పెడదోవలు పడుతున్నారు. దానిని ఏ విధంగా కంటోర్ చేస్తారు ?

పైబరాబాదు రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఒక భాగం. అక్కడ వుండే ఐ.పి.ఎస్. అఫీసర్స్ సంఖ్యను పెంచుతామని చెప్పారు. ఐ.పి.ఎస్.లు పెరిగిసంత మాత్రాన అది కంటోర్ కాదు. ఎస్.పి.లు, సి.పి.లు, కాన్స్ట్రోబుల్స్ సంఖ్యను పెంచి, పోలీసు స్టేషన్ల సంఖ్యను పెంచాలి. ఎన్ని రోజులలో పెంచుతారో చెప్పాలి.

క.11.40

ప్రజల బాధలు మాకు తెలును. మంత్రిగారు దీని మీద శ్రద్ధ తీసుకొని చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. గత ప్రభుత్వం అర్థసగ్గుంగా డాన్సులు చేయడాన్ని అనుమతించింది. తరువాత పరిశీలిస్తామన్నారు. ఎలా? అటువంటి వాటికి అనుమతి ఇప్పవద్దునండి. అటువంటి వాటి మీద గట్టి చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ కె.జి.నారెడ్డి : సభ్యులు చెప్పినవి పరిగణపలోకి తీసుకున్నాము. అవసరమయినమేరకు ప్రైంగ్రెస్ పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. అశీల సృత్యాలకు అనుమతిని ఇవ్వలేదు. ఇప్పురు, ఇకముందు ఇప్పము. ఇంతకుముందు నా దృష్టికి వచ్చింది ఆర్చుప్రాకి సంబంధించింది. వారికి అనుమతి ఇచ్చి ఆ గంటకి టూరిజం ద్వారా ఆర్గాన్యోజ్ చేశారు. అ విషయం మీద కూడా అంటే ఏదయినా అటువంటి అర్ధనైజెపన్స్ అవసరమా, లేదా అనేది పరిశీలన చేస్తాము.

MR.SPEAKER: Now, I request the Minister for Home to move the motion for passing the Bill.

Sri K.Jana Reddy, Minister for Home: Speaker Sir, with your permission, I beg to move:

"That the Cyberabad (Metropolitan Area) Police Bill, 2004 be passed."

MR. SPEAKER: Motion moved. Now the question is:

"That the Cyberabad (Metropolitan Area) Police Bill, 2004 be passed."

(PAUSE)

The motion was adopted and the Bill was Passed.

Statement by Minister for Agriculture.

వ్యవసాయ శాఖామంత్రి స్టేట్‌మెంట్

శ్రీ ఎన్. రఘువీరారెడ్డి: గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు డా.వై.ఎన్. రాజశేఖర రెడ్డి నాయకత్వంలో ప్రభుత్వం ఏర్పాటయిన తరువాత, రైతులు ఎదురొచ్చింటున్న తక్షణ సమస్యలపై మా ప్రభుత్వం అందోళన వ్యక్తపరచి, ప్రాధాన్యతపై ఈ సమస్యలను పరిష్కారిస్తామని, తద్వారా రైతుల సర్వతోముఖాభిపృష్ఠకి కట్టబడివున్నామని తెలియజేయడం జరిగింది రైతుల సంక్లేషణానికి ముందివడినట్టి అనేక ప్రోత్సాహక చర్యలను ప్రభుత్వం ఇదివరకే చేపట్టింది. వాటిలో కొన్నింటిని ఈ క్రింద ఇవ్వడమయింది.

వ్యవసాయ వంపుసెట్లన్నింటికి ఉచిత విద్యుత్తును సరఫరా చేయడం
వ్యవసాయ వంపుసెట్లన్నింటి బకాయిల (రూ.1192 కోట్ల)ను రద్దు చేయడం
వర్దాభావ ప్రాంతాలలో మేఘమధనానికి ఒక ప్రత్యేక ప్రాజెక్టును అమలు పరచడం
రైతుల ఆత్మహత్యలపై ఒక ప్రత్యేక ప్రాక్టేషన్ ఏర్పాటు చేయడం
పెండింగ్లో ఉన్న సాగునీటి ప్రాజెక్టీలను పూర్తి చేయడం మా ప్రభుత్వ లక్ష్యం.

రాష్ట్రంలో 106.03 లక్షల భూకుమతాలు ఉన్నాయి. వీటిలో 85.51 లక్షలు భూకుమతాలు చిన్న, సన్నకారు (81 శాతం) రైతులకు చెందినవి. వీరు మొత్తం సాగుపుతున్న విస్తీర్ణంలో 42 శాతం కుమతాలు మాత్రమే కలిగి ఉన్నారు. మధ్యతరహా, పాక్షిక మధ్యతరహా మరియు పెద్ద రైతులు మొత్తం భూకుమతాలలో 19 శాతం ఉన్నారు. వారు మొత్తం సాగు విస్తీర్ణంలో 58 శాతం కుమతాలను సాగుచేస్తున్నారు.

రాష్ట్ర మొత్తం భోగోళిక విస్తీర్ణం 274.40 లక్షల హెక్టార్లు. దీనిలో మొత్తం పంట సాగు విస్తీర్ణం 130.18 లక్షల హెక్టార్లుకాగా నికర పంట సాగు విస్తీర్ణము 104.12 లక్షల హెక్టార్లతో 1.25 పంట సాంద్రత ఉంది. మొత్తం సాగు నీటి విస్తీర్ణం 56.80 లక్షల హెక్టార్లు కాగా నికర సాగునీటి విస్తీర్ణం 42.33 లక్షల హెక్టార్లలో 1.33 సాగునీటి సాంద్రత ఉంది.

ఈ సంవత్సరం బుతుపవనాలు సాధారణ స్థాయిలి ఉంటాయని ఆశించడమయింది. వివిధ వనరుల క్రింద చేకురే నీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వరి పంటను 35.00 లక్షల హెక్టార్లు, ముతక ధన్యాలు 19.46 లక్షల హెక్టార్లు, పప్పు ధన్యాలు 23.75 లక్షల హెక్టార్లు, సూనె గింజలు 30.69 లక్షల హెక్టార్లు, ప్రత్తి 8.50 లక్షల హెక్టార్లు, మొత్తం ఈ సంవత్సరం 124.28 లక్షల

పొక్కారలోపంటలు వేయాలని ప్రణాళిక రూపొందించడం జరిగింది. 2004 భర్త కాలంలో వరి పంటను 22 లక్షల పొక్కార్లు, పము ధాన్యాలు 12.05 లక్షల పొక్కార్లు, చమురు గింజలు 23.90 లక్షల పొక్కారలో మొత్తం 82.71 లక్షల పొక్కారలో పంటలు వేయాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

ఉత్సవాదకతుః

ఉత్సత్తి పెరుగుదల ప్రథమంగా ప్రతి పొక్కారు ఒక్కింటికి ఉత్సవాదకతు పెరగడం ద్వారా సాధ్యపడుతుంది. అందుచేత, గత 5 సంవత్సరాలలోఉత్సత్తి పంటకాలం కంటే 5 శాతం మేర పంటల ఉత్సవాదకతను పెంచాలని ఉద్దేశించడమయింది. తదనుసారంగా గత సంవత్సరం ఉన్నట్టి ఆహార ధాన్యాల అంచనా ఉత్సత్తి 143.00 లక్షల టన్నులకుగాను, ఈ సంవత్సరం 172.68 లక్షల టన్నుల ఉత్సత్తిని సాధించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకోవడ మయింది. నూనె గింజల విషయమై 2003-04 సంవత్సరంలో ఉన్నట్టి అంచనా ఉత్సత్తి 18.98 లక్షలకుగాను, 2004-05 సంవత్సరంలో 31.61 లక్షల టన్నులను ఉత్సత్తి చేయలని లక్ష్యంగా పెట్టుకోవడమయింది. ప్రతి విషయంలో 2003-04 సంవత్సరంలోఉన్నట్టి అంచనా ఉత్సత్తి 19.36 లక్షల బీళ్లకుగాను, 2004-05 సంవత్సరంలో 20.15 లక్షల బీళ్లను (బ్కోటి 170 కేజీలు) ఉత్సత్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకోవడం జరిగింది.

పంట మార్కింగ్:

చాలా మంది రైతులు ముఖ్యగ్రా చిన్న, సన్నకారు రైతులు తమ పంటల సరళిలో తృణాధాన్యాలను పండించేందుకు ఆశక్తి చూపుతారు. అయితే, వారి ఆదాయాన్ని పెంచుకోవడంలో ఇది దీహాదవడకపోగా, ఒకే పంటను వేయడాన్ని ప్రోత్సహిస్తూ, సహజవసరులను అధికంగా వాడుకోవడంవల్ల పంట మార్కింగ్ ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతున్నది వ్యవసాయ వాతావరణ పరిస్థితులు, సాగు భూములు మరియు నీటి వనరుల వినియోగం, మార్కెటు డిమాండును దృష్టిలో ఉంచుకొని గిట్టుబాటు ధరలతో ఎక్కువ ప్రతిఫలాన్నిచేచు పంటల మార్పుపై ఇప్పుడు శ్రద్ధ చూపడమనుతున్నది.

2003-04 సంవత్సరంలో నాగార్జునసాగర్ మరియు కె.సి కాలువ క్రింద నీరు అలస్యాగా అందడం వల్ల దాదాపు 424 లక్షల పొక్కార ప్రాంతంలో ప్రతాప్మూర్య పంటలు వేయడమయింది. రెండవ పంటగా వరి పంటను వేయడానికి తగినంత నీరు లేకపోవడంవల్ల రెండు సుండి మూడు తడులకు సాగునీటిని ఇప్పుడం ద్వారా రెండవ పంటను కూడా పండించడం జరిగింది. అదే విధంగా, ఈసంవత్సరం కూడా రైతులు వరి పంట వేసుకోవడానికి ముందు తగినంత నీరు లభ్యం కావడం ఆలస్యమైతే, ఈ ఆయకట్టు ప్రాంతాలలో పెసలు, మిసుములు వంటి స్వల్పకాలిక వర్షాధార పంటలను వేసుకోడానికి ముందుకు వష్టున్నారు. వరి పంట వేసుకోవడానికి తగినంత నీరు ముందుగానే అందిన పక్షంలో వారు దానిని పచ్చి ఎరువు పంటగా మార్పుకోవచ్చును.

కృష్ణ డెల్టాలోని పరిస్థితిని జాగ్రత్తగా గమనించడమనుతున్నది నీరు అందటానికి జాప్యం జరిగేటట్లయితే ఎం.టి.యు.1010, జె.జి.ఎల్.384 పంటి స్వల్పకాలిక వరి పంగడాలను సిఫారసు చేయడమయింది. ఈరకాల పంట విత్తనాలు అవసరమైన పరిమాణాలలో లభ్యంగా ఉన్నాయి.

ఉ.11.50

పంటల ఉత్సత్తికి సాంకేతిక సలహాలు :

ఒక్కొక్క పంటలో పంట ఉత్సత్తిని పెంపొందించడానికి, దానికయ్యే వ్యాయం తగ్గడానికిగాను పంటల నిపుణులు సిఫారసు చేసిన, సాంకేతిక సలహాలను వ్యవసాయ అధికారులు మరియు వ్యవసాయ విస్తరణాధికారుల ద్వారా రైతులచే

పాటింపజేయడానికిని జిల్లా సంయుక్త సంచాలకులకు తెలియవరచడమయింది. వీటి అమలును సమీక్షించి, వివిధ స్థాయిలలో ఈ అంశాలను సమర్థవంతంగా చేపట్టడానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. కమీషనరేటు స్థాయిలో సాంకేతిక అంశాలపై సూచనిచ్చుటకు ముగ్గురు శాస్త్రవేత్తల బృందాన్ని నియమించడమైంది.

కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలు :

మేలైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని తెలియజేయడం, సమగ్ర పోషకాల యాజమాన్యము, సమగ్ర చీడుఁడల నివారణ, సమర్థ నీటి వినియోగం, నాణ్యత గల విత్తనాల ఉత్సర్థి మరియు సరఫరా, రైతుల సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి పరచడంపంటి అంశాలను చేపట్టేందుకు ఈ క్రింది కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలను రాష్ట్రంలో అమలుపరచడం జరుగుతుంది.

1. సూనెగింజలు, పప్పుధాన్యాలు, ఆయుర్ఘామ్, మొక్క జొన్సు పంటల సమగ్ర పథకం .
2. సాంద్రపత్రి అభివృద్ధి కార్బూకులు (ససిడిపి)
3. మేక్రో మేనేజ్మెంట్ కార్బూచరణ పథకము

విత్తనాల సరఫరా :

అధిక దిగుబడులు సాధించడానికి విత్తనం ప్రధానమయింది. కొంత మేరకు ఎరువులు, సాగునీరు, క్రమిసంహారకాలు మొదలైన వ్యవసాయ పరికరాల సమర్థత విత్తనాలపై ఆధారపడిపుంది.

కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్లయించిన విత్తన మార్పిడి రేటు ప్రకారం, 2004 ఖరీఫ్ లో 5.13 లక్షల క్వింటాళ్ల పరిమాణంలో వివిధరకాల విత్తనాల అవసరమవుతాయి. ఈ ఖరీఫ్ కాలంలో 6.53 లక్షల క్వింటాళ్ల వరి, 5.64 లక్షల క్వింటాళ్ల వేరుశెనగ్, 53,750 క్వింటాళ్ల సోయాబీన్, 1.71 లక్షల క్వింటాళ్ల ఇతర రకాల విత్తనాలు మొత్తం 14.42 లక్షల క్వింటాళ్ల వివిధ రకాల విత్తనాలను సరఫరా చేయాలని కార్బూకుమాన్ని రూపొందించడమయింది. గత ఖరీఫ్ కాలంలో సరఫరా చేసిన 10.70 లక్షల క్వింటాళ్లతో పోల్చితే ఇది ఒక రికార్డు.

సబ్సిడీగా మిగిలిన మొత్తాన్ని సమకూర్చడం ద్వారా గడచిన సంవత్సరంకంటే తక్కువ ధరకు ట.ఎం.వి. 2 కే.ఎస్ ఒక్కింటికి రూ.16.00లు, పొలాచి కేజీ ఒక్కింటికి రూ.16.50లు, జె.ఎల్. 24 కేజీ ఒక్కింటికి రూ.17.00లు నికర విక్రయధరస్తు వేరుశెనగ విత్తనాలను సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది. గడచిన సంవత్సరం పల్నే కె.జి. ఒక్కింటికి రూ. 16.50 ల నికర విక్రయ ధరకు సోయాబీన్ విత్తనాలను సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది. 2003,2002,2001 ఖరీఫ్ కాలాలలో వరుసగా 3.88 లక్షల క్వింటాళ్లు, 2.43 లక్షల క్వింటాళ్లు, 1.35 లక్షల క్వింటాళ్లు వేరుశెనగ విత్తనాలను సరఫరా చేయగా 2004 ఖరీఫ్ లో 5.64 లక్షల క్వింటాళ్ల వేరుశెనగ విత్తనాలను సరఫరా చేయడమపుతున్నది.

అదే విధంగా, 2003,2002,2001 ఖరీఫ్ కాలాలలో వరుసగా 33,275 క్వింటాళ్లు, 14047 క్వింటాళ్లు, 9909 క్వింటాళ్లు సోయాబీన్ విత్తనాలను సరఫరా చేయగా, 2004 ఖరీఫ్ లో 53750 క్వింటాళ్ల సోయాబీన్ విత్తనాలను సరఫరా చేయడమపుతున్నది.

రాష్ట్రంలో రైతులకు సబ్సిడీపై 29400 క్వింటాళ్ల మొక్కజొన్సు విత్తనాలను సరఫరా చేయాలని సంకల్పించడమైంది.

ఎరువులు :

పంటల ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని వెలికితీయడంలోనూ, మరియు అత్యధిక ఉత్పత్తిని సాధించడంలోనూ పోవకాల యాజమాన్యం కీలకపాత వహిస్తుంది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 14.00 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల షైటోజన్ ఎరువులు, 6.79 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల ఫాస్టేట్ ఎరువులు 2.58 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల ఎరువులను సరఫరా చేయాలని ప్రణాళిక రూపొందించడం జరిగింది. రైతులకు సకాలంలో తగినంత పరిమాణంలో నాణ్యమైన ఎరువులను అందించేలా చూడడానికి తయారీదారుల సరఫరాను నిశితంగా పర్యవేష్టించడం జరుగుతున్నది.

క్రమిసంహారకాలు :

నిచక్కణరహితమైన నినియోగం పల్ల రసాయనిక క్రమిసంహారకాల ప్రతికూల ప్రభావాలు పెరుగుతుండడం ఆందోళన కలిగిస్తున్నది. మన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులలలో క్రమిసంహారకాల అవశేషాలు పెరుగుతున్నట్లు కనుగొనడం జరిగింది. ఇది మానవుల ఆరోగ్యానికి హనికరమైనది. అందుచేత, సాధ్యమైనంత స్థాయిలో రసాయనిక క్రమిసంహారకాల వినియోగాన్ని తగ్గించడానికి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతున్నది.

సమగ్ర చీడల నివారణ పద్ధతిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా 2004-2005 సంవత్సరంలో క్రమి సంహారకాల అవసరం సుమారు 2045 టన్నులలోపు (సాంకేతిక గ్రేడు) ఉండగలదని అంచనా చేయడమయింది. వివిధ గ్రేడుల రసాయనాలు తగిన పరిమాణాలలో మార్కెట్లలో లభ్యంగా పున్చాయి.

విత్తనాలు, ఎరువులు, క్రమిసంహారకాల నాణ్యతా నియంత్రణ :

రాష్ట్రంలోని రైతులకు తగిన పరిమాణాలతో నాణ్యమైన విత్తనాలు, ఎరువులు, మరియు క్రమిసంహారకాలను అదించాలని ప్రభుత్వం ధ్యాడ నిశ్చయంతో ఉంది. 2004-05 సంవత్సరంలో వీటి నాణ్యతను పరిరక్షించేందుకు 10,000 విత్తన సమూహాలను, 7500 ఎరువుల సమూహాలను, 6,500 క్రమి సంహారకాల సమూహాలను సేకరించాలని ప్రణాళికను రూపొందించడమయింది. నకీలీ విత్తనాలను, ఎరువులను, క్రమి సంహారకాలను ఎప్పటికప్పుడు తనిఖీ చేయడానికి జిల్లాస్థాయిలో, రాష్ట్ర స్థాయిలోనూ, తనిఖీ బృందాలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

1529 విత్తనా సమూహాలను సేకరించడమయింది. అని విశేషణలో పున్చాయి. జిల్లా స్కూవ్డలు, ప్రత్యేక స్కూవ్డలు జరిపిన తనిఖీలలో రూ.536 లక్షల విలువగల 27,399 క్లీంబాల్ పరిమాణంలో ప్రత్తి, వరి, జోస్పు, మొక్క, జోస్పు, మిరప, పొద్దుతిరుగుడు విత్తనాలను స్వాదీనపరచుకోవడం/జస్టు చేయడం జరిగింది. ఇప్పటి వరకు 382 ఎరువుల సమూహాలను సేకరించడం జరిగింది. అని విశేషణలో పున్చాయి. క్రమిసంహారకాల విషయంలో, స్కూవ్డలు 6 సమూహాలను సేకరించి, విశేషణ కోసం పంపడం జరిగింది. ఈ దాడులు కొనసాగించి, అగ్రోక్రమికల్ను వాడకం మొదలయ్యే జాలై, అగ ష్టు సెలల్లో ముమ్మరం చేయడమపుతుంది. రైతుల వాస్తవ ప్రయోజనాలను సంరక్షించడానికి ప్రస్తుతమున్న విత్తనాల చట్టం తగినంతగా లేదని కనుగొనడమైంది.

మ. 12.00

ఇటీవలి న్యూఫిల్స్ పర్యాటన సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రి గారు, కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారిని కలిసి, నేరం చేసిన వారికి కలిన శిక్షన విధించేందుకు నాసిరకం విత్తనాల వల్ల సష్టపోయిన రైతులకు సష్టపరిహారం చెల్లించడానికి, ప్రస్తుత చట్టంలోని లోటుపాట్లను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి నవరించిన విత్తన చట్టాన్ని తీసుకుని రావలసిన ఆవశ్యకతను వివరించారు.

ఈ ఏడాది నేరుశేసగ పంట ఉత్పాదకతను పెంచడం కోసం మరియు చౌడు సేలల పునరుద్ధరణ కోసం 50 వేల టస్సుల జిప్పంను సరఫరా చేయటకు కార్బోకమాన్ని రూపొందించడం జరిగింది చిన్న, సన్నకారు రైతులను దృష్టిలో ఉంచుకొని, జిప్పంను బస్తాలలో సరఫరా చేయడానికి ప్రోత్సహించడమైనది.

భూమిలోని సేంద్రియ పదార్థాన్ని మెరుగుపరచి తద్వారా భూముల ఉత్పాదక స్థాయిని పెంచడానికి ఈ సంవత్సరం 50 వేల క్షీంటాళ్ళ పచ్చి రోట్లు పైర్ల విత్తనాలను 50 శాతం సబ్సిడీ పంపిణీ చేయడానికి ప్రణాళిక రూపొందించడమయింది.

భూసార పరీక్ష : సమగ్ర పోషకాల యాజమాన్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి భూసార పరీక్ష ఆధార సిఫారసులు కీలకమైనవి. దీనికోసం, భూమి యొక్క భౌతిక, రసాయన లక్ష్ణాల విశేషణ కోసం సాగు విస్తరణలో 25 శాతం వరకు వర్తించే విధంగా 5.00 లక్షల మట్టి సమూలాలను సేకరించి సాయిల్ హెర్ట్ కార్బుల ద్వారా ఫలితాలను రైతులకు తెలియపరచడానికి 2004-05 సంవత్సరాలలో కార్బోచరణ ప్రణాళికను రూపొందించడమయింది.

పరపతి :

డా.వై.ఎస్. రాజ శేఖర రెడ్డి గారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రిగా పదవి బాధ్యతలు స్థికరించిన రోజు సుండి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతులకు సహాయాన్ని అందించడంలో అన్ని విధాలా కృషి చేస్తున్నది. ముఖ్యమంత్రి గారు రాష్ట్ర స్థాయి బ్యాంకర్ల కమిటీ సమావేశంలో పోబరయిన రైతులకు సకాలంలో తగినంత తక్కువ ఖర్చు కాగల పరపతిని సమకూర్చడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా రాష్ట్రంలోని ఆర్థిక సంస్థలన్నింటిని కోరారు. ముఖ్యమంత్రి గారు, నాతోను, ఇతర మంత్రి వర్గ సహచరులతో పాటు దరిమిలా కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారిని కలిసి, రైతుల ఇక్కణలను నివారించడానికి పరపతి సంస్కరణలలో తక్షణ చర్యలు తీసుకోవడానికి ఆయనను ఒప్పించడం జరిగింది. దరిమిలా ముఖ్యమంత్రి గారు కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి గారిని కలిసి, ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న రైతుల కోసం, ఇఖ్యందుల్లో ఉన్న రైతుల కోసం కూడ ప్రత్యేక ప్యాకేచ్ అవసరాన్ని పునరుద్ధరించారు. నాబార్డు చెయిల్ వర్గాన్ని సమావేశమైన సందర్భంగా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని సహకార సంస్థలు, ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకుల కోసం ప్రత్యేక ప్యాకేచ్ అవసరాన్ని గురించి ముఖ్యమంత్రి గారు నోక్కి చెప్పారు. అంతేగాక, రాష్ట్రంలో రైతులకు పరపతి లభ్యతను మెరుగు పరచి, రుణ ప్రేహిత రైతుల అవకాశాలను విస్తరింపజేసే విషయాన్ని కూడా ప్రస్తావించారు.

గౌరవ ముఖ్య మంత్రి గారు 18-6-2004 తేదీన ముంబాయిల్ రిజర్వు బ్యాంకు గపర్చరు గారిని కలిసి ఈ క్రింది అంశాలలో చర్య తీసుకోవలసిందిగా కోరారు.

1. సన్నకారు, పేద రైతుల పరపతి అవసరాలన్నింటిని ప్రైవేటు వడ్డీ వ్యాపారులు కాకుండా ఆర్థిక సంస్థలు తీర్పగలిగేలా చూడడానికి, పంట రుణాలను వర్తింప జేసి సదరు రైతుల సంఖ్యాము గణనీయంగా పెంచడం.

2. రైతులపై ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడానికి వ్యవసాయ రుణాలపై వడ్డీ రేటును తగ్గించడం .

3. అనావ్పి పీడిత ప్రాంతాలలో పాత వ్యవసాయ రుణాలన్నింటిపై మారటోరియం ప్రకటించడం .

4. భూమి స్వాధీనతను నిరూపించడానికి దస్తావేజులు లేని రైతులకు పరపతిని సమకూర్చడం .

5. రైతులు ప్రైవేటు వడ్డి వ్యాపారుల పద్ధతు పోకుండా ఉండేందుకు సకాలంలోను, తగినంత మేర ఆ రైతులకు పరపతిని సమకూర్చడం .

ముఖ్య మంత్రి గారి కృష్ణ ఫలితంగా, కేంద్ర ప్రభుత్వం, రైతుల కోసం ప్రత్యేక ప్యాకేజీని ప్రకటించింది. ఆ ప్యాకేజి ముఖ్యంశాలు ఇలా ఉన్నాయి.

1. ముసుపటి సంవత్సరంలో పోలిస్ట్ పరపతి సదుపాయంలో 30 శాతం పెరుగుదలను సమకూర్చడ జరుగుతుంది.

2. వ్యవసాయ పరపతి లక్ష్యం మాదిరిగా కిసాన్ ట్రైడిట్ సంస్థాగత పరపతి వర్తింపును పెంచడానికి అన్ని విధాలా కృష్ణ చేయడమనుతుంది. వాణిజ్య బ్యాంకులు ప్రస్తుత సంవత్సరంలో ప్రతి రూర్ల, సెమీ రూర్ల బ్రాంచిలో కనీసం వందమంది కొత్త రైతులకు పరపతి కల్పించడానికి చర్య తీసుకుంటాము.

3. ప్లాంటేషన్, తోటల పెంపకం, మత్స్య పరిశ్రమ, ఆర్గానిక్ ఫార్మింగ్, పశుగణం, మైక్రో ఇరిగేషన్, వాటర్ పెద్ద మేనేజిమెంటు రంగాలు, ఇతర వ్యవసాయ కార్బకలాపాలలో సగటున కనీసం రెండు నుండి మూడు కొత్త పెట్టుబడి ప్రాజెక్టులను, వాణిజ్య బ్యాంకులకు చెందిన ప్రతి రూర్ల, సెమీ అర్పన్ బ్రాంచిలు చేపడతాయి. ప్రతి జిల్లాలో సగటున వాణిజ్య బ్యాంకులన్నీ ప్రస్తుత సంవత్సరంలో 10 ఆగ్రోక్లినిక్లకు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తాయి.

4. నాబార్డు, ప్రస్తుత సంవత్సరంలో కౌలు రైతుల మరియు మోభిక కౌలు దారుల స్వయం సహాయక బృందాలను ఏర్పాటు చేసి ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి తోడ్పడుతుంది.

5. ఇభ్యందులలో ఉన్న రైతుల కోసం, బకాయిపడిన రైతులు రిజర్వ్ బ్యాంకు / నాబార్డు పేర్కొనే కొత్త మార్గదర్శక సూత్రాల సమసరించి వాణిజ్య బ్యాంకులు, రీజనల్ రూర్ల బ్యాంకులు, కో-ఆపరేటివ్లు, రుణాలను పునర్ వ్యవస్థకరిస్తాయి.

సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకృతి వైపరీత్యాలకు గురి అయినట్లు ప్రకటించిన జిల్లాలలో తరచు వచ్చే అనావ్పి, వరదలు లేదా ఇతర వైపరీత్యాల మూలంగా ఉత్పత్తి తగి, ఆదాయ నష్టం వచ్చిన రైతులకు రుణ సహాయం అందించి, వారి రుణాలను రీపెద్యాల్/ రిష్ట్కర్ చేయడమనుతుంది. అట్టి రుణాగ్రస్తుల భాతాలలో బకాయి ఉన్న వడ్డిని 2004 సంవత్సరం మార్చి 31 వ తేదీన ఉన్న అసలు మొత్తంలో కలిపి నేయడమనుతుంది. ఆ విధంగా వచ్చిన మొత్తాన్ని రెండు సంవత్సరాల ప్రారంభ మారటోరియంలో సహా ప్రస్తుత వడ్డి రేటులో 5 సంవత్సరాలలో తిరిగి చెల్లించాలి.

బకాయి వడ్డ రైతులు, వారి లోగడ రుణాలను ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా లేనివి గాను, అనుమానాన్నద మైనవిగాను పరీకరించినందును, కొత్తగా పరపతి సాకర్యానికి అనుష్టలయ్యారు. కోపరేటివ్, అర్.అర్.బి.ల కోసం నాబార్డు తన స్వంత రుణాగ్రస్తుల కోసం ఆయా వాణిజ్య బ్యాంకులు బకాయిపడి ఉన్న రుణాల రీపెద్యాలు కోసం మార్గదర్శక సూత్రాలను జారీ చేస్తాయి. అందువల్ల అట్టి రైతులు కొత్తగా పరపతిని పొందడానికి అర్పులవుతారు.

సముచిత అదనపు గ్రూప్ సెక్యూరిటీకి గాను రుణాగ్రస్త నుండి రైతులకు వెనులుబాటు కల్పించడానికి సంస్థాగతేతర వ్యాపారులు ఉదాహరణకు వద్దీ వ్యాపారుల నుండి, అత్యధిక రుణాబారం వల్ల అధిక ఇబ్బందులు ఎదురొంటున్న రైతులకు రుణాలు ఇవ్వడానికి బ్యాంకులకు అనుమతి ఇవ్వడమపుతుంది. స్టానిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా అట్టి సహాయాన్ని సమకూర్చవలసిందిగా అర్.ఆర్.బి.లను, సహకార పరపతి సంస్థలను ప్రోత్సహించడం జరిగింది.

ఒకాయిదారులుగా ప్రకటించబడిన, రుణాలు ఇచ్చే సంస్థల నుండి కొత్తగా రుణాలు పొందడానికి అనర్పుతేన సన్నకారు, పేద రైతుల కోసం వన్ ట్రౌం సెటీల్మెంట్సు మంజారు చేయడానికి బ్యాంకులు, సహకార సంస్థలకు అధికారం ఇచ్చేందుకు నాబాద్దు రిజర్వు బ్యాంకు మార్గదర్శక సూట్రాలను జారీ చేస్తుంది.

పరపతిని ఏ రైతుల కోసం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారో ఆ రైతులకు అది అందేలా చూడడానికి, వ్యవసాయానికి పరపతి సదుపాయాన్ని పెంచడానికి పెండింగులో ఉన్న నీటి ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి ముఖ్య మంత్రి గారు ఏర్పాటు చేసిన స్పెషల్ టాస్క్ ఫోర్స్ స్పెషియల్ లక్ష్య విశేషణతో పదిహేను రోజులకు ఒకసారి పరపతి పంపిణీ పర్యవేక్షించడానికి అంగీకరించింది.

సన్నకారు , పేద రైతుల పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధతో రైతులకు సకాలంలోను, సహాయాన్ని అందించేందుకు వర్ధమాన సంస్థాగతీకరణ పట్ల రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిరంతర శ్రద్ధ వహిస్తుంది. వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని, ఉత్పాదకతను పెంచేందుకు ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, ఆధునిక పద్ధతులను వారు అవలంభించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. సమృద్ధమైన , సమతుల్యమైన వ్యవసాయ, గ్రామీణ పురోభివ్యాధిని ప్రోత్సహించేందుకు పరపతి ఒక ముఖ్యమైన సాధనం . కాబట్టి అర్పుతేన, రుణాలు తీసుకొని అనేక మంది రైతులకు పరపతిని సమకూర్చడానికి పంట రుణాల క్రింద 2003-04 సంవత్సరంలో రూ. 7902.85 కోట్ల మొత్తాన్ని పంపిణీ చేయగా 2004-05 సంవత్సరానికి రూ. 11.205 కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించడమైనది. పెరుగుదల 42 శాతంగా ఉంది. మధ్య, దీర్ఘకాలిక రుణాల క్రింద 2003-04 సంవత్సరంలో రూ. 733.51 కోట్లు పంపిణీ చేయగా 2004-05 సంవత్సరానికి రూ. 1814 కోట్లు మొత్తాన్ని కేటాయించడమైనది. పెరుగుదల 147 శాతంగా ఉంది.

మ.12.10

పంట భీమా: ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల పంటలు దెబ్బతిన్న సందర్భంలో రైతులకు ఆర్థిక సహాయాన్ని కల్పించి, తదుపరి పంటకాలానికి , వారి పరపతి అర్పుతను పునఃరుద్ధరించాలనే దృష్టితో రాష్ట్రంలో జాతీయ వ్యవసాయ భీమా పథకాన్ని అమలుచేయడం జరుగుచుస్తుది. 2003-04సంవత్సరంలో పంట భీమా చెల్లింపుల పరిపూర్వకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తమ సమృద్ధిని ఇప్పటికే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వంపింది. చెల్లింపుల పరిపూర్వాలు నెలాభరునాటికి అవుతాయని ఆశించడమయింది. ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న జాతీయ భీమా పథకము రైతుల అవసరాలను సమర్థవంతంగా తీర్చలేకపోతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్ర వ్యవసాయమంత్రిగారితో కలిసిన సందర్భంలో ఈ పథకాన్ని మెరుగుపరచేందుకు ఈ క్రింది సంస్కరణలను, సూచించడం జరిగింది.

1.చిన్న సన్నకారు రైతులకు 50 శాతం ట్రీమియం సబ్సిడీని పునఃరుద్ధరించడం .

2. కేంద్రప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య 80:20 వాటా ప్రాతిపదికై వాప్సవ ప్రీమియం రేట్లను భరించడం, వాప్సవిక ప్రీమియం రేట్లను చిరుధాన్యాలు, వేరుశెనగ, నూసెగింజలు, పప్పుధాన్యాలకు 2 శాతంగా వాణిజ్య, ఇతర ఉద్యోగాలకు పంటలకు 3 శాతానికి నిర్దారించడం .

3. అన్ని పంటలకు మధ్యస్థంగా 80 శాతం ఇన్డెమినిటి స్థాయిని పాటించడం .

4. సగటు దిగుబడి అంచనాకు గత పది సంవత్సరాలలో మంచి దిగుబడి గల 2 నుంచి 5 సంవత్సరాల దిగుబడి ఆధారంగా పరిమితి దిగుబడిని నిర్ణయించడం .

5. భీమా చెల్లింపులను పంట కోతల తరువాత వీలయినంత తక్కువ కాలంలో చెల్లించడం .

6. చెల్లింపులను కేంద్రప్రభుత్వము మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 80:20 నిష్పత్తిలో భరించుట.

7. గ్రామాన్ని భీమా యూనిటుగా పరిగణించుట.

అనుబంధ భీమా:

రైతులపై భారాన్ని తగ్గించడానికి నీరుపడని బోరుబాపులకు భీమా కల్పించే విషయంపై ప్రభుత్వం భీమా కంపెనీలతో చర్చలు ప్రారంభించింది.

అంతేకాకుండా కర్నాటక రాష్ట్రంలో లాగా, రైతులకు సమగ్ర వైద్య ఉమ్మడి భీమా పథకాన్ని చేపట్టే దిశలో ప్రభుత్వం దృష్టిని సారిస్తున్నది.

సూక్ష్మ సాగునిటి వ్యవస్థ:

వర్షాధార ప్రాంతాలలో నిపసించేవారికి నీరు జీవనాధారం . సాగు విస్తీర్ణంలో 60-65 శాతం భాగం వర్షాధార ప్రాంతాలలో నీటి కొరత వల్ల సమస్యలు ఎదురవంతున్నాయి. నీటిని సక్రమంగా నిల్వచేసుకోనందువల్ల, సాగునీటి కొరకు నీటిని అవసరానికి మించి వాడడం వల్ల రాష్ట్రంలో భూగర్జు జల పనరులు బాగా తగ్గాయి. కావున భూగర్జు జలాలను పెంచడానికి నీటి సంరక్షణ పరిజ్ఞానాలను, సాధనాలను, సమర్పణంతంగా ఉపయోగించడమవుతుంది. అందుబాటులో వున్న నీటిని వీలయినంత సమర్పణంతంగా ఉపయోగించుకోవడానికి వర్షాధార ప్రాంతాలలో 90 శాతం సభీంపై సూక్ష్మసాగునిటి పరికరాలను సరఫరా చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

వర్షాధార ప్రాంతంపై దృష్టిని కేంద్రికించడం:

వర్షాధార ప్రాంతాలలో ఆదాయాన్ని పెంచేందుకోనం మొదటి దశలో అనంతవురం, కర్నాటక, కడప, చిత్తూరు, రంగారెడ్డి, సల్గొండ, మహబుబ్సాగర్ జిల్లాలలో 2.00 లక్షల ఎకరాలలో (80,000 హెక్టార్ల) బయోప్యాయెల్ మొక్కలను నాటడాన్ని చేపట్టాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ పథకం వివరాలను త్వరలో రూపొందించడం జరుగుతున్నది. దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక శాఖను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అటువంటి నిరంతర వర్షాధార ప్రాంతాల, వాతావరణానుకూల ఆర్థికాభివృద్ధికి ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతను ఇస్తుంది.

మానవ పనరుల అభివృద్ధి:

సముచిత సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అందజేసే విధంగా శాఖా సిబ్బంది సామర్ద్యాన్ని పెంచడం ఈ లక్ష్యాలలో ఒకటి . వ్యవసాయ అధికార్ల సామర్ద్యాన్ని పెంచేందుకు, ఇటీవలే నియమితులైన వ్యవసాయ అధికార్లకు మేనేజర్లో ఒక వారం, సమేతిలో 45 రోజులపాటు ఫౌండెషన్ శిక్షణము ఇప్పడం జరిగింది. అదేవిధంగా, సమగ్ర సస్యరక్షణలో భాగంగా రైతుల క్షేత్ర పాతశాలలను నిర్వహించడంలోను మరియు రైతుమిత్ర గ్రూపు నిర్వహకులకు శిక్షణ ఇచ్చే, శాఖీయ అధికారులకు మేనేజర్, సమేతిలలో శిక్షణ ఇప్పడం జరుగుతుంది. 2004-05 సంవత్సరంలో వసరుల నిర్వహణ, కమ్యూనికేషన్ స్టేట్ మరియు పరిజ్ఞాన కార్యక్రమాలను తెలియజేసేందుకుగాను 165 కోర్సుల ద్వారా హైదరాబాదులోని వివిధ కేంద్ర, రాష్ట్రపథత్వాల సంస్థలలో వివిధ స్థాయిలకు చెందిన 1532 మంది శాఖీయ అధికారులకు శిక్షణ ఇవ్వాలని ప్రణాళిక రూపొందించడమయింది.

వాతావరణ స్థితిగతులను సమీక్షించేందుకు, పంట మార్పిడిలో తగిన చర్యలను సూచించేందుకు, క్షేత్ర సమస్యలను తెలుసుకోనేందుకు వ్యవసాయ అధికార్లు మరియు వ్యవసాయ విస్తరణ అధికార్లతో చర్య సమావేశాలను నిర్వహించడం జరుగుతున్నది.

మాస్టర్ ట్రుయినల్ అభివృద్ధికోసం రాష్ట్ర స్థాయిలో వర్షాషాపులను నిర్వహించడం జరుగుతున్నది. ఆ తరువాత వ్యవసాయ అధికార్లందరితో వారి ప్రాంత ఆగ్రోక్సెమాటిక్ జోన్లు, పంటలను తగువిధంగా అభివృద్ధిపరచేందుకు పరిజ్ఞానాన్ని, నైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి జిల్లా స్థాయి వర్షాషాపులను నిర్వహించడం జరుగుతుంది.

రైతు సమస్యలను కాలానుగుణంగా తీర్పడానికి ఉద్యాన శాఖ, పశుసంపర్థం, సాగునీరు, విద్యుత్పూక్, మార్కెటింగువంటి సంబంధిత శాఖలతో సన్నిహిత సమన్వయాన్ని పాటించడం జరుగుతుంది.

ఆ విధంగా ప్రభుత్వం రైతుల సంక్షేపానికి, అత్యంత ప్రాముఖ్యతను, ప్రాధాన్యతను ఇస్తుందని మరియు సాధ్యమయింత తక్కువకాలంలోనే వారికిచ్చిన వాగ్దానాలను నెరవేర్పేందుకు సముచిత చర్యలను తీసుకుంటుందని నేను పునరుద్ధారిస్తున్నాను.

అఖరుగా, ప్రభుత్వం రైతుల సంక్షేపానికి, అవసరమయిన అన్ని క్రియాశీలక చర్యలను తీసుకుంటుందని, వారి అవసరాలకు ఎల్లప్పుడు స్పందిస్తుందని, నేను గారప సభ్యులకు హామీ ఇస్తున్నాను. ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్యలు రైతుల పురోభిష్ట ధీకి, తద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రపాల ప్రగతికి మరియు భద్రతకు తోడ్పుడగలదని ఆశిస్తున్నాను.

థ్యాంక్యూ,

మిస్టర్ స్పీకర్: నిన్న మూడు ఎడ్జెర్చుమెంటు మోషన్సు వచ్చాయి, వాటిని ఇంటిగ్రేట్ చేసి మంత్రిగారిని రిష్టయి ఇప్పమని చెప్పాను. **He has given very detailed reply** అయితే చాలా మంది సభ్యులు ఇంకా క్లారిఫికేషన్సు అడుగుతున్నారు. కాబట్టి ఆలరోడ్ నుండి, now, it is 12-20 PM. I will allow Members to seek clarifications upto 1-15 PM and after that I will ask the Minister to answer those clarifications within 15 minutes. So, the House is going to be adjourned by 1-30 PM.

శ్రీ టి.దేవేందర్ గౌడ్: అధ్యక్షా, నిన్న మేము మా పార్టీ తరువున ఎడ్జెర్చుమెంటు మోషన్ ఇచ్చాము.

మిషనర్ స్పీకర్: దీని పైన ఓస్టీ క్లారిఫి కేషన్సు, ఎందుకంటే రేవటి నుంచి బడ్జెటు ఉన్నది. Within one hour I have to accommodate everybody.

శ్రీ టి. డెవెండర్ గౌడ్: అధ్యక్ష, రాష్ట్రంలో రైతాంగం అంతా ఎదురు చూస్తునటువంటి మోస్టు ఇంపొట్టింటు సబ్బెక్టు. రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వం కొత్తగా వచ్చింది. కొత్త ప్రభుత్వం మాకు ఏమి చేస్తుంది, ఏమి చేయదల్చుకున్న విషయాన్ని తెలుసుకోవాలని రాష్ట్రం అంతా మన వైపు చూస్తున్నది. ఈ సబ్బెక్టును ఏదో ఒక అర్దగంట సేవు మాట్లాడి, మేము ఏదో మాట్లాడిసి.....

MR. SPEAKER : You are a senior Member. You know that this is a statement. In this House we have some limitations and we should follow them. Kindly complete your clarifications within 5 minutes.

SRI T. DEVENDER GOUD : Sir, if you are so particular about timing then we are also so particular about debating this issue, in detail, in this House. That is why, yesterday we insisted for Adjournment Motion hoping that this issue may be discussed throughout the day. How can it be possible to discuss about this issue within 5 minutes. The Minister read a 12 pages statement in this House. I have never seen such a lengthy statement being read in this House. It never happened in this House.

మ. 12.20

శ్రీ టి. డెవెండర్ గౌడ్: కం. : అధ్యక్ష, ఈ రోజు ముఖ్యంగా వ్యవసాయ రంగం ఎదుర్కొంటున్నటువంటి సమస్యలు అందరికీ తెలిసినవే. రాష్ట్రంలో 65 శాతం ప్రజాసీకం వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడి జీవనం సాగిస్తున్నారు. వ్యవసాయం అతి ముఖ్యమైన రంగం. ఈ కీలక రంగంలో చాలా పరిణామాలు ఇప్పుడు వస్తున్నాయి. దీని యొక్క ప్రభావం అంతా కూడా ఆర్థిక వ్యవస్థ పైనే కాక ప్రతిరోజు వారి యొక్క జీవనం పైన పడుతుంది. వీటన్నింటికి సేను ఇక్కడ ఎవరినో బ్లేమ్ చెయ్యాలనో లేకపోతే ఇంకెవరో దీనికి కారకులనో చెప్పడానికి సిద్ధంగా లేను. ఈ విషయం పై టోటల్గా మనం ఒకసారి అలోచించాలి. అగ్రికల్చర్ సెక్టార్లో వస్తున్నటువంటి మార్పులు అదే విధంగా దాంటో తీసుకురావలసిన మార్పుల గురించి మనం ఒకసారి మాట్లాడుకోవాలి. మొదట్లో అగ్రికల్చర్ సెక్టార్ అనేక ఒడిమడుకుల్లో ఉంది. ఉత్సత్తులను పెంచాలనే ఏకైక ధ్యాయంతో మొదటి నుండి మన ప్లానెర్స్ బాగా దృష్టి పెట్టారు. ఎందుకంటే మనకున్నటువంటి కోట్లాది జనానికి తిండి గింజలు తీసుకురావాలి. అది కూడా అఫర్డబుల్ ప్రైస్‌తో తక్కువ ధరకు తీసుకురావాలనే ఉధీశ్వరంతో ప్లానీంగ్ ఉంది. ఘలితంగా ఇతర రంగాలకు వ్యవసాయానికి చాలా వ్యత్యాసం ఏర్పడుతుంది. ఇతర రంగాలలో చూసినట్లయితే ప్రోడక్షన్ కాష్టాను బట్టి ప్రోడ్యూసర్ డైస్ట్రిబ్యూటర్ చేస్తారు. కానీ ఈ పరిస్థితి అగ్రికల్చర్ సెక్టార్లో కనిపించలేదు. ఇక్కడ ప్రోడ్యూసర్ చేతిలో తన కాష్ట ఏమి లేదు. కనుక కాష్ట బేస్ట్‌గా ప్రైస్ రావడం లేదు. ఆ విధంగా చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నాము. శ్రీని రివల్వూఫ్ తరువాత మనకు వచ్చినటువంటి పరిణామాలు దేశంలో చాలా మార్పులకు దోహదం చేసింది. నేడు మనకు కావలసినటువంటి ఆహారోత్పత్తి అనుకూలంగా, సరిపోయేలా వస్తున్నా ఉత్పత్తి వస్తున్నటువంటి వ్యక్తికి వారి జీవన ప్రమాణాలు పెరగడం లేదు. కనుక వాటి కోసం మనం ఏమి చెయ్యాలో అలోచించుకోవాలి. అందరూ కూడా రాజకీయాలకు అతీతంగా అలోచించి ఈ సమస్యకు పరిపూర్ణ మార్గం ఏమిటో కనుకోవాలి. ఈ సమస్యలు ఇతర డెమాక్రటిక్ దేశాలలో ఎక్కడ వచ్చినా కొన్ని అంశాలు అందరికి సంబంధించిన అంశాలుగా పరిగణించి దానికి పరిపూర్ణ మార్గాలు చేపడతారు. అబ్బ రాజకీయానికి అందరం ఎదిగి ప్రతి విషయం కూడా రాజకీయంగా ఎదుర్కొవడం అలవాటుగా మారింది. గత ఎన్నికలు ప్రధానమైన రాజకీయ అంశంగా మనకు ఈసాడు ఉన్నటువంటి అధికారాన్ని బట్టి దీనిని తీసుకొని మన ముందుకు వచ్చింది.

అధ్యక్షా, దీనిని తెచ్చే ముందు, ఈనాడు ఉన్నటువంటి వ్యవసాయ రంగంలో వస్తున్నటువంటి పరిణామాలు అదే విధంగా దేశంలో వస్తున్నటువంటి పరిణామాలు ఒకసారి మనం విశ్లేషణ చేసుకొని ఇంతటితో ఈ సమస్య అగిపోతుంది అని, ఓవర్సైటల్ లో దీనిని మార్కేట్స్‌మని వారి ఉపాలు ఉండవచ్చు. కానీ మేము ఆ విధంగా లేదు. దీనికోసం పక్షుందీగా లాంగీటర్స్ ప్రోగ్రామ్ ఉంటే తప్ప ఈ సమస్యకు పరిష్కారం దొరకదని మనవి చేస్తున్నాము. గత ప్రభుత్వం ఈ విషయంపై చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఒకటి లాంగీటర్స్ మరొకటి పోర్ట్టటర్స్ ప్రోగ్రామ్ క్రింద దీనిని విడదీసుకున్నాము. దీనిలో వాళ్లు చేసిన ప్రచారాలు, విధనాల వల్ల రైతాంగానికి మేము ఏమి చెయ్యలేదని, వ్యవసాయ రంగాన్ని ఏమాత్రం కూడా పట్టించుకోలేదని, ఏదైనా చేస్తే రైతు రాజ్యాన్ని మేమే తీసుకొచ్చామని వాళ్లు మాటల్చాడుతున్నారు. కానీ తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? గతప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి, వ్యవసాయ ఫలితాలు ఏ విధంగా ఉన్నాయి? ఏ విధంగా చేస్తే ఉపయాగపడుతుందని ఆలోచన చేసే విధనాలతో ముందుకు పోవడం లేదని తెలియజేస్తున్నాము. ఇది సరిపోదన్నట్లుగా దానిని కాంప్లికేట్ చేసే నిర్లయాలను తీసుకొంటున్నారు. ఇంకా సమస్యలు యాడ్ అవుతున్నాయి తప్ప సమస్యలను పరిష్కారించే దిశలో లేరని గంటాపథంగా చెబుతున్నాము. I can give few examples also. ఇంతకు ముందు మీరు చెప్పారు. ఈనాడు రుణ సదుపాయాల గురించి తెలియజేశారు. అగ్రికల్చర్ సెక్టార్లో మేజర్గా చూసినట్లయితే సూటిని 92 శాతం రైతాంగం అంతా కూడా తమ పెట్టుబడికి ఏదో విధంగా అప్పు రూపంలో తెచ్చుకుంటాన్నాడు. ఒక 8 శాతం మాత్రం వారి స్వంత పెట్టుబడితో వ్యవసాయం సాగిస్తున్నారు. 92 శాతం మంది వడ్డి పైనే ఆధారపడి ఏదో ఒక పైన్స్‌న్యూయర్ల ఇన్స్టిట్యూషన్ కోసం ప్రయత్నం చేస్తుంటారు. కనుక వాటికి తక్కువ వడ్డితో వారికి అందుబాటులో బ్లేమ్లీ క్రెడిట్ ఏ విధంగా అందించాలో ఆలోచన చేయాలి. ఈ దిశలో మీరు ఏ ప్రయత్నం చేశారని అడగదలచుకున్నాము. ఈ ఎన్నికలలో మూడు శాతం వడ్డికి ఇస్తామని వాగ్హానాలు చేశారు. టైంలో క్రెడిట్ ఇప్పిస్టారని అనుకొంటున్నాము. మా టైంలో మేము చేశాము. 160 కోట్ల రూపాయాల వడ్డి మాఫి చేశాము. కావలసిన రుణ పరపతిని పెంచే ప్రయత్నం చేసి 7900 కోట్ల రూపాయాలను గత సంవత్సరంలో రుణ పరపతిని తెచ్చాము. దానికోసం కావలసిన ట్రైవ్ చేశాము. సంవత్సర కాలం లోపల పదకొండు వేల కోట్ల రూపాయాల వరకు మేము రుణప్రాణాలికను సిద్ధం చేశాము. పదకొండు వేల కోట్ల రూపాయాలు ఇప్పగలరా? గత అనుభవంలో ఎప్పుడు కూడా బ్యాంకర్స్ కాని, ఎస్.ఎల్.బి.సిలో తీసుకున్న నిర్లయాలు కాని 70-80 శాతానికి ఎక్కువ కూడా ఏనాడు ఇప్పలేకపోయారు. ప్రస్తుత సంవత్సరం అనుకున్న ప్రకారంగా రుణాలను రైతాంగానికి ఇప్పలేకపోతున్నారు. అయితే, ఈ సంవత్సర కాలంలో .....

(అంతరాయం)

అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సర కాలంలో మీరు రుణాల గురించి ఏమి ఆలోచించారు? నిన్న ఒక బిల్లు తీసుకొచ్చారు. బిల్లు తీసుకొచ్చి రుణాలన్నిటిని ఆరు సెలల దాక మాఫి చేస్తామన్నారు. వెరీ డిప్పెట్ట్ బిల్ తీసుకొచ్చారు. దాని యొక్క ఉండ్డేశ్యం ఏమిటి? ఆ బిల్లు చివరికి ఏ విధంగా దారితీస్తుందో తెలియదు? ఆది చాలా కాంప్లికేట్ అవుతుందని. ఈనాడు రైతుల దగ్గరకు వెళ్లినప్పుడు, ఫెర్రిలైజర్స్ దగ్గరకు వెళ్లినప్పుడు రకరకాల పెస్టిషన్స్ కానిప్పండి అదే విధంగా ప్రైవేట్ వ్యాపారస్తుల దగ్గర చేతి బదులు క్రింద సూటికి అరవై అయిదు శాతం తీసుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా అన్ఱల్టైలైజర్ సెక్టార్ నుండి పస్తుంది. నిన్న మీరు తీసుకున్న చర్యతో ఆల్టర్నేట్ మీరు ఏమి ప్రసోజ్ చేస్తారు. ఈనాడు 20 నుండి 25 వేల కోట్ల రూపాయాలకు పరపతి అవసరం. ఆ 25 కోట్లలో బ్యాంకులతో చెప్పినా, బ్యాంకు ద్వారా వ్యవస్థ ద్వారా ఇన్స్టిట్యూషన్స్ క్రెడిట్ ఎంత తీసుకున్న 7-8 కోట్ల కంటే ఎక్కువ ఇప్పించబాలరు కనుక ఆల్టర్నేట్ అరేంజ్మెంట్ చాలా అవసరం. ఫెర్రిలైజర్ పోపులో నాలుగు బస్తాల ఫెర్రిలైజర్ దొరకకుండా అదే విధంగా ఏ బ్యాంకుకు వెళ్లినా చేతి బదులు దొరకకుండా ఉండే పరిస్థితులు రేపు రాబోతున్నాయి. What is the alternate arrangement for that? అని మిమ్మల్ని అడగదలచుకున్నాము. ఈనాటికి కూడా స్పష్టత లేదని నేను తెలియజేసుకుంటున్నాము. ముఖ్యమంత్రి గారు బ్యాంకర్స్ ఎస్.ఎల్.బి.సి మీటింగ్‌కి వెళ్లినప్పుడు రీపెంప్యూల్ చెయ్యండి, ఇంటర్వెస్ రేట్లను తగ్గించండి, మేమంతా ప్రాజెక్టులకు మాట ఇచ్చాము కనుక ప్రాజెక్టులకు పైనాస్ చెయ్యండి అన్నప్పుడు బ్యాంకర్స్ శాతం

కూడా కావలసిన రుణ పరపతిని కలుగజేస్తామన్నారా? రీ పెడ్యోల్ చేస్తామన్నారా? వాళ్లు బయటకు వచ్చి సాధ్యం కాదన్నారు తప్ప మీరు అడిగిన దానికి ఏమి అంగికరించలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

మ.12.30

అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వానికి వ్యవసాయమే మొదటి ప్రాథమిక. ఒక గంట కాదు, ఒక రోజు కాదు, 20 రోజులు కాదు. లేకపోతే ఈ అసంఖ్యి సమాచాలు ముగించే పరకు కూడా వ్యవసాయం మీద చర్చించడానికి మాకు అభ్యంతరం లేదు. వారు(శ్రీ టి.డెనేండర్ గాడ్సుద్దేశించి)గతంలో మంత్రిగా ఇక్కడ నుంచి మాకు చాలా సార్లు పాఠాలు కూడా చెప్పారు. ఒక స్టేట్‌మెంట్ మీద ఉపన్యాసాలు ఇస్తూ గత ప్రభుత్వ పైభాలు చెబుతున్నారు. ** ★★అని ఇప్పుడు గుర్తుకు వచ్చిందా? క్లారిఫికేషన్స్ అడగండి. ఒకటి కాదు, రెండు కాదు వండ క్లారిఫికేషన్స్ అడగండి. చెబుతాము. కానీ సభా సాంప్రదాయాలకు భిన్నంగా గతంలో ఒక సీనియర్ మంత్రిగా, ప్రస్తుతం ప్రతిపక్ష పార్టీ ఉపన్యాసాలుగా పుండి ఈ విధంగా మాట్లాడడం సరియైనది కాదు. తమరు ఒకటిస్వరకు హాస్టను అడ్డర్న్ చేస్తారనుకుంటాను. ఇప్పుడు క్లారిఫికేషన్స్ మాత్రం అడగండి. మళ్ళీ రేపు బడ్జెట్ తరువాత అగ్రికల్చర్ డిమాండ్ వచ్చినప్పుడు మాట్లాడవచ్చు.

శ్రీ సిహెచ్ రాజేశ్వర రావుః అధ్యక్షా గౌరవ మంత్రి గారు అబ్బెక్కన్ చేస్తున్నట్లుమేము చేస్తున్న విమర్శలు అనంబ్రహ్మమైనిగా పుంటే ఆవిధంగా అబ్బెక్కన్ చేయడానికి ఆలోచించవచ్చు. కానీ మా నాయకులు ఉపన్యాసాలిచ్చిఅధిక సమయం తీసుకుంటున్నారన్న పాయింట్ లేపదీయడం విడ్డురంగా పుంది. వారు చెప్పినట్లుగా 22 రోజుల పాటు చర్చించడానికి సిద్ధంగా పున్నాము. సమయం పాటించేది, పాటింపజేసేది మీ బాధ్యత. సమస్యలను వినుత్తమైన విధానాలు, వినుత్తమైన పద్ధతుల ద్వారా అర గంట, గంటలో కూడా పరిష్కారం చేయవచ్చు.

శ్రీ ఎన్.రఘువీరా రెడ్డిః అధ్యక్షా, పెద్దలు రాజేశ్వర రావు గారు వారు చెప్పిన విధానాలు అమలు పరిస్థే అరగంటలోనే సమయాలు పరిశ్శేరపోతాయట. మీరు తేమ్మిది సంపత్తురాలు అనులు పరిచిన విధానాలకు గుణపాతం చెప్పినప్పటికీ ★★ మా విధానాలు మాకున్నాయి. ఈ ముఖ్యమంత్రి గారు వ్యవసాయానికి సంబంధించి ఒక కేబినెట్ సబ్ కమిటీనే ఏర్పాటు చేశారు. అందరి సూచనలు, సలహోలూ తీసుకుంటాము. మీరిచ్చే సూచనలు కూడా తీసుకుంటాము. మా అబ్బెక్కనల్లా ఒకటే. స్టేట్‌మెంట్ మీద ఉపన్యాసాలుండవు. ఎప్పుడూ లేపు. స్టేట్‌మెంట్ మీద కేవలం క్లారిఫికేషన్స్ మాత్రమే పుంటాయి. స్పీకర్ గారు ఏవిధంగా నిర్దయం తీసుకుంటే దానికి మేము బద్దులమై పుంటాము. కాబట్టి మీరు క్లారిఫికేషన్స్కే కన్ఫైన్ కావడం మంచిది. అదే ఆరోగ్యకరం.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులమై నుంచి అభ్యంతరాలు మరియు అవాంతరాలువచ్చాయి.

చాలామందిప్రతిపక్ష సభ్యులు తమ స్థానాల నుంచి లేచి నిలబడి అభ్యంతరం ప్యక్టం చేస్తూ మాట్లాడ సాగారు.)

** Expunged as ordered by the Chair.

చైర్మన్: అందరూ లేచి నిలబడిమాట్లాడితే ఎలా? ఎవరు మాట్లాడాలోమీరే నిర్ణయించుకోండి. వారికి మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇస్తాను.

శ్రీమతి పదాల అరుణః అధ్యక్షా, గౌరవ వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు మాట్లాడుతూ ★★ అనే పదాన్ని ఈ సభలో ఉపయోగించడం ఎంతవరకు సమంజసమని అడుగుతున్నాను. వారు ఈ పదాన్ని ఉపయోగించి మహిళలను కించపరిచారు. శాసన సభలో ఈ విధంగా మాట్లాడడం చూస్తేసభ్య సమాజం తలవంచుకుంటుంది. ఈ విధంగా మాట్లాడడం మంత్రి గారికి మర్యాదా? మేము వారు చెప్పిన దానికి ఓకే అనాలా? మంత్రి గారు ఈ విధంగా సభలో మహిళలను కించపరిచే విధంగా మాట్లాడినందుకు క్షమాపణ చెప్పవలసిన అవసరముందని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. మహిళలపై ఇంత నీచంగా మంత్రి గారు మాట్లాడితే ఎలా అధ్యక్షా?

(అంతరాయం)

అధ్యక్షా, ఈ రోజు రైతాంగ సమస్యల గురించి మా నాయకులు దేవేందర్ గాడ్ గారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు మంత్రి గారు మధ్యలో లేచిమాట్లాడుతూ ★★ అనే మాట ఉపయోగించి ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని మహిళలను ఆయన కించపరిచారు. ఈ విధంగా సభ్య సమాజం తలవంచుకునేలా ఆయన ఈ సభలో మాట్లాడడం విచారకరం, దురదృష్టి కరం. అందుకు గాను ఆయన ఈ సభా ముఖంగా మహిళలకు క్షమాపణ చెప్పిలని డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి: అధ్యక్షా, పాయింటాఫ్ అర్డర్ under Rule 298.అధ్యక్షా, మామూలుగా ఈ సభ నిర్వహణలో కొన్ని విధానాలు, పద్ధతులు, సాంప్రదాయాలు, రూల్స్ మన ముందుండి వాటి ద్వారా మనం సభను సదుపుతున్నాము. గతంలో మేము ప్రతిపక్షంలో పున్నప్పుడు ఇటువంటి సమస్యలు వచ్చినప్పుడు ఈనాడు అక్కడున్న పెద్దలు చాల మంది ఈ రూల్స్, సాంప్రదాయాల గురించి చాలా కుట్టాంగా చెప్పివారు. సవివరంగా విపరించే వారు. కానీ ఈ రోజు ఈ విధంగా మాట్లాడడం చాలా విచారంగా పుంది. నా పాయింటాఫ్ అర్డర్ ప్రకారం రూల్ 298లో ఏముందంటే It says that " A statement, may be made by a Minister on a matter of public importance with the consent of the Speaker but no question shall be asked at the time the statement is made." కానీ ఈ రోజు వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారు ఇచ్చిన స్టేట్మెంటు మీద కాలిఫికేషన్ అడగుకుండా ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడం మంచిది కాదు.

శ్రీమతి పదాల అరుణః అధ్యక్షా,.....

చైర్మన్: కూర్చోమ్మా. ఆయన పాయింటాఫ్ అర్డర్ మీద మాట్లాడుతున్నారు. కాబట్టి మిమ్మల్ని అనుమతించడం లేదు. కూర్చోండి.

(INTERRUPTIONS FROM SMT. P. ARUNA)

CHAIRMAN: Nothing will go on record, if you speak like that.

శ్రీ ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి: అధ్యక్షా నిన్న మీరు ఇచ్చిన డైరెక్షన్ మేరకు ప్రభుత్వం సుండి వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు ఈ రోజు ఈ రాష్ట్రంలో పున్న వ్యవసాయ పరిస్థితుల గురించి, రైతులు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందుల గురించి, దానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యల గురించి సవివరంగా ప్రభుత్వం సుండి ఒక స్టేట్మెంట్ ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే ఈ ప్రకటన ఇచ్చిన తరువాత

క్లారిఫికేషన్స్ గురించి రూల్స్‌లో లేకపోయినప్పటికీ మీరు చాలా ఉదారంగా క్లారిఫికేషన్స్ అడగడానికి అవకాశమిన్స్ ఆ క్లారిఫికేషన్స్‌ను ఈ రోజు ఉపన్యాసాలుగా మార్పి సభా సమాయాన్ని ప్యాథా అయ్యే పరిస్థితి వస్తే మీరు మా రెస్యూక్ రావలసిన అవసరమున్నది. ఆవిధంగా వారు ఉపన్యాసాలు ఇప్పడానికి అవకాశం కల్పిస్తే మాకు కూడా అలో చేయవలసిన అవసరముంది. రూల్ 298 ప్రకారం స్టేట్‌మెంట్ మీద ఉపన్యాసాలు ఇప్పడానికి వీలు లేదు కాబట్టి ఈ విషయంలో తమరు ఒక రూలింగ్ ఇవ్వాల్సిందిగా కోరుతున్నాము.

మ.12.40

కాబట్టి తప్పకుండా మీరు రూలింగ్ ఇష్టండి. దీని మీద ఫర్మర్ డిస్కసన్ కొనసాగించకుండా ఎజెండాలోని మిగతా బిజినెస్‌కు వెళ్లవలసిందిగా తమరిని కోరుతున్నాము.

శ్రీ వై. రామకృష్ణాదుః అధ్యక్షా, రూల్ గురించి గౌరవ సభ్యులు కోట్ చేశారు. రూల్‌లో చాలా స్పృసిఫిక్‌గా వుంది, అందులో ఏవిధమైన అనుమానం లేదు. ఇదే రూల్ ఉన్నప్పుడు కూడా గత శాసనసభ సమావేశాలలో అప్పుడు ప్రతిపక్షంలో ఉన్న ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు - ప్రభుత్వం ఒక స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చిన తర్వాత ఎన్ని గంటలు లెక్కర్ దంచేవారో చెప్పండి అధ్యక్షా? రికా ర్స్యలు తీయించండి అధ్యక్షా. నిన్న గాక మొన్న జరిగిన సమావేశాలలో గపర్సర్ అడ్స్ తర్వాత సభలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక స్టేట్‌మెంటు పెట్టిన పిదప ప్రతిపక్షంలో ఉన్న మేము, అధికార పక్షంలో పున్న వాళ్లు ఇదే శాసనసభలో సదరు ఇప్పు మీద చర్చ చేసిన సందర్భాలున్నాయో లేదో ఒకసారి రికార్స్యలు తీయండి. అందుచేత గతంలో ఉన్న సాంప్రదాయాలను మార్పి కొత్త సాంప్రదాయాలను పెట్టుకుని స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చిన తర్వాత డిస్కసన్ చేసిన సందర్భాలు ఇప్పుడే కాదు గతంలో నాల్గైదు రోజుల పాటు జరిగిన సమావేశాలలో కూడా వుంది. నిన్న మేము రూల్ 63 క్రింద ఎడ్జ్యోర్స్‌మెంట్‌మోహన్ మూవ్ చేసినపుడు కూడా ఈ సబ్జెక్ట మీద డిబేట్ కావాలని అణిగాము. అప్పుడు రోజ్యుగారు స్పందిస్తూ, స్టేట్‌మెంటు ఇస్తాం, తప్పకుండా దాని మీద మాట్లాడమని చెప్పారు. అదే విధంగా స్పీకర్‌గారి మాట విని మేము కూర్చున్నాం . We wanted debate on this issue. అగ్రికల్చర్ మినిష్టర్‌గారు మాటలు మేము ఇరిటై రోజులు డిస్కసన్ చేసినా ఫర్మలేదని అంటున్నారు, ఇరిటై రోజులెందు కండీ, ఈరోజే పూర్తిగా ఈ సబ్జెక్ట మీద డిస్కసన్ చేయవచ్చు . We are ready to discuss. Are you ready to discuss and complete this issue today itself? కేవలం క్లారిఫికేషన్స్‌కే పరిమితం కావాలని చెబుతున్నారు మీరు. అంటే, మీరి చిపిన స్టేట్‌మెంటులో సారాంశం లేదు, ఉన్న లోపాలను ఎక్కుడ బయటపెడతారో ననే భయంతో కేవలం క్లారిఫికేషన్స్‌కే అవకాశం ఇచ్చి అపోజిషన్ నోరు నొక్కాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నారే తప్ప మరొకటి కాదని మనవి చేస్తున్నాము.

అధ్యక్షా, ఎవరైనా మంత్రులు గాని, సభ్యులు గాని బాధ్యతగా మాట్లాడినపుడు పదాలను జాగ్రత్తగా ఉపయోగించ వలసిన అవసరం ఉంది. ఎదుటి వాళ్లను ఇచ్చింది పెట్టే పదచాలాన్ని ఉపయోగించే సాంప్రదాయం మనకు లేదు. అగ్రికల్చర్ మినిష్టర్ రఘువీరారెడ్డిగారు ఉపయోగించిన రెండు పదాలు అన్పార్లమెంటరీగా ఉన్నాయి కాబట్టి ఆయన వాటిని విత్తించా చేసుకోవడం మంచిది.

శ్రీ నోముల నరసింహాయ్యః అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మన ముందు జరుగుతున్నటువంటి చర్చకు సంబంధించి నిన్న ఎడ్జ్యోర్స్‌మెంటు ఇచ్చిన తర్వాత ఈ స్థాయికి వచ్చాం. మేము ఇరుపురికి మధ్యన పున్న వాళ్లం కాబట్టి ఉభయ పక్షాలను కోరే దేమంటే దయచేసి సబ్జెక్ట డిస్కసన్ చేద్దాం. మంత్రిగారు ఒక స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు . విత్తనాల కొరత చాలా వుంది. విత్తనాలు ఎక్కడి నుంచి తెస్తారో ఆలోచించాలి. అదే విధంగా అప్పులకు సంబంధించి అందోళన వుంది, వీటి మీద మాట్లాడ వలసింది పోయి వేరే విషయాలు మాట్లాడుతున్నారు. 30 రోజుల పాలన గురించి, 9 సంవత్సరాల పాలన గురించి తెలుసు, ఎన్ని అనర్థాలు వచ్చాయో కూడా మీకు తెలుసు . వీటిని రెక్కిపై చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలే తప్ప వేరే విధంగా మాట్లాడడం

మంచిది కాదు. మిమ్మలను, వాళ్లను అనడం కాదు, రైతులకు సంబంధించిన ఈ సమయ చాలా తీవ్రమైనది. దయచేసి ఇష్టాను సైంట్ ట్రాక్ చేయకుండా డ్రైయింగ్‌గా దీని మీద సూచనలు, సలహాలు ఇస్తే మంచిది. విమర్శ, ప్రతి విమర్శలు ఈ స్థాయిలో చేసుకోవడం న్యాయం కాదు. రాష్ట్రంలో ఉన్న రైతుల పరిస్థితుల గురించి ఆలోచించేది పోయి బురద జల్లుకునే కార్యక్రమం చేయడం మంచిది కాదు. అధ్యక్ష, ఒకామె పెరుగు ఎండబెట్టుకుని కూర్చున్నదట. ఎందుకమ్మా పెరుగు ఎండబెట్టుకుని కూర్చున్నానుని ఎవరైనా అడిగితే, అడిగిన వాళ్లందర్నీ ఆమె బూతులు తిట్టిందట. కాబట్టి ఆవిధంగా పెరుగు ఎండ బెట్టుకునే కార్యక్రమం సరైనది కాదని తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఇది చాలా తీవ్రమైన విషయం, స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చిన తర్వాత గంటల తరబడి చర్చించవలసిన అవసరం లేదు. నిన్న బిల్లు మీద చర్చించాం, దాని తర్వాత ప్రభుత్వం వారు ఈ స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చారు, అయితే దాంటో కొత్త క్లారిటీ రావలసి పుంది. క్లారిటీ వచ్చేంతవరకు అనుమతిస్తే సరిపోతుంది. రూల్ 298 ఉంటే ఉండవచ్చు. అవిషయం పెద్దలు రామకృష్ణడిగార్చి, సభలో ఉన్న సీనియర్ సభ్యులకు, పెద్దలందరికీ తెలుసు. దానికి తిలోదకాలు ఇచ్చింది, గంటల తరబడి ఉపన్యాసాలు ఇచ్చిందవరో అన్ని రికార్డుల్లో ఉన్నాయి. కాబట్టి దయచేసి అటు వంటి వాటిషైప్ప పోకుండా ప్రతిపక్షం నుంచి సూచనలు, సలహాలు ఇచ్చి ప్రభుత్వ విషయాలు రాబట్టే వైపు నుంచి ప్రస్తుతి కావలసిందిగా మీద్వారా నారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావుః స్పీకర్ సార్, మీ అనుమతితో సవిసయంగా సీనియర్, జూనియర్ సభ్యులకు, సభకు మనవి చేస్తున్నాను. సబైట్ పై చర్చ ప్రారంభమైంది. ఆ చర్చలో ఎలాంటి అన్పార్లమెంటరీ గాని, అతిశయోక్తి గాని లేకుండా గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడుతున్నారు, కాకపోతే సుదీర్ఘంగా మాట్లాడుతున్నారని గౌరవ వ్యవసాయ శాఖా మంత్రి అన్నారు, అది ఆయన వ్యక్తిగత అభిప్రాయం కావచ్చు. దాన్ని చెప్పడానికి ఒక నిముషం లేచి చెబితే సరిపోతుంది, కాని కొద్దిగా విషయంగానే మాట్లాడుతూ ★★^{**} అనే మాట ఉపయోగించారు. రెండవది - ★★ అని కూడా అన్నారు. అసలు ఎప్పురూ రెచ్చిపోలేదు, చర్చ కూడా వేడిగా జరగలేదు, ప్రశాంతంగా జరుగుతున్న సందర్భంలో, వారు ప్రశాంతంగానే అన్పార్లమెంటరీ భాష ఉపయోగించడం బాధాకరమైంది కాదా అధ్యక్ష? మనకు ఎథిక్స్ కమిటీ పుంది, సభా మర్యాదల సంఘం పుంది, మనమంతా నేర్చు కుంటున్నాం . అవసరమైచ్చినపుడు వేడిలో ఏదైనా అన్నారంటే వాళ్ల దాన్ని వాపసు తీసుకున్నారు. కాని సందర్భం లేకుండా, అవసరం లేకుండా, ప్రశాంత వాతావరణంలో వారు రెండుసార్లు అన్పార్లమెంటరీ భాషము ఉపయోగించారు. దాన్ని వారికి వారే ఉపసంహారించుకోవాలి లేదా మీరైనా రికార్డుల నుంచి ఎక్కువంజ్ చేయాలి.

శ్రీ గాదె వెంకట రెడ్డి(బాపట్ల)ః అధ్యక్ష, గత శాసనసభలో ఉన్న సాంప్రదాయాలకు, రూల్‌కు విరుద్ధంగా కొన్ని సాంప్రదాయాలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. రూల్- 298 ప్రకారం స్టేట్‌మెంట్ స్టోన్ చేసిన తర్వాత డిస్కపన్ పుండదు. ఇదివరలో ఇదే శాసనసభలో ఈ విషయాన్ని రెయిజ్ చేశాను. రామకృష్ణడు గారు స్పీకర్గా ఉన్నపుడు - without obtaining the permission of Chair - నోటిసులేమీ లేకుండానే హాస్టలో స్టేట్‌మెంట్లు పెట్టేవారు. దీంతో క్లారిఫికేషన్స్ సమయం ఇచ్చేవారు. క్లారిఫికేషన్స్ పేరుతో ఉపన్యాసాలు చేయడం తగదనే భావన ఉంది. రూల్ ప్రకారమే పాయింట్ అన్ ఆర్డర్ లేపనెత్తారు రామనారాయణ రెడ్డిగారు. ఈ రూల్ వర్తిస్తుండా లేదా అనే విషయం పై మీరు రూలింగ్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చిన తర్వాత ఉపన్యాసాలు చేయడం మంచిది కాదన్నది నా అభిప్రాయం. భవిష్యత్తులో ఆయా అంశాలకు సంబంధించి హాస్టలో స్టేట్‌మెంట్లు ఇచ్చినపుడు ఇదే విధంగా డిస్కపన్ చేసుకుంటూ పోతే విలువైన సభా సమయం వ్యధా అపుతుంది. కాబట్టి క్లారిఫికేషన్స్ కూడా టైమ్ ఫిక్స్ చేయండి. చాలా మంది క్లారిఫికేషన్స్ అడుగుతున్నారు కాబట్టి టైమ్ ఫిక్స్ చేయమని కోరుతున్నాను. స్పీకర్ సార్, మీకున్న discretionary powers నుపయోగించి క్లారిఫికేషన్స్కు కూడా టైమ్ పెట్టండి. అనుభవం ఉన్న దీనేంద్రగాడ్ గారు కూడా ఉపన్యాసాలు చేస్తూ పోతే అది మంచి సాంప్రదాయం కాదు. దీని మీరు రూలింగ్ ఇవ్వాలని మీకు విజ్ఞాప్తి చేస్తున్నాను.

^{**} Expunged as ordered by the Chair.

(తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

ఆనాడు కూడా నేను హాస్‌లో పున్నాను, 1994 – 99 లో కూడా స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చిన తర్వాత దాని మీద డిస్కషన్ లేదు. I have observed that there was no question of discussion on the statement made by the Minister. As per rule also this is very clear. I request the Hon'ble Chair to give a ruling on this. It is the first of its kind and hereafter so many statements will come. You must give a ruling as to whether the statement made by the Minister should be allowed for discussion or not. That is the point, which we would like to raise.

శైర్కోన్ : ఉపన్యాసాలు కాదు, క్లారిఫికేషన్ మాత్రమే అడగుని చెబుతున్నాను. దేవేందర్ గాడ్ గారు క్లారిఫికేషన్ అడగండి.

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్ : స్పీకర్ సార్, నిన్న కూడా మేము చెప్పాం . ఇది చాలా కీలకమైన విషయం, గ్రామాలలో ఎక్కుడా కూడా ట్రైడిట్ దొరకడం లేదు, రుజం దొరకడం లేదు , వైతులు ఇభ్యందులు పడుతున్నారు. బ్యాంకర్స్ దగ్గరికి వెళిపే, ఆ బ్యాంకర్స్ కూడా మీటింగ్సు పెట్టుకుని రోజుా ప్రభుత్వం చేస్తున్నటువంటి ప్రకటనలు .....

(అంతరాయం)

మ.12.50

శైర్కోన్ : మీ సభ్యులు మాట్లాడుతున్నారు. మీరు కూర్చోండి. నేను వారిని పర్షిట్ చేశాను.

శ్రీ ఎస్.జనార్థన్ రెడ్డి : అన్సార్లమెంటరీ వాడితే ఎలా?

శైర్కోన్ : సభ్యులు దయచేసి ఛియర్సు అడ్సెస్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

(తెలుగుదేశం సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

వారు మాట్లాడుతున్నారు. వారు మాట్లాడే సమయంలో మీరు మాట్లాడడం ఏమిటి?

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్ : హోల్ హాస్ అంతా ఉన్నారు. మా వాళ్ళ అందోళన రాజైష్వరరావుగారు చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇక్కడ ఉన్నారు. అనుభవజ్ఞులైన మెంబర్స్ ఉన్నారు. నిజంగా మంత్రిగారు మాట్లాడిన దానికి సందర్భం ఉందా? ఆయన మాట్లాడిన రెండు విషయాలు కర్ది అని అనుకుంటే.....

శైర్కోన్ : ఆ వర్డ్స్ ను ఎక్స్‌పంజ్ చేస్తున్నాము.

Sri T.Devendar Goud: We don't want to further press on that issue.

శ్రీ కె.రోశయ్యా తమ రూలింగ్‌ను మేము గౌరవిస్తున్నాము. దానికి నంబందించిన వివరాలలోకి వెళ్డడం లేదు. సభ జరుగుతున్నప్పుడు గౌరవనీయులు జనార్థన్ రెడ్డిగారు అనవాయితీ ప్రకారంగా ఏయ్ అని అనడం సబబా? దానిని మీరు పర్మిట్ చేస్తున్నారా? ఏమి పద్ధతి ఇది? ఎంతకాలం సాగాలి ఇలా? ఆంధ్ర దేశ ప్రజాస్థితికం అంతా మన వైపు చూస్తున్నారు. మీరు ఒకరినోకరు పరస్పరం విమర్శించుకోవడమేనా? మనకేమైనా రిలీఫ్ ఇస్తారా? అని ప్రజాస్థితికం ఎదురుచూస్తున్నారు. మంత్రిగారు సవివరమైన ప్రకటన చేస్తారని నిస్సు చెప్పాము. తమకు తెలియంది కాదు. అందరికి తెలుసు. నిస్సు మూడు అడ్జర్స్‌మెంట్ మోషన్స్ వచ్చాయి. అని డిపెలో చేసిన తరువాత సహజంగా దాని మీద చర్చ ఉండదు. కొంత జరిగిన తరువాత ప్రభుత్వం వైపు నుండి స్ఫుర్పమైన హమీ ఇచ్చారు. పూర్తి వివరాలలో ఈ 29 రోజులలో జరిగిన ప్రాధాన్యాలన్నీ వివరిస్తామని చెప్పాము. ఇది ఎగ్గాస్ట్‌వర్గా బహుళ ఎవరికైనా చాలా వివరణాత్మకంగా ఉంది ఇంత అక్కర్మాదనుకుంటే వారితో నేను ఏమి తగాదా పెట్టుకోదలచుకోలేదు. వారి ఇష్టం .

(ఈ సమయంలో ప్రతిపక్ష సభ్యుల నుండి ఏమి లేదు అని పేపర్లు చూపిస్తున్నారు..)

అందులో కూడా వెనుక కూర్చున్న ప్రతిపక్ష సభ్యులు మిత్రులు ఏమి లేదని కాగితాలు చూపిస్తున్నారు. ఇక్కడ కూర్చున్నప్పుడు వారు రెండుస్వర గంటలు ఉపన్యాసం చేసినప్పుడు ఎంత బరువు, ఎంత సరుకు ఉందో? మీరు కూడా ఒకసారి గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. అందువల్ల నా నిజ్ఞాపన సభను హందాగా జరుపుకుండామని మరొకసారి అప్పీల్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ.దయాకర్ణరావుః సభను హందాగా నడుపుదామంటూ పెద్ద తరహాగా చెబుతూ రెచ్చగొట్టండి.

శ్రీ కె.రోశయ్యా ప్రతి మాటకు తప్పు పట్టాలని ప్రయత్నం చేస్తే ప్రతి మాటకు తప్పు పట్టపచ్చు. మిత్రులు గతంలో యనమల రామకృష్ణుడు గారు రాజశేఖర్ రెడ్డిగారి ప్రసంగం గురించి దంచడం అని అన్నారు. ఉపన్యాసం చేయడం దంచడమా? న్యాయమేనా? చంద్రబాబు నాయుడు రెండుస్వర గంటలు మాట్లాడారు అని అన్నాను. దంచడం, రుబ్బడం అని అనలేదు. ఒక ప్రసంగాన్ని దంచడం అని అనడం ఏమిటి? ఒక ప్రజా సమస్యలై మాట్లాడితే దంచడమా? ఇది పద్ధతి కాదు.

ఛైర్మన్స్: అయ్య సభా సాంప్రదాయాలను కాపాడడం మనందరి బాధ్యత. సభా సాంప్రదాయాలను గౌరవించకపోతే మనకెవరికి గౌరవం ఉండదు. అందరూ సభా సాంప్రదాయాలు పాటించండి. ఒకరినోకరు నిందించుకోవడానికి సభ జరగడం లేదు. గతం గతః . దాని గురించి వదలి వేయండి. ఇప్పటి నుండినా సభను మంచిగా జరుపుకుండాము. ఆయన చెప్పిన దానిలో తప్పు ఏమి లేదు.

శ్రీ ఎస్. జనార్థన్ రెడ్డిఃఅధ్యక్షా, హింటుక్ మై నేమ్.

ఛైర్మన్స్: ఏమన్నాడు చెప్పండి?

శ్రీ ఎస్.జనార్థన్ రెడ్డిః నేను మార్చింగ్ వచ్చి ఇక్కడ కూర్చున్నాను. నేను ఏయ్ అన లేదు, ఆయ్ అనలేదు. రికార్డులో ఉంటే తీయమంండి. లేస్తారెందుకయ్యా?

(కాంగ్రెసు సభ్యులు లేచి నిలబడ్డారు.)

ఇంత పెద్ద వయస్సు ఉంది. వారికి అనుభవం ఉంది. చూడండి అధ్యక్షా, నేను మాటల్లాడుతుంటే మీదిమీదికి లేస్తారు. నేను ఏయ్, ఆయ్ అని అనలేదు. కేవలం వ్యంగ్యంగా మాటల్లాడి సభా సమయాన్ని పృథా చేయడం తప్పించి రోశయ్యగారు సభలో ఏనీ చేయడం లేదు. గతంలో తాళ్లు పట్టుకొని వచ్చి ఉరి వేసుకొంటామని చెప్పారు. మరల ఇప్పుడు కూడా ఏమేమి నటనలు చేస్తారో అర్థం కావడం లేదు. మొన్న నేను మాటల్లాడుకుంటూ పస్తుంటే నా సడకను గురించి వ్యంగ్యంగా ఆయన నటించి చూపిస్తే తప్పు కాదంటే ఎలా? ఆయన వ్యంగ్యంగా మాటల్లాడేటప్పుడు ఆయన బట్టతల గురించి కాని, ఆయన గత చరిత్ర గురించికాని మాటల్లాడుమనండి . మాకు అభ్యంతరం లేదు. ఈ రోజు రైతాంగానికి సంబంధించిన విత్తనాల గురించి సీరియస్గా మాటల్లాడుతుంటే సభా సమయాన్ని వేస్తు చేస్తూ రెండు మాటలు అన్పార్లమెంటరీ మాటల్లాడి గంట సేపు సమయాన్ని మంత్రిగారు వేస్తు చేశారు. ఈ రోజు దాదాపు గంట సమయం వేస్తు చేస్తున్నారు. అనవసరంగా నా పేరు తీసుకు వచ్చి సభా సమయాన్ని పృథా చేయడం మంచిది కాదని రోశయ్యగారికి మనవి చేస్తున్నాము. నాజోలికి రావద్దని చెప్పండి. మీరు కూడా చెప్పండి అధ్యక్షా.

శ్రీ కె.రోశయ్యః వారు అనసటువంటి మాటను నేను అన్నానని వారు అరోపణ చేస్తున్నారు. తమరు సభను వాయిదా నేసి టేప్ పెట్టండి. వారు ఆ మాట అనకపోతే నేను శాసనసభలో మరల కాలు కూడా పెట్టకుండా వెళ్లిపోర్లు ఉరి వేసుకుంటాము? వెనుకటి రోజులలో ఉరి వేసుకున్నా, అత్మహత్య చేసుకున్నా డబ్బు ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడు ఎవరైనా ముందుకు వస్తే లక్షణ్ణర రూపాయలు ఇస్తాము.

శ్రీ ఎం.జనార్థన్ రెడ్డిః ఆ డబ్బు ఏదో ఆయనకు కూడా పర్తిస్తుంది. మాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ కె.రోశయ్యః ఇంతమంది అక్కరలేదు. ప్రక్కనే ఉన్న రామకృష్ణుడుగారిని కాని చంద్రబాబు నాయుడుగారిని కాని అడగండి.

ఛైర్‌నుంసి ఇలా మాటల్లాడి పృథా చేయడం బాగలేదు. ఇలాంటి విషయాలు మాటల్లాడి సమయాన్ని వ్యాపించి చేయడం బాగలేదు. విషయానికి వద్దాము. అందరూ కూర్చుండి.

(అంతరాయం)

శ్రీ కన్నా ల్లక్ష్మీశ్వారాయణః అయామ్ ఆన్ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. ఇప్పటి వరకు ప్రతిష్ట నాయకులు కాని పెద్దలు నీతులు చెప్పారు. గౌరవనీయులు యనమల రామకృష్ణుడు మాటల్లాడుతూ ముఖ్యమంత్రిగారి గురించి ** ★★ అని అన్నారు. అది అన్పార్లమెంటరీ పర్డీ కాదా? రికార్డులలో కాని వ్యవసాయ శాఖా మంత్రిగారు మాటల్లాడిన సామెతలు గ్రామీణ ప్రాంతంలో ఉన్న సామెతల గురించి మాటల్లాడారు. దంచడం అనే అఱ్ పార్లమెంటరీ పర్డీని కూడా రికార్డుల నుండి తోలగిం చాలని కోరుతున్నాము.

మ. 1.00

అధ్యక్షా, ★★ అనే విషయానికి వస్తే, రామకృష్ణుడు గారు మాటల్లాడుతూ గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు మాటల్లాడుతూ గంటల తరబడి దంచారు ఈ హాస్టలో అనేటటువంటి మాట అన్నారు. దానని కూడా రికార్డుల నుండి expunge చేయాలని మీద్వారా నేను కోరుతున్నాము.

** Expunged as ordered by the Chair.

శ్రీ వై. రామకృష్ణదు : లెజిస్లీటివ్ అప్పేర్ మినిష్టరుగారు, కోఆపరేటివ్ మినిష్టరు గారు దయచేసి నేను ఏదైతే మాట్లాడానో దానిని గమనించమని మన విచేస్తున్నాను. లైబరల్ అన్సార్లమెంటరీ బుక్ పుంటుంది. దానిని తెప్పించి చూడండి నేను అన్న మాట, అలాగే రఘువీరారెడ్డిగారు అన్న మాటలను. ఏది పార్లియమెంటరీనో, ఏది అన్సార్లియమెంటరీనో మీరే వెరిఫై చేయండి. వెరిఫై చేసి మీరు ఏ నిర్ణయం తీసుకున్నా | will abide by it.

శైర్మన్ : రికార్డ్ చూస్తాము లెండి. తరువాత చూస్తాము.

శ్రీ టి. దేవేందర్ గౌడ్ : స్పీకర్ సర్, శైర్ ఒకసారి రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత .....

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : ఈ హోస్టీ ముఖ్యమంత్రిగారిని రామకృష్ణదు గారు దంచారనే మాట వారు అనలేదా? ఇందాక రఘువీరారెడ్డి గారు ఒకసారి అంటే మీరు 10సార్లు అన్నారు. అది కాదు సమస్య.

శైర్మన్ : ఏమన్నారో అడుగుదాం, ఏమన్నారండి.

శ్రీ వై. రామకృష్ణదు : అధ్యక్షా, నేను ఈ రోజున ముఖ్యమంత్రిగారు ఈమాట అన్నారని నేను అనలేదు. ఆ రోజు ప్రతిపక్షంలో పుండి ఈరోజు ముఖ్యమంత్రి అయిన వారు ఏమన్నారో అన్నాను. అందుచేత ఆమాట అన్సార్లమెంటరీనా, పార్లియమెంటరీనా అని నిర్ణయిం తీసుకోవలసినది మీరు. అందుచేత నేను అనేది ఏనీటంటే ఆ మాట అన్సార్లమెంటరీ కాదనేది మా వాదన. అయితే అన్సార్లమెంటరీ అని ఆయన, కాదని మేము ఇద్దరం వాదిస్తున్నాం కాబట్టి దానిమీద నిర్ణయం తీసుకోవలసింది తమరు. మీకు బుక్ అందుబాటులో పుంది. మీరు ఈ మాట అన్సార్లమెంటరీ అని నిర్ణయం తీసుకుంటే definitely I will abide by the decision of the Speaker. అగ్రికల్చర్ మినిష్టరు గారు అన్న రెండు మాటలూ నేను ఉంచురించలేదు. ఆ రెండు పదాలూ అన్సార్లమెంటరీ అని, రికార్డ్ నుండి తొలగించాలని రూలింగ్ ఇచ్చారు. స్పీకర్ గారు రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత ప్రశ్నించేటటువంటి అధికారం ఈ శాసనసభలో పున్న మెంబర్లకు గానీ, మినిష్టర్లకు గానీ ఎవరికీ లేదు. రూలింగ్ను కూడా క్వశ్చన్ చేసే విధానం కోఆపరేటివ్ మినిష్టరుగారు తొలగించుకోవలసిన అవసరముంది. మీరు దాని పైన కూడా యాక్షన్ తీసుకోవాలి.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : అధ్యక్షా, మీరు రికార్డ్ చూడండని నేను చెప్పాను తప్ప I am not questioning your Ruling. మీరు వాళ్ళ రికెషన్ మీద ఏనిధంగా ప్రశ్నలు చేశారో అదే విధంగా మేము కూడా ఎక్కుపంచ్ చేయమని అడుగుతున్నామని చెప్పాను అంతే, దానికి రామకృష్ణదు గారు మేము అనని మాటలను తీసుకొని వచ్చి, మేము స్పీకర్ రూలింగ్ను క్వశ్చన్ చేశామంటున్నారు. అది వాళ్ళకు అలవాటు.

శైర్మన్ : ముఖ్యమంత్రిగారిని ఎవరైనా అంటే తప్పకుండా ప్రశ్నలు చేస్తాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : రికార్డ్ చూడండి. దానిని ప్రశ్నలు చేయమని అడుగుతున్నాను. దంచుతున్నారనే మాట మమ్ములను అన్నారు. దానిని రికార్డ్ నుండి తొలగించమని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇంత ప్రధానమైన సమస్య మీద చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు ఈ రోజు రాష్ట్రంలో పున్న రైతులందరూ ఈ సభలో ఏ రకంగా ప్రాట్స్‌పుర్గా చర్చ జరుగుతుందోనని ఎదురుచూస్తున్నారు. తెలంగాణా ప్రాంతంలోని

రైతులకు ఏధంగా మేలు జరుగుతుంది అనేటటువంటి ఆలోచనలు చేస్తున్నారు. కాబట్టి భాష పేరు మీదనో, పదాల పేరు మీదనో ఈ సభా సమయాన్ని ప్యాథా చేయవడ్ని నేను అందరికీ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రైతులకు మేలు జరిగే ఏధంగా చర్చ జరగాలని నేను కోరుతున్నాను.

ఛైర్స్ : ఇప్పుడు రామకృష్ణుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగారిని ఏమైనా అని పుంటే, ఒకవేళ తప్పగా పుంటే రికార్డ్స్ చూసి తప్పకుండా expunge చేస్తాము. ఇప్పుడు దేవేందర్ గాడ్ గారు మాటల్లడండి.

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్ : స్పీకర్ సర్, మేము నిన్న చెప్పాము. ఈరోజు కూడా సమయం ఎక్కువ తీసుకోడానికి మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నామని అనడం పొరపాటు. సబ్సెట్కు పున్న ప్రాముఖ్యాన్ని మాత్రం మేము చెబుతున్నాము. వాళ్ళ 12 పేజీల స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారు. 12 పేజీల స్టేట్మెంట్ ఇచ్చి, 5 నిమిషాలలో క్లారిఫికేషన్ అడిగి కూర్చోమంటే ఎలా సాధ్యం. ఇది ముఖ్యమైనటువంటి ఇఘ్యా. రాజకీయంగా ప్రాధాన్యం పున్న అంశాన్ని 5 నిమిషాలలో మాటల్లడమనడం మాకు చాలా ఇబ్బందిగా పుంది. సాధ్యమైనంత త్వరగా మేము కంస్టిట్ చేస్తామని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

అధ్యక్షా, గ్రామాలలో పున్నటువంటి పరిస్థితులు మీరు ఒకసారి చూసినట్లయితే పెట్టుబడి అనేది దొరకకుండా పుంది. బ్యాంకర్ల దగ్గర దొరికేది వీళ్ళ ఇచ్చిన స్టేట్మెంట్ మూలంగా రుణాలు ఇవ్వడానికి ఏ బ్యాంకరూ ముందుకు రావడం లేదు. పున్నటువంటి రుణ ప్రణాళిక కూడా పూర్తిగా వీళ్ళ అమలుచేస్తారా అనేది అనుమానంగా పుంది. అదే ఏధంగా నిన్నటి బిల్లుతో, వారు చెబుతున్న మాటలతో ఎవరైనా వడ్డి వ్యాపారస్తులు పున్న సరే, దాని ప్రభావం పున్న వారు ఒక సిస్టం ఆలోచించాలి. నిన్న బిల్లులో మాకు సరైన అవకాశం ఇవ్వలేదు. మా రాజీష్వరరాపుగారు కూడా ఆ బిల్లు డెఫినిషన్ చెప్పులేకపోయారు. ఈ చట్టం తీసుకువచ్చిన తరువాత అప్పు తీసుకున్న వారు ఎపరు, ఇచ్చిన వారు ఎపరు అనేది కూడా డైష్ చేయలేదు. ఒకవేళ యూక్స్ ను ఎవరైనా అమలు చేయలేకపోతే ఏమి శిక్షించబోతున్నారో కూడా చెప్పాలి. యూక్స్ ను ఎందుకు తీసుకువచ్చారు, దాని పర్పున్ ఏమిటో వాళ్ళకు అయితే అర్థమయింది కానీ మాకు మాత్రం అర్థం కాలేదు. బిల్లు పరిస్థితి ఆ ఏధంగా పుంది, దాని పరిణామం మాత్రం గ్రామాలలో వెంటనే కనబడుతోంది. రేపటిసుండి ఏ ఫర్మలైజర్ ప్లాటలో కూడా రైతులకు డబ్బు ఇచ్చే వారు కూడా ఇవ్వని పరిస్థితి ఏర్పడింది. దానితో ఈ ట్రైప్ వస్తుంది. కనుక మీరు ఒకటి తరువాత ఒకటి యాణ్ చేస్తున్నారు. బ్యాంకర్ల ఇవ్వకపోతే ఉచిత ప్రభుత్వం వచ్చింది, ఏమి ఉచిత నిర్దిశయాలు తీసుకుంటుందో మాకు తెలియదని మెల్లగా అంటున్నారు. రైతులకు డబ్బులు ఇవ్వని పరిస్థితులు కనబడుతున్నాయి. కాబట్టి క్రొడిట్ పైన ఒక ప్రత్యేకమైన పోలసీ చేయమని అడుగుతున్నాము. ఈనాడు పున్న పరిస్థితులలో రైతు మిత్ర సంఘాలు ఏర్పాటుచేసినా, వాటిలో మనకు పున్న టెనెంట్సు కూడా పెట్టించాము. వారందరికీ టైం లోపల క్రొడిట్ వచ్చేలా ఏర్పాటు చేయాలి. దాని కోసం మీరు ఆలోచన చేయాలి. ఈ స్టేట్మెంట్లో ఏముంది? మేము వీళ్ళకు దరఖాస్తులు పెట్టమని, బ్యాంకులకు దరఖాస్తులు పెట్టమని నాబార్డును అడిగాము. పైనాన్స్ మినిష్టరు గారిని అడిగాము. ఈ ప్రభుత్వం తరపున మీరు ఏమి చొరవ తీసుకున్నారు? ఏమి ఆల్టర్నేటివ్ చేశారు? గాలిలో దీసం పెట్ట దేముడికి దండం పెట్టిసట్లు మీరు చర్యలు చేపడుతున్నారు తప్ప, ఇంతవరకు మీరు చెబుతున్న చర్యల మూలంగా సిస్టమ్ మరింత కాంప్లికేషన్ అయినదని మీకు తెలియజేస్తున్నాము. కనుక ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత స్వయంగా మీరు తీసుకున్న చర్యలు ఏమిలో స్పుష్టంగా చెప్పాలి. మా అర్స్ట్రోమెంట్ వినాలి. మేము 50 శాతం సబ్సిడీపై విత్తనాలు ఇచ్చాము. ఈ రోజున వేరుశనగ విత్తనాలు, సోయాబీస్సుకు మాత్రమే సబ్సిడీ ఇచ్చి మిగతా వాటికి ఇప్పమని మీరు అంటున్నారు. విత్తనాలకు మేము ఇచ్చాము, మేము తీసుకున్న చర్యలు కూడా మీరు ఎందుకు తీసుకోలేదు? ఏదో గొప్పగా చేస్తామని చెప్పి, ఈ రోజున ఎందుకు చేయలేదని మేము అడుగుతున్నాము. ఈనాడు మాటలు తప్ప, ఏమి చేయాలో తెలియని అయామయ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఒక వ్యక్తి తనకు ఏదో మంచి జరిగితే దేవుడికి సంతర్పణ చేస్తామని మొక్కుకున్నాడు. మంచి జరిగినందున సంతర్పణ చేయాలని, ఏమి చేస్తే బాగుంటుందనే ఆలోచన చేస్తాడు. సంతర్పణ చేయాలంటే డబ్బు కావాలి, మిరాయిలు కావాలి. ఏమి చేయాలా అని ఆలోచిస్తా పుంటే వాళ్ళకు

ఎవరో పెద్దలు రోశయ్యగారి లాంటి మిత్రులు పుండి, దీనికి అంత టెస్ట్ పడడం ఎందుకు, మేము లేమా, దీనికి ఏదో ఒక మార్గం చెబుతామని చెప్పారు.

మ.1.10

సరే నేను ఏదో ఒక మార్గం చూపిస్తాను, రాగి చెంబుతో నీళ్లు తీసుకొనిరా అని చెప్పి, అతన్ని తీసుకోని ఆ ఊరిలోని మితాయి పోవు వద్దకు పోయినాడట. ఆ మితాయి పోస్తులోని మొత్తం లడ్డులు, జిలేబి సంతర్పణ చేయించి, సమస్యారం పెట్టించేటప్పుడు, ఆ పోవ్ ఒనర్ “ నా పోవ్లో పున్న స్విట్స్ తో మీరు ఎలా సంతర్పణ చేస్తారు ” అని అడిగాడు. దానికి ఆ సంతర్పణ చేయించిన వ్యక్తి “ మీరు తయారు చేసినవి నలుగురు కొసుకున్నానే కదా. దేవాలయాలో కూడా ప్రసాదం అమ్ముతున్నారు. మీరు ఎలాగూ అమ్ముతారు. మేము సంతర్పణ మాత్రం చేసుకున్నాము ” అన్నారట. మీరు చెప్పేది అదే విధంగా పుండి. మీరు స్వయంగా ఏను చేస్తారనేది చెప్పండి. పాత బాకీలు ఎత్తివేస్తున్నారా? బ్యాంక్ల వారితో లెండింగ్ రేట్ గురించి చర్చించారా? బ్యాంకుల వారి లెండింగ్ రేట్ 6 శాతం . అడ్జైన్స్ ట్రైట్ కాష్ట్ 2.7 శాతం . ఇంతకంటే తగ్గించే పరిస్థితి లేదని చెబుతున్నారు. గుర్తుమొంట్ కాబట్టి మీరు తగ్గించాలి. గుర్తుమొంట్గా మీరు సబ్సిడీ ప్రొవైడ్ చేయాలి. మూడు శాతం యింటర్స్ రేటుకు యిస్తామని ఎన్నికల సందర్భంగా వాగ్గానం చేశారు. దాని గురించి యిప్పుడు మీరు మెస్ట్ చేయలేకపోతున్నారు. రు. 660 కోట్లు అప్పతాయనేది మా అంచనా. అందుకోసం తగు ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా మిమ్ములను కోరుతున్నాను.

శైర్స్: మధ్యహృం 1.30 గంటలకు క్లోజ్ చేయవలసి పుస్తది. క్లారిఫికేషన్ కోసం ఇంత ఎక్కువ ట్రైమ్ తీసుకుంటే ఎలా? దయచేసి కోఆపరేట్ చేయండి.

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్: అధ్యక్షా, త్వరగానే క్లోజ్ చేస్తాను. మంత్రిగారి సమాధానం తరువాత తిరిగి మాకు అవకాశం యివ్వాలనేది నా రిక్వెస్ట్ . సమయం యివ్వకుండా అబ్రోఫ్స్ గా మధ్యహృం 1.30 కి క్లోజ్ చేయడం బాగుండదు. వారిని క్లియర్ కట్టగా క్లారిఫికేషన్కు జవాబులు యివ్వమనండి. కావాలంటే రేపు మరలా డిస్క్షప్స్ పెట్టండి. సమాధానం ఏనీ చెప్పకుండా 1.30 గంటలకు క్లోజ్ చేస్తామనడం సబబు కాదు. స్టేట్ మొంట్లో కొంత కొత్తదనం పస్తుందని భావించాము. కొన్ని కొత్త విషయాలు చెబుతారనుకుంటే ఒక్కటి కూడా కొత్త విషయం లేదు. రేపు డిస్క్షప్స్ కంటిన్యూ చేస్తే మాకు అభ్యంతరం లేదు. మేము షైర్స్ కోఆపరేట్ చేయడానికి సిద్ధంగా పుస్తది. సీడ్ యాక్ట్ తెస్తామని అన్నారు. సీడ్ యాక్ట్కు సంబంధించి క్లారిటీ పుందో లేదో తెలియదు. సెంట్రల్ యాక్ట్ తెస్తామని అంటున్నారు. దాని గురించి క్లారిప్రై చేయాలి. 50 శాతం సబ్సిడీపైన విత్తనాలు యివ్వాలనేది మా డిమాండ్. ఆరకంగా మేము యిచ్చాము. మేము రైతాంగం కోసం ఎన్నో కార్బోక్సమాలు చేశాము. అయినా యింకా చేయవలసినవి చాలా పుస్తాయి. వాటి గురించి చెప్పడానికి తమరు సమయం యివ్వడం లేదు. మేము చేపట్టిన కార్బోక్సమాలను కూడా మీరు కొనసాగించకుండా డిస్టైన్ చేస్తున్నారు. తప్పకుండా చేపట్టి కొనసాగించాలనేది మా డిమాండ్. దయచేసి అన్ని రకాల విత్తనాలను 50 శాతం సబ్సిడీకి యివ్వాలని కోరుతున్నాము. మేము నాలుగు శాతం వడ్డి అని అంటే, మూడు శాతం వడ్డి అని మీరు అన్నారు. మూడు శాతం వడ్డి రేటుకు రైతులకు యిమీడియేట్గా రుణాలు యివ్వాలి. గతసంవత్సరం మేము గతంలో తీసుకున్న రుణాలైన వడ్డిని మాఫీ చేశాము. అదే రకంగా ఈ సంవత్సరం కూడా వడ్డి మాఫీ చేసేందుకు గాను చర్యలను చేపట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మీ తొందరపాటు చర్యల కారణంగా యిప్పటికే రైతాంగం విషరీతంగా ఆత్మహాత్యలు చేసుకుంటున్నారు. గతంలో జరిగిన ఆత్మహాత్యలతో కంపేర్ చేసినట్లయితే ఆత్మహాత్యల రేటు పెరిగింది. ప్రతి రోజు 15 మంది యిప్పటికే చనిపోతున్నారు. మేము పేర్లతో సహ యిచ్చాము. ఆత్మహాత్యలకు కారణాలు మీకు తెలియడం లేదు. వాటిని ఎలా అపాలో మీకు తెలియడం లేదు. కొత్త నిఱ్పుయం కారణంగా మీకు కొత్త సమస్యలు పస్తున్నాయి. ఆనాడు జరిగిన ఆత్మహాత్యలకు సంబంధించి సోనియాగాంధీని, యితర నేతలను తీసుకువచ్చారు. ఒకటికి పదిసార్లు ఢిల్లీకి వెళ్లారు.

ఇప్పుడు కూడా సోనియాతో, మనోరావ్ సిగ్రో మాట్లాడి వారిని చెప్పమని చెప్పండి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రత్యేక పరిస్థితుల కారణంగా ఖచ్చితంగా ప్రత్యేకమైన ప్యాకేజ్‌ని యివ్వమలసిందిగా వారిని అడగండి. వారు తప్పకుండా యిచ్చే విధంగా వారిపై ప్రెజర్ తీసుకురాండి. ఆవిధంగా కార్బూక్షమాలు చేపట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాము. క్రెడిట్‌కు సంబంధించి ప్రతి రైతు మిత్ర సంఘానికి లక్ష రూపాయల చొప్పున యివ్వండి. ఆ విధంగా క్రెడిట్ ఎఫైలబిల్బింగ్ తీసుకురావాలని మిమ్ములను డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

శైర్కో: దయచేసి నా రిక్వెస్ట్ వినామి. మీరు కోఆపరేటర్ చేయకపోతే కష్టం . మధ్యాహ్నం 1.30కి ముగించాలి.

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్: అధ్యక్ష, ఐదు నిమిషాల్టో ముగిస్తాను. అధ్యక్ష, మారిటోరియం యింటర్వెల్కు సంబంధించి ప్రైసెన్కు సంబంధించి ఏను చర్యలు తీసుకోబోతున్నారు? మా ప్రభుత్వంలో ప్రతి ఒక్క కమోడిటీ ప్రైసెన్కు సంబంధించి ప్లాబిలైజెషన్ కొరకు ప్రయత్నాలు చేశాము. మీరు ఏవిధమైన చర్యలు తీసుకోబోతున్నారో స్పష్టంగా మెస్సున్ చేయాలి. ఇది చాలా యింపార్టెంట్ సబ్జెక్ట. రైతాంగం ఈనాడు అనేక రకాల యిబ్బందులు పడుతున్న తరుణాలో సమగ్రమైన సమాధానం యిన్నవాలసిందిగా కోరుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా సభలోనే పున్నారు. వ్యవసాయ శాఖ మంత్రిగారు కూడా పున్నారు. ఎన్నికల్లో చెప్పము ఏదో చేసెయ్యాలనే తోందరపాటుతో క్లారిటీ లేకుండా చేస్తున్నారు. అందువల్ల నిదానంగా కూర్చోని, స్పష్టమైన ఆలోచన చేసి సరియైన విధంగా సమస్యకు పరిష్కార మార్గాలు కనుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము. అందుకోసం అందరి సూచనలు తీసుకొని అమలు చేయాలని కోరుతూ నేను డిమాండ్ చేసిన వాటికి సరియగు విధంగా మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

ప్రకటన

MR. PANEL SPEAKER: I am to announce to the House that the amendments to the "Andhra Pradesh Regulation of appointment of public servants and rationalisation of staff pattern and pay structure Bill 2004" will be received upto 5.00 p.m. to-day, the 22nd June, 2004.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్: అధ్యక్ష, మంత్రిగారు యిచ్చినటువంటి స్టైల్‌మెంట్‌కు సంబంధించి దాదాపు అన్ని విషయాలు చర్చించినట్లుగా , విషయాలన్నింటి మీద ధ్యాన పున్నట్లుగా పుండి. అంతవరకు మేము అభిసందిష్టున్నాము. కానీ నీటలో పున్నటువంటి ప్రధానమైన అంశాలను ఏవిధంగా మనం పరిష్కారం చేయగలగుతామనేది గమనించవలసిన అవసరం పున్నది. ప్రధానమైన సమస్యకు సంబంధించి మంత్రివర్గులకు తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాము. పేజ్ సంబర్ వన్ కు సంబంధించి ‘ వ్యవసాయ పంచోస్ట్ అన్నింటికి ఉచిత విద్యుత్ సరఫరా’ అన్నారు. ఇది చాలా హర్షించదగిన విషయం . కానీ ప్రాణికల్గా చూసినప్పుడు రోజుా పందలవార్గా దరఖాస్తులు పస్తున్నాయి. అంతేకాకుండా పోవర్లోడ్ కారణంగా ట్రాన్స్‌ఫోర్మర్లు కాలిపోతున్నాయి. వాటిని రిస్టోర్ చేయడంలో విద్యుత్ శాఖ అధికారులు విఫలవౌతున్నారు. వీటిని ఏవిధంగా ట్రీమ్‌లైన్ చేస్తారు? రైతులకు ఉచిత విద్యుత్తు యున్స్ట్రోమనడం వల్ల వారికి వ్యవసాయం చేయాలనే ఆలోచన వచ్చింది. కానీ ఈ రకంగా సప్టాపోవడం జరుగుతోంది. దీన్ని మీరు పున్నంత కాలం ఏవిధంగా కోసాగించడం కోసం నిర్ద్ధారించిన ప్రణాళిక రూపొందించవలసిన అవసరం పుండని తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాము. ఈ స్టైల్‌మెంట్‌కు సంబంధించి ఇంకా కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. విత్తనాలకు సంబంధించి వీరు ఎలా యిస్తారు? ఎపి సీడ్స్ కార్బోరేషన్ పరిస్థితి ఏమిటి? విత్తనాలు ఎవరి దగ్గర సుండి తెష్టున్నారనేది వివరాలు కావాలి. మరీ ప్రధానమైన విషయం పురుగుమందులు. ప్రత్యేకంగా యిప్పుడున్న పరిస్థితుల్లో పురుగుమందుల కారణంగా అనేక రకాల యిబ్బందులు పస్తున్నాయి. 50 లక్షల టున్నుల విత్తనాలు అవసరమనేది నాకున్న సమాచారం . వారు అది చెప్పడం లేదు. విత్తనాలకు సంబంధించి 1997 కంటే పూర్వం పున్న పరిస్థితిని మంత్రిగారు గమనించడం అవసరం . 1997కు పూర్వం విత్తనాలను ఎవరు తయారు చేసినాసరే సర్టిఫై చేసి, ధృవీకరించేవారు ఎపి సీడ్స్

కార్బోరేఫ్వ్ వారు. తరువాతనే విత్తనాలను రిలీజ్ చేసేవారు. 1997 తరువాత బహుళ జాతి కంపెనీలను పెద్దలు పెట్టిన తరువాత రైతులను నాశనం చేస్తున్న పరిస్థితి పుంది. ఇది విత్తనాలకు సంబంధించిన ప్రధాన విషయం . ఐటిసి వారు యిష్టుడు మనకు యిష్టున్న బోల్గార్డ్, ఎగ్రికల్చరల్ బయో సీడ్స్ వీటన్వీంటికి సంబంధించి ఎవరికి వారే విత్తనాలు నాణ్యమైనవిగా డిక్టేర్ చేస్తారు. మంత్రిగారు ఈ విషయం గమనించాలి. దీనికి వేరెవరూ సర్టిఫికేష్ట్ చేయరు. ఇదంతా దొంగకు తాళాలు యిచ్చినట్లుగా పుంది. ఇందువల్ల నకీలీ విత్తనాలు బయటకు వస్తున్నాయి. దీన్ని గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇంతకుముందున్న పరిస్థితుల్లో జరిగినట్లుగా ఈ యొక్క సీడ్స్ రిలీజ్ అయినప్పుడు ఎపి సీడ్స్ కార్బోరేఫ్వ్ సర్టిఫికేట్ యీస్ట్ బాగుంటుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు సభలోనే పున్నారు. మీరు ఔన్నా , కాదన్నా బహుళ జాతి కంపెనీలను అరికట్టలేరు. కనీసం మెమోరాండం ఆఫ్ అండర్స్టాండింగ్ కు సంబంధించి చిన్న కంపెనీలు మాత్రమే సంతకాలు చేశాయి. పెద్ద కంపెనీల వారు సంతకం చేయడానికి సిద్ధంగా లేరు. ఏరకంగా రైతులకు సంబంధించిన విషయాలను పరిశీలిస్తారనేది గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మ.1.20

బోల్గార్డ్ విత్తనాలు బయటకు రావడని అన్నారు. అధ్యక్షా, వ్యవసాయ మంత్రిగారికి దీనికి సంబంధించి పూర్తి అవగాహన అవసరం . బోల్గార్డ్ విత్తనాలు వద్దని శాసనసభ ద్వారా రిజోల్యూషన్ పాస్ చేశాము. ఇదే పరిస్థితుల్లో పాల్మోమెంట్ కూడా రిజోల్యూషన్ పాస్ చేసిన తరువాత , ఆంధ్ర దేశంలో మరలా బోల్గార్డ్ విత్తనాలు వచ్చి చేరాయి. ఏరకంగా చేరాయనేది ఎవరికి అర్థంకావడంలేదు. జసెబికల్ ఇంజనీరింగ్ అథారిటీ కమిషన్ వచ్చి , దాని ద్వారా వచ్చారు. బోల్గార్డ్ విత్తనాల కారణంగా పర్యావరణం పాడై నీరు చెడిపోతున్నాయి. బోల్గార్డ్ పత్రి యితర పత్రితో కలవడం వల్ల అనేక జబ్బులు వస్తున్నాయి. మనుషులకు, పశుపులకు, పర్యావరణానికి కూడా నష్టం కలుగుతోంది. ఇందులో పెద్దలు జోరబడ్డారు. ఎకరానికి విత్తనాలకు రు.1650 ఖర్చుతోంది. నార్కోల్గా రు. 350 నుండి రు. 400 వరకు ఖర్చుతుంది. పత్రి విత్తనాలు ఆర్పి -2 ఒక ప్యాకెట్ రు. 1650 కాగా ఇతర విత్తనాలు రు. 350 అవుతున్నాయి. గతంలో ఒక శాతం విత్తనభర్య పుండగా అది యిష్టుడు రు. 10 శాతం అయింది. దీన్ని అరికట్టవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద పుంది. ఇంతకుముందు మీరు వాగ్గానాలు చేసిన వైపు పయసిష్టున్నట్లుగా కనబడుతోంది. ఈ విషయంలో క్లారిటీ కావాలి. నకీలీ విత్తనాలకు సంబంధించి రు. 2 కోట్ల మొరకు నకీలీ విత్తనాలు చలామణి అవుతున్నాయి. వరంగల్ జిల్లాలో తిరుపతి రెడ్డి అనే ప్రహ్లాద ఏ విధమైన ధృవీకరణ లేకుండా విత్తనాలను అమ్మారు. వారు ఎవరో, ఎక్కడిహారో మాకు తెలియదు. కోట్లాది రూపాయల విత్తనాలను అమ్మారు.

చెర్కె్స్: క్లారిఫికేషన్ మాత్రమే అడగండి, స్పీచ్లు వద్దు .

శ్రీ నోముల సర్పింహాయ్: దీన్ని అరికట్టవలసిన అవసరం పుంది. రైతులు నాశనమయ్యే మరొక పరిస్థితి పుంది. ఆగ్రో క్లెయిమ్ జోస్సుకు సంబంధించి ఏడు జోస్సు పుంది. వాటికి సంబంధించి పూర్తి వివరాలు తెప్పించుకోండి. ఏ పంట ఏ ప్రాంతంలో పండుతుంది? ఏప్రాంతానికి ఏ విత్తనాలు యివ్వాలి? ఈ విషయాలు మీ ఎంప్లోయిస్సు అడగండి. సరళీకృత విధానాల వల్ల, మొత్తం చిన్న చిన్న ప్యాకెట్ చేసి విత్తనాలు పంచడం వల్ల రైతు వాటిని వాడుతున్నాడు. రైతుకు ప్రిస్క్రూయిబ్ చేసి, రికమండ్ చేయవలసిన బాధ్యత మనమీద పుందిని ఈ సందర్భంగా గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇప్పుడున్న పరిస్థితుల్లో విత్తనాలకు సంబంధించి కర్మాల్లో కాటన్, వరంగల్లో ప్యాడ్స్, కరీంగర్లో మొయిస్, మహబూబ్‌గర్లో కాటన్ విత్తనాలను బహుళ జాతి సంస్థలు ప్రాండ్యాస్ చేసినవి వేసిన తరువాత , అని సగం కొన్నారు, సగం కొసలేదు. రైతులు ఆత్మహాత్యలు చేసుకునే పరిస్థితి వచ్చింది. గతంలో ఎగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీకు ప్రమేయం పుండడం వల్ల ఈ సీడ్స్ ప్రాడక్షన్కు సంబంధించి కొంత ఉపయోగకరంగా పుండేది . ఇప్పుడు ఆరకమైన ప్రమేయం లేకుండా పోయింది. మరొక అంశం దేవేందర్ గౌడ్ గారు కూడా ప్రస్తావించారు. సీడ్స్ కంట్లో రాష్ట్రపభుత్వానికి పుండవలసిన అవసరం పుంది. ఈమధ్య కాలంలో జరిగిన మార్పు కారణంగా గపర్మమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు దీన్ని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయడం జరిగింది. ఏరాష్ట్టంలో ఏ పంటలు పండుతాయో అందుకు

అనుగుణంగా ఆయా రాష్ట్రాలకు విత్తనాలు కావలసి పుంటుంది. ఏ విత్తనాలు కావాలనేది ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నీర్థయించవలసి పుంటుంది. కేంద్రం నియంత్రించడం సమంజసం కాదు. సీడ్స్ యూక్ అనేది ఖచ్చితంగా ఏ రాష్ట్రానికి సంబంధించి ఆ రాష్ట్రంలోనే పుండాలి. మన రాష్ట్రానికి మనం రికమండ్ చేయాలి. శాసనసభ ద్వారా ఈమేరకు రిజోల్యూషన్ పాస్ చేసి, మన ప్రయత్నం మనం చేయవలసిన అవసరం పుందని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శైర్మణి: స్టీజ్, త్వరగా ముగించండి.

శ్రీ నోముల సర్పింహాయః మంత్రిగారు స్టీబ్మెంట్లో ఉత్తమమైన వ్యవసాయం చేయిస్తానని అంటున్నారు. వారు అందుకు అనుగుణంగా చెప్పగలవారు, ఆలోచనా శక్తి కలవారు. వారు ఒక నిషయం గమనించాలి. అర్పులైన ఏథలు కాకుండా, అనర్పులు, క్వాలిఫీచర్స్ లేని వారు కూడా యిందులో చేరారు. మీరు ఎలా చేస్తారండీ? గొంగట్లో అన్నం తింటూ వెండ్రుకలు వస్తున్నాయని అనుకోగలరా? అర్పులైన వారిని పెట్టడానికి ఏమి ప్రయత్నం చేస్తారో చెప్పండి. అప్పుడే లాభం చేకూరుతుంది. చినరగా ఒక నిషయం చెప్పదలచుకున్నాను. నిస్స బిల్లు మీద చాలా తర్డపభర్తవలు చేశాము. కేంద్రానికి సంబంధించి కోఆసరేటింగ్, కమర్సియల్ బ్యాంకుల నిషయంలో ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగారు యిప్పటికే మారిటోరియం ప్రకటించారు. అందులో పున్న బాధాకరమైన నిషయం ఏమంటే రెండు సంపత్తురాల పరకు వడ్డి, అసలు కలిపి రిపెండ్యూల్ చేస్తున్నారు. అందులో వడ్డి మినహాయ్స్ బాగుంటుంది.

(గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష సాంసారిక పున్నారు)

వడ్డి మినహాయ్స్ బాగుంటిగా అడగడంలో తప్పు లేదు. కే ఐదంలోని కాంగ్రెస్ గవర్నమెంట్ కు ఆ రకంగా చేయవలసిందిగా చెప్పవలసిన అవసరం పుందని తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడున్న మంత్రిగారు యిచ్చిన స్టీబ్మెంట్లో ఒకటి, రెండు అంశాలు మాత్రం పున్నాయి. ఇందులో గమనించవలసిన అంశం ఏమంటే ఈయొక్క కార్బోరైట్ వ్యవసాయ విధానం అమలులోకి రావడానికి ప్రధాన కారణం బహుళ జాతి సంస్థలు. బహుళ జాతి సంస్థలు వచ్చిన తరువాత కొన్నింటికి మాత్రమే కేంద్రీకృతమై మొత్తానికి మొత్తమే వ్యవసాయం దివాలా తీసింది.

మిషన్ స్పీకర్: స్టీజ్ కన్కూడ్.

శ్రీ నోముల సర్పింహాయః అధ్యక్ష, ముగిస్తున్నాను. వ్యవసాయం దివాలా తీసిన తరువాత, పేద వారు పోతే పెద్ద వారికి అప్పచెప్పాలని గతంలో పెద్దలు ప్రయత్నం చేశారు. అటువెపు పోకుండా ఏమి ప్రయత్నం చేస్తారో స్పష్టమైన వైఫారిని అవలంబించండి. బహుళ జాతి సంస్థలకు సంబంధించిన కార్బోరైట్ వ్యవసాయానికి సంబంధించి పరోక్షంగా దోహదం చేస్తున్నబత్తిడులను గమనించసట్టయితే పప్పులో కాలవేసే ప్రమాదం పుంది. కొలుదార్లకు రుణాలు యిస్తామని చెప్పారు. వారికి గుర్తింపు కార్డు ఏవిధంగా యిస్తారు? రైతు సంఘాలను మీరు రిపోజ్ చేస్తారా? ఎన్నికలు రాబోతున్నందున ఆదరాబాదరాగా ఏర్పాటైన రైతు సంఘాల నిషయం మీ అందరికి తెలుసు. వాటిలోని లోతుపాతులు కూడా మీ అందరికి తెలుసు. లక్ష్లాది మంది పున్న కొలుదారులను ఎట్లా ఎకామ్యేడేట్ చేస్తారు? ఏ రకంగా గుర్తింపు కార్డులు యిస్తారు? ఈ నిషయం చెప్పాలి. వన్ టైమ్ సెటీల్మెంట్ అని అంటున్నారు.

మిషన్ స్పీకర్: స్టీజ్ కన్కూడ్.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : అప్పుడు అధికారంలో పుండి, యిప్పుడు యిక్కుడున్న పెద్దలు దీన్ని నిర్లక్ష్యం చేసిన మాట వాస్తవం . మీరు ఎప్పటిలోగా చేస్తారు? వారిని అని లాభం లేదు. చచ్చిపోయిన బల్రి, పగిలిపోయిన పాల కుండ విషయం యిప్పుడు వద్దు . నిర్ధష్టమైన కార్యక్రమం ఎన్నుకొని చేయపలసిందిగా చెబుతున్నాను. నిన్న కూడా చెప్పాము. కమిషనరీట్ ఏర్పాటు చేస్తారా, లేదా? తప్పకుండా కమిషనరీట్ ఏర్పాటు చేయండి. మారిటోరియం ప్రకటించారు. ఆరు నెలల సమయం ఏవిధంగా సరిపోతుందనేది విశ్లేషించవలసింది ఎవరు? ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షతనో, వ్యవసాయ మంత్రి అధ్యక్షతనో ఒక కమిటీ చేస్తారు. మీకేమో సంవాదం పనులుంటాయి. అందువల్ల కమిషనరీట్ ఏర్పాటు చేయండి. అప్పుడే రైతుల స్థితిగతులను గురించి ఆలోచించే అవకాశం పుంటుందని, దీన్ని ప్రధాన సమన్వాగా పరిగణించండని కోరుతున్నాను. అప్పులు 42 శాతం పరకు డోసర్ నుండి వస్తున్నాయని స్టేటమెంట్లో అంటున్నారు. గతంలో 18 శాతం, 12 శాతం, 13 శాతం కూడా మించలేదు. కావాలంటే ఎ.యస్. రావు గారి రిపోర్టు తెప్పించుకొని చూడండి. వ్యవసాయ రుణాలు ఎలా యిచ్చారు? 42 శాతం ఎప్పుడూ లేదు. నిర్ధష్టంగా ఎలా అమలుచేస్తారో చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకర్: బడ్జెట్ సందర్భంగా మాటల్డాడండి.

శ్రీ నోముల నర్సింహాయ్ : అసంతృప్తరం జిల్లా అన్ని రకాలుగా యిబ్బందులకు గురి అప్పతోంది. ఎంత యిస్మారెన్స్ వచ్చిందో మంత్రిగారికి తెలుసు. ఇస్మారెన్స్కు సంబంధించి గ్రామాల వారీగా ఎలా అమలు జరుగుతోంది? క్రౌన్ లోన్ మాత్రం వనూలు చేస్తున్నారు. ప్రీమియం యిప్పుడంలేదు. నేను లేవనెత్తిసటువంటి ఈయొక్క స్పృష్టమైన అంశాలకు సంబంధించి, మీరు ఏ విధంగా అధిగమిస్తారు? డారికే రైతు కడుపు నిండదు.

మ 1.30

ఇకపోతే ప్రైవేట్ ఇండివిడ్యుయల్కి అప్పులు దొరకడం లేదు. ఎందుచేతనంటే దీనికి సంబంధించిన బ్యాంకర్సు ఎట్లా డైవ్ట్ చేస్తారు? వారికి డారికో అప్పు దొరకడం లేదు. బ్యాంకర్స్ ఇష్వడం లేదు. మీరు ఏమి చేయబోతున్నారు? చిన్న రైతులకు పెద్ద రైతులు ఇచ్చేవారు. వారికి గపర్చమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా నుంచి సరిచేయించుకుని కమర్చియల్ బ్యాంక్ నుంచి ఏమైనా తెచ్చి ఇస్తారా? కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్సు మనం అనకూడదు కానీ అని నిజంగా ఆరబ్ బ్యాంకులే. కన్నా లక్ష్మీ నారాయణ గారు నా వైపు చూస్తున్నారు. కో ఆ పరేటివ్ బ్యాంకులు పడ్డిల మీద వడ్డిలు వేసి పెనాల్టిలు వేసి అరబ్బుల బాకీలకన్నా అధ్యాస్కుమైపోయాయి. నేను రు.70 వేలు తీసుకుంటే రు.1.80 వేలు అయింది. రు.80 వేలు కట్టినా తీరే పరిస్థితి లేదు. వాటిని మీరు స్టీమ్వైన్లోకి తీసుకు రండి. రైతులను వాటి నుంచి రక్కించి వారికి లాభాలు వచ్చేలా చేయాలి. మీరు ఇచ్చిన స్టేటమెంట్ మీద ఇంకా క్లారిటీ ఇచ్చి దాని మీద స్టోండ్ అయియి రైతుకు తగిన విధంగా లాభం చేయాలని చెప్పి కోరుతున్నాను. మీరు ఎన్నికలలో ప్రకటించిన వాగ్ఫానాలను అమలు చేయాలి. ఇప్పటికే మీరు ప్రకటించినప్యాకేటీ అమలులోకి తెచ్చి రైతును అదుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- చాలా మంది మాటల్డాడే వారు ఉన్నారు. Only clarification. స్టేటమెంట్ పైన సాధారణంగా ఇటువంటి ఇస్మాన్ టీక్ చేయడానికి ఉండదు. I have called Chinna Reddy.

SRI Y.RAMAKRISHNUDU: I have a point of Submission.

MR.SPEAKER: I know as to what is your submission. Sugar levels are coming down. But still you have to bear up.

శ్రీ వై. రామకృష్ణము:- పాయింట్ ఆఫ్ సబ్జిషన్. మీరే చెప్పారు, మగర్ లెవల్ తగ్గిపొతున్నాయని. మధ్యహన్ 1.30 గంటలయింది. మీరు లీసుకున్న డెసిపన్ ప్రకారం 1.30 కి క్లోజ్ చేయాలి.

MR. SPEAKER :- I am helpless.

శ్రీ వై. రామకృష్ణము:- 1.30 గంటలకు క్లోజ్ చేస్తారా? లేకపోతే ఎంతవరకు పొడిగిస్తారు? చాలామంది మాట్లాడేవారు ఉన్నారు. దీనిని రేపటికి కూడా కంటిన్యూ చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- స్టేట్‌మెంట్ మీద మీకు తెలుసు. I will just finish it.

డా. జి. చిన్నారెడ్డి(వసవర్తి):- అధ్యక్షా, రేపటి రోజున గారు ఆర్థిక శాఖామాత్సులు మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన వార్తాక బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టబోతున్నారు. ఆర్థిక శాఖామాత్సులు ఇచ్చిన స్టేట్‌మెంట్ విషయం చూస్తే ఒక వ్యవసాయ బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టినట్లుగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాము. కొత్తగా ఏర్పడిన ప్రభుత్వానికి 5 వారాల వయసీ ఉన్న రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి రైతాంగం ఇబ్బందులను గుర్తించి వ్యవసాయానికి, రైతులకు మేలు కలిగేటువంటి అనేక కార్యక్రమాలను చేయడం జరిగింది. ఈనాడు ఇచ్చిన స్టేట్‌మెంట్‌లో ఏ కార్యక్రమాలు జరిగాయా --

శ్రీ బి. సి . గోవిందప్ప(కల్యాణార్థుల్):- వారిని క్లారిఫికేషన్ అడగుపుండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- వారికి తెలుసు. వారు వారి అభిప్రాయాలను తెలియజేస్తున్నారు. Govindappa Garu, you know. You cannot dictate terms. Please sit down. I have allowed him. Do not interrupt.

డా. జి. చిన్నారెడ్డి:- ఆ కార్యక్రమాలు అన్ని కూడా ఈ స్టేట్‌మెంట్ ద్వారా సభకు తెలియజేయడం జరిగింది. మొట్టమొదటటిగా మాట్లాడినటువంటి ప్రతిపక్ష సభ్యులు దేవేందర్ గాం గారు వారు మాట్లాడుతూ ఈనాడు ప్రభుత్వం చాలా తోందరసడుతోంది, చాలా తోందరగా చర్యలు తీసుకుంటోంది అని ఒక పక్క చెబుతున్నారు. మళ్ళీ కొంచెంపేసు పక్కనే ఉన్న వారి లీడర్‌ను చూస్తూ ఈ ప్రభుత్వం వ్యవసాయానికి ఏమీ చేయడం లేదు అనే మాట చెబుతున్నారు. వారే కన్ఫ్రెంజన్‌లో ఉన్నారు. చేస్తుందా, చేయడం లేదా అని నిర్ధారణ చేసుకోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు అనే మాట సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాము. తొమ్మిది సంవత్సరాలలో మీరు చేసినటువంటి నిర్వాక్మే ఈ రోజు మిమ్ములను ఆ పక్క నుంచి ఈ పక్కకు తీసుకువచ్చింది. ఇప్పటికైనా మీరు గమనించండి. రైతాంగం గురించి, వ్యవసాయం గురించి ఈనాడు ఉన్నటువంటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వమే పూర్తిగా కట్టబడి ఉంది. 70 శాతం జనాభా ఆధారపడిన వ్యవసాయ రంగం బాగుంటేనే రాష్ట్రం బాగుంటుంది. రాష్ట్రంలో నిపసించేవారు పూర్తిగా నూటికి నూరు శాతం వ్యవసాయంపైన ఆధారపడుతున్నారు. వారికి సంబంధించిన చర్యలు చేపడితేనే ప్రభుత్వానికి పేరు వస్తుందనే ఉచ్ఛిశంతోనే ఈనాడు రాజశేఖర రెడ్డి గారి నాయకత్వంలో అనేక కార్యక్రమాలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపడుతున్నది అనే మాట సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాము.

దాని తరువాత ఈనాడు పర్ యూనిట్ ఈల్ తగ్గుతోంది అనే మాట వ్యవసాయ శాఖా మాత్సులు వారి స్టేట్‌మెంట్‌లో చెప్పడం జరిగింది. వాస్తవంగా గత 9 సంవత్సరాల పరిణామాలు చూస్తే పర్ యూనిట్ ఈల్ తగ్గుతోందా తగ్గింది. తగ్గుతోంది. ఒక పక్క భారత రాష్ట్రపతి అబ్బల్ కలామ్ గారు రెండవ హరిత విషయం రావాలని, ఈ దేశంలో పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా రీసోర్స్‌న్ పెరగాలని అన్నారు. పర్ యూనిట్ ఈల్ పెంచకపోతే పెరిగే జనాభాకు పూర్తిగా ఆహారం అందించలేమనే

మాట చెప్పడం జరిగింది. ఆ ప్రకారంగా తక్షణమే పర్ యూనిట్ ఈల్ పెరిగే మాదరిగా ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది. అది పూర్తిగా సఫలికృతం కావాలని నేను కోరుతున్నాను.

ముఖ్యంగా ఈనాడు వ్యవసాయానికి కావలసినవి విత్తనాలు. ఆ విత్తనాలు ఈనాడు సరిపోయే సంఖ్యలో లేవు. ఇంకా రైతాంగానికి అందడం లేదు. విత్తనాలు సరఫరా చేసి సీడ్స్ కార్బోరైఫ్స్‌ను మీరు గతంలో తీసి వేస్తాము ఎత్తి వేస్తాము అని మీరు పదే పదే చెప్పడం జరిగింది. వేము ధర్మాలు చేసి రాస్టా రోకోలు చేసి దానిని ఆపుకోవడం జరిగింది. అలాంటి సీడ్ కార్బోరైఫ్స్ యూనిట్‌ను ఇంకా పెంచాలని మేము చెబితే రైతాంగానికి విత్తనాలు దొరకక బాధపడుతుంటే మీరు గతంలో క్లోజ్ చేస్తాము అన్నారు. ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వాటిని ఇంకా పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. నాణ్యమైన విత్తనాలు రైతులకు అందించవలసిన అవసరం ఉంది. సబ్సిడీ విషయంలో కూడా ఈ సంవత్సరం చాలా పెద్ద ఎత్తున మీరు ఇచ్చిన స్టేట్‌మెంట్ ప్రకారం చాలా పెద్ద క్వాంటిటీలో సీడ్స్ సప్లై చేస్తున్నారు.

పద్మభావ పరిస్థితులలో ఉన్న ప్రాంతాలలో ముఖ్యంగా ఈనాడు ఉన్నటువంటి తెలంగాణా జిల్లాల్లో మహాబూబ్‌గర్, రంగారెడ్డి, నల్గొండ, మెదక్ ఇంకా కొన్ని రాయలసీమ జిల్లాల్లో కాని ఆముదం, జోన్సులు చాలా ప్రధానమైన పంటలు. ఇలాంటి పంట విత్తనాలపైన ఈ సంవత్సరం సబ్సిడీ ఇప్పులేకపోయాము. ఇప్పటికైనా అవకాశం ఉంటే రైతు విత్తుకున్న సరే ఆ రైతులు విత్తుకున్నటువంటి ఏదైతే వైశాల్యం ఉంటుందో, ఆ విస్తరం ప్రకారంగా ఇప్పటికైనా రైతుకు సబ్సిడీ ఇప్పుడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఎందుకంటే గత 3, 4 సంవత్సరాలుగా విపరీతమైన కరపు ఉంది. ఏ రైతు కూడా విత్తనం దాచుకునే పరిస్థితి లేదు. ప్రతి రైతు విత్తనం కొన్నాడు తప్ప స్వంత విత్తనాలు లేవు కాబట్టి అలాంటి రైతుకు సబ్సిడీ ఇప్పుడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యంగా ఆముదం పైన, జోన్సుల పైన, మొక్క జోన్సుల పైన సబ్సిడీ ఇప్పవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

నేను కోరేది ఎరువులు కాని, పురుగుమందులు కాని ప్రభుత్వ శాఖల తరపున రైతుకు సప్లై చేస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే ఇవ్వాళ అగ్రికల్చర్ అఫీసర్స్ దగ్గరకు ఒక రైతు పోయి నా చేలో ఈ పురుగు పడింది, చేసుకు ఈ రోగం వచ్చింది అంటే సరైన ప్రిస్టిషన్ ఇచ్చే అవకాశం ఆ వ్యవసాయ అధికారికే ఉంటుంది. అదే డిపార్ట్మెంటు తరపున పురుగుమందు సప్లై చేస్తే నకిలీ ఉండి నాణ్యమైన పురుగు మందులు రైతులకు సప్లై చేయలేరు. అందుకని ప్రభుత్వం ఆ నిధంగా ప్రయత్నం చేయవలసిన అవసరం ఉంది అన్న మాట మనవి చేస్తున్నాను.

పరపతి విషయంలో దేవేందర్ గౌడ్ గారు ఈ రాష్ట్రం మొత్తానికి రు.25 వేల కోట్లు అవసరం అపుతుంది అన్న మాట వారి అంచనాల ప్రకారం చెప్పారు. నాకు అందిన సమాచారం ప్రకారం రు.25 వేల కోట్లు కాదు. రు.36 వేల కోట్లు అవసరం అపుతుంది ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న రైతులకు అప్పులు ఇప్పుడలచుకుంటే అన్న మాట మనవి చేస్తున్నాను. గత సంవత్సరం మీ టార్డెట్ రు.9 వేల కోట్లు ఉంది. కాని రు.6 వేల కోట్లు కూడా రైతాంగానికి ముట్టు లేదు. అటువంటిది ఈ సంవత్సరం ఈ ప్రభుత్వం రాగానే రు.12 వేల కోట్లు నేపస్ట్రెట్ బ్యాంక్ నుంచి ఇప్పించాలని, రు.3 వేల కోట్లు కో అపరేటివ్ బ్యాంక్ నుంచి తీసుకురావాలని ఆ రు. 15 వేల కోట్లును రైతులకు రుణ సదుపాయం కల్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అది కూడా సరిపోదు. ఇంకా రు.20 వేల కోట్లు పైబడి ఈనాడు రైతు ప్రైవేటు అప్పుల పైన ఆధారపడుతున్నారు. అలాంటి ప్రైవేటు అప్పుల పైన ఆధారపడకుండా చేయాలి. ఎందుకంటే రైతు ఎక్కుడైతే ప్రైవేటు అప్పులు తెచ్చుకుంటాడో అక్కడ విపరీతమైన వత్తిడులకు లోసపుతున్నాడు. పంటలు లేకపోవడం, పద్మభావ పరిస్థితులు, ఇంకా అనేక కారణాల వల్ల ---

మ.1.40

(అంతరాయం)

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్: అధ్యక్షా, ఎక్కడి నుండి ఫిగర్స్ కోట్ చేస్తున్నారో చెప్పమనండి?

MR. SPEAKER: Chinna Reddy garu, you please continue.

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్: ముందు వారిని చెప్పమనండి. He is totally misquoting the figures.

MR. SPEAKER: Minister will reply to that.

DR.G.CHINNA REDDY: I am not misquoting. You go through the Statement. In the Statement, the Hon'ble Minister for Agriculture has mentioned that last year, you have given only Rs.7,000 crores and odd worth loans to farmers. You go through the Statement.

SRI T. DEVENDAR GOUD: Let me go through it.

MR. SPEAKER: Please sit down, Devender Goud Garu. Chinna Reddy Garu, please continue.

(అంతరాయం)

MR. SPEAKER: Please continue.

డా. జి. చిన్నారెడ్డి: అధ్యక్షా, అందుకని నేను కోరీదేమిలంటే .....

శ్రీ టి. దేవేందర్ గాడ్: 7900 కోట్లు లాస్ట్ ఇయర్ ఇచ్చినటువంటి ఫిగర్స్ ఉన్నాయి.

DR. G. CHINNA REDDY: What was your target? You tell me.

MR. SPEAKER: Please continue.

DR. G. CHINNA REDDY: Your target was more than Rs.9,000 crores.

(తెలుగు దేశం పార్టీకి చెందిన శ్రీ ఎస్. జనార్థన రెడ్డి చే అంతరాయం)

డా. జి. చిన్నారెడ్డి: ఊరుకోవయ్యా! నీకు ఏమి తెలుసు?

(అంతరాయం)

MR. SPEAKER: Chinna Reddy Garu, don't get disturbed.

శ్రీ జి. చిన్నారెడ్డి: అధ్యక్షా, అందకని ప్రైవేట్ వడ్డీలు తగ్గించడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంది. రైతు ఆత్మహత్యలకు కారణాలు చూస్తే, ముఖ్యంగా వరంగల్, మెదక్ అదే మాదిరిగా కరీంసగర్ ప్రాంతాలలో చూస్తే ప్రైవేట్ వడ్డీ వ్యాపారస్తులు పెట్టేటువంటి బాధలు తట్టుకోలేక రైతులు ఆత్మహత్యలకు పాల్చడుతున్నారు. అది వాస్తవం. అందుకని ఈ ప్రైవేట్ వడ్డీల జోలికి పోకుండా రైతును ఆధుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత రైతుకు కావలసినటువంటి విత్తనాలు కాని ఎరువులు కాని పురుగు మందులు కాని అధునాతన పరికరాలను కాని ప్రభుత్వం తరువున ఇవ్వడానికి మార్కెట్ యార్డ్ ను ఒక నోడల్ ఏజెన్సీగా చేసుకొని ఆ మార్కెట్ యార్డ్ లో ఒక అగ్రో సర్వీస్ సెంటర్స్ ను ప్రతి మండలానికి

పెట్టుకోగలిగితే రైతులకు మేలు కలుగుతుంది. సకిలీ విత్తనాల బాధనుండి మనం తప్పించిన వాళ్లమనుతాము. రైతుకు సకాలంలో బ్యాంకు నుండి డబ్బు ఇచ్చినా కూడా ఆ డబ్బు సద్వినియోగం కాకపోవచ్చు. కాబట్టి మనం విత్తనాలు, ఎరువులు, పురుగు మందులు వస్తు రూపంలో రైతులకు ఇష్టగలిగితే ఉపయోగం ఉంటుంది. తరువాత విషయానికి వస్తే ఈనాడు వ్యవసాయ అధికారులకు బ్రైనింగ్ ఇస్టాము అనే మాట చెప్పడం జరిగింది. కేవలం బ్రైనింగ్ ఒక్కటే సరిపోదు. వ్యవసాయ రంగంలో చాలా పోస్టులు భాళీగా ఉన్నాయి. నాలుగు వేల పోస్టులు మంజూరు అయితే రెండు వేల పోస్టులు భాళీగా ఉన్న సంఘర్షాలు ఉన్నాయి. అందుకని అలాంటి పోస్టులను పెంటనే భర్త చేయవలసిన అవసరం ఉంది. విశ్వవిద్యాలయాలలో ఏదైతే అధునాతన రీసర్చ్ జరుగుతుందో అలాంటి రీసర్చ్ ల్యాబ్ నుండి ల్యాండ్కి రాకుండా పోతుంది. కొన్ని దేశాలలోని యూనివర్సిటీలలో ప్రోఫెసర్లు కాని సైంటిస్టులు కాని వాళ్లకు కొంత కాలం డిపార్ట్మెంట్లో రైతులతో కలసి పనిచేసి అవకాశం ఇస్టారు. మన స్టేట్లో ప్రయోగాత్మకంగా యూనివర్సిటీ నుండి సైంటిస్టులు కాని ప్రోఫెసర్లు కాని డిపార్ట్మెంట్ చేంజ్ చేసి డిపార్ట్మెంట్ లో ఉన్నటువంటి ఉన్నతాధికారులతో కొంత మందిని యూనివర్సిటీకి రీసర్చ్ కోసం పంపిస్తే ఫీల్డ్లో ఉన్నటువంటి ప్రాభుత్వమ్మ మనం ల్యాబ్కి తీసుకురావలసిన అవకాశం ఉంటుంది. . దాని తరువాత ఇస్టారెన్స్ విషయంలో ఈరోజు ప్రీమియం ఏదైతే కోటి ఆరు లక్షల భూకుమతాలు ఉంటే అందులో కోటి కనుతాలు చిన్న సన్మకారు రైతులు ఉన్నారు. కేవలం ఆరు లక్షలు మాత్రమే పెద్ద రైతులు ఉండే విషయాన్ని చూస్తున్నాము. ఈ చిన్న సన్మకారు రైతులను ఆదుకోడానికి పర్మాభావ పరిస్థితులలో వ్యవసాయ ప్రతికూల పరిస్థితులలో పంట సప్టఫోయినా కూడా ఇస్టారెన్స్ ద్వారా వీళ్లకు రావలసిన లాభం రావడానికి రైతులకు ప్రీమియం కట్టే దశలో లేరు కాబట్టి కేంద్రాప్పాప్రభుత్వాలు ఈ ప్రీమియంను భరించగలిగితే రైతులకు సహాయం కలుగుతుంది. దాని తరువాత ఈ పర్మాభావ పరిస్థితులలో ఈరోజు బయో డీజిల్ పైన ముఖ్యమంత్రి గారు చాలా పర్యాయాలు దాని పైన ఎక్కువ త్రధ్ధ చూపారు. ఈ పర్మాభావ పరిస్థితులలో ఉన్నటువంటి రాయలసిమ జిల్లాలలో అదే మాదిరిగా తెలంగాణాలో కొన్ని జిల్లాలను ఎంపికచేయడం జరిగింది. ఈ జిల్లాలలో మెదక్ ను కూడా చేరిస్తే బాగుంటుంది. మెదక్లో పర్మాభావం చాలా తక్కువగా ఉంది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో రైతుల అత్మహత్వాలు ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. ఈ బయో డీజిల్ ప్లాంటీషన్కు మెదక్ని కూడా చేరిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాము. కేవలం అయిదు వారాలలో రైతుకు గట్టి ధైర్యం ఈ ప్రభుత్వం ద్వారా వచ్చింది, నాకు అండ ఈ ప్రభుత్వం ఉండనేలా రైతు రాజ్యాన్ని స్థాపించింది. కోరిన ప్రభుత్వం ఏర్పడింది అనే ధైర్యం ఉంది కాబట్టి భవిష్యత్తులో పెండింగ్ ప్రాజెక్టుల విషయంలో కాని ఉచిత నిద్యత విషయంలో కాని నీటన్నింటిని అమలు చేస్తే బాగుంటుంది. వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందితే వ్యవసాయాధారిత రంగాలు అభివృద్ధి చెందుతాయి. రాష్ట్రం సర్వతోముఖాభివృద్ధి చెందుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒక హారిత ప్రదేశ్గా మారుతుందని తమరి ద్వారా తెలియజేస్తూ ముగిస్తున్నాను.

మస్టర్ స్పీకర్: చాలా మంది సభ్యులు మాట్లాడారు. కాబట్టి I request the Minister to reply. ఆ తరువాత ఒకటి రెండు క్లారిఫికేషన్లు Members who have not availed the opportunity. రిపిబ్లిష్న్ కాకుండా చెప్పిన విషయాలు చెప్పుకుండా మీరు అడిగినదానికి మినిషర్ స్పెసిఫిక్గా క్లారిఫికేషన్ ఇస్టారు. మినిషర్ది అయ్యాక ఒకటిరెండు క్లారిఫికేషన్ ఏమైనా అవసరం అనుకుంటే, I will definitely come to you.

శ్రీ ఎన్. రఘువీరా రెడ్డి: అధ్యక్షా, గారవ సభ్యులు దేవేందర్ గాడ్ గారు, నోముల సర్కింహాయ్ గారు, చిన్న రెడ్డి గారు అనేక సూచనలు చేశారు. రైతుకు ఏ విధమైనటువంటి చర్యలు తీసుకుంటే బాగుంటుందో అనే విషయాలు చెప్పారు. మూడు శాతం వడ్డితో రైతులకు రుణాలు ఇవ్వాలన్నారు. ఇచ్చితంగా అప్రాప్తియేట్ టైంలో ఇష్టడం జరుగుతుంది. We will not go back. రైతు మిత్ర సంఘాలకి పరపతి పెంచాలి, ప్రైంగైన్ చేయాలన్నారు. Already we have initiated such activity. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా ఎస్.ఎల్.బి.సి మీటింగ్లో రైతు మిత్ర సంఘాలని ఇంకా బలోపేతం చెయ్యాలని, చీఫ్ సెక్రటరీ గారు ఆ మీటింగ్లో పాల్సోస్చుడు వాళ్లను అడగడం జరిగింది. ఆ విధంగా చేస్తాం. అదే విధంగా అత్మహత్వాలు, దాని ప్యాకేజ్ గురించి

ఏదో మాట్లాడాలని వారు అనుకున్నారు, మన విధానాలను బట్టి ఖచ్చితంగా వాళ్లకు ఇవ్వాలని, ఏదో పూర్తి చేస్తారని అనుకున్నాం కాని he could not complete. రెండవది .....

(అంతరాయం)

మా ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత చిల్డ్స్కు మర్దతు థర లేకుండా పోతే మార్కెట్ ఇంటెస్టున్టో దీనిని కూడా గ్రోయర్స్కు అరవై రెండు కోట్ల రూపాయలతో మేము ఆ చిల్డ్స్ ప్రామ్యస్ చేసినటువంటి రైతుల యొక్క .....

(అంతరాయం)

అధ్యక్షుడు, లో బిల్టేజ్ గురించి చెప్పారు. ఈరోజు లో బిల్టేజ్ సమస్య లేకుండా డిపార్ట్మెంట్ సిస్టమ్సు తరువాత ట్రాన్స్ఫార్మర్స్, సబ్సైపర్స్ ని ట్రైంగ్లెన్ చేయడానికి ప్రభుత్వం కృతినిశ్చయంతో ఉంది. సీడ్ యార్క్స్ గురించి వాస్తవాన్ని. సకలీ విత్తనాలపై సభ్యులు అందోళన చేస్తున్నారు, దాని గురించి ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకుంటాము. అందుకోసం మేము కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖా మాత్రులతో మాట్లాడాము, వారు కూడా చాలా పోజిటీవ్గా స్పందించారు. దీనిని మళ్లీ పర్స్యు చేయడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాము. అదే విధంగా గతంలో అగ్రికల్చర్ డిపార్ట్మెంట్లో ఇంటర్వెడియెంట్ చదువుకున్న వారు, బి.ఎ చదువుకున్న వారు వ్యవసాయం అంటే తెలియని వారిని నియమించడం జరిగింది. వాటి మీద ప్రభుత్వం సరైన చర్యలు తీసుకుంటుంది. క్రాపింగ్ కు రైతుకు ఇప్పుడున్నటువంటి విధానం చాలా వ్యతిరేకంగా ఉంది. దానిని కూడా పరిశీలించడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాము.

మ.1.50

తరువాత సీడ్ ఫోర్స్ అనే వాటిని పూర్తిగా క్లోజ్ చేశారు. వాటిని స్లోగా రివైవ్ చేయడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. సీడ్ కార్బోరైఫ్స్ ను ట్రైంథన్ చేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. ఖచ్చితంగా దానిని ట్రైంథన్ చేసి రాబోయే సంవత్సరాల్లో దాని ద్వారా విత్తనాల సరఫరాను ఇంకా ఎక్కువ చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఆముదం విత్తనం గురించి చెప్పారు. మనకు ఇక్కడ ఆముదం, సోయాబీన్ విత్తనం దొరకదు. ఇతర రాష్ట్రాల నుండి మనం తీసుకొని వస్తోం. పెస్టిషన్స్, పెర్ఫైలైజర్స్ సరఫరాను ప్రభుత్వమే ఎందుకు చేపట్టకూడదని అన్నారు. గతంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హాయాంలో ఉండేది. దురదృష్టపూశాత్ము ఎ.పి. ఆగ్రిస్ట పూర్తిగా అస్థప్యస్థం అయిపోయింది. కాబట్టి దానిని రివైవ్ చేసేందుకు, ఒక ఐఎస్ అఫీసర్సు ఎం.డి. గా వేసి, దానిని ట్రైంథన్ చేయాలనే ఆలోచనతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్నట్లుగా స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. చాల పోస్టులు భాళీగా ఉన్నాయి, వాటిని ఫిల్ అప్ చేయమన్నారు. భాళీ పోస్టులను భర్తీ చేయాలన్నదే ప్రభుత్వ విధానం కూడా. Priority will be given to Agriculture Department అనే దాంట్లో సంశయం లేదు. Land to Lab అన్నది నిజమే. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా బాగా బ్రైక్ వచ్చింది. యూనివరిటీలో కూడా గత సంవత్సరస్వర నుండి వి.సి. లేదు. అక్కడ బోర్డ్ ఆఫ్ మేనేజ్మెంట్ కూడా లేదు. వెంటనే దానిని ఏర్పాటు చేయాలని గౌరవ సభ్యులు చిన్నారెడ్డిగారు సూచించారు. యూనివరిటీలో ఉన్న వారిని డిపార్ట్మెంట్కు, డిపార్ట్మెంట్లో ఉన్నవాళ్లను యూనివరిటీకి వంపి మొత్తం ఈ విస్తరణ కార్బ్రూక్స్ మాలు ఏవయితే ఉన్నాయా, అందులో దానిని వాడుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాము. బయోడైజెంట్కు సంబంధించి మెదక్ జిల్లాను కూడా ఇన్క్కల్డ్ చేయమన్నారు. మొన్సునే దానికి సంబంధించిన రిప్రజెంటేస్ ను ముఖ్యమంత్రిగారికి కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. దానిని కన్నిడర్ చేస్తామని మొన్సునే రైతులకు కూడా చెప్పడం జరిగింది.

మెస్టర్ స్పీకర్ : క్లారిఫికేషన్స్ అడగండి. వెంకటరెడ్డిగారు స్పుసిఫిక్ గా అడగండి.

శ్రీ చాడా పెంకటరెడ్డి : మంత్రిగారు పెద్ద స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తే, దాని మీద మాట్లాడటానికి మాకు అవకాశం ఇష్టమండా, ఇలా చిన్న చూపు చూడటం చాలా బాధాకరంగా ఉంది. మేము కొత్త వాళ్లమని చూస్తున్నారు, మాకు ఎక్కువీరియన్స్ లేదనే భావం కరెక్టు కాదు. ....

మిస్టర్ స్పీకర్ : టైమ్ అడ్జెషన్ చేసే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను.

శ్రీ చాడా పెంకటరెడ్డి : ఇందాక నుంచి టైమ్ ఎలా వృథా అయిందో తెలిసిందే. ఆ పైడ్ నుండి, ఈ పైడ్ నుండి సభా సంప్రాదాయాలను ఏ విధంగా పక్కమ మళ్లించారో తెలిసిందే. దయచేసి మాకు సరైన గుర్తింపు ఇస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

అధ్యక్ష, ప్రధానంగా వ్యవసాయానికి సంబంధించి మాకు అనేక అనుభవాలున్నాయి. దానికి సంబంధించి చెప్పడానికి విల్హేని పరిస్థితి ఉంది. మంత్రిగారు చాల స్పృష్టంగా వివరంగా ఇందులో పొందుపరిచారు. వ్యవసాయ పంపుసెట్లు, ఉచిత విద్యుత్ గురించి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యల పట్ల ప్రభుత్వాన్ని ఇంతకు ముందే అభినందించాము. నేను చేపేదేమిటంటే, విద్యుత్కు సంబంధించి వారు ఏమి చెపుతున్నారు-- లోంగ్‌లైట్ లేకుండా చర్యలు తీసుకుంటామన్నారు. ఇప్పుడు ఏ కొంచెం వర్షాలు పడ్డా బాపుల్లోకి నీరు చేరే అవకాశం ఉంది. అయితే ఒక్కుక్క ల్రాన్స్‌ప్రార్క్ కెపోసిటీ 100 హాచ్.పి. ఉంటే, దాని మీద 200 హాచ్.పి. పరకు అనాఫ్రాంజ్ కనెక్షన్స్ ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ఉచిత విద్యుత్ అన్నప్పుడు ఒక రకంగా క్రమబద్ధికరణ చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. దానిని ఆప్రామాఖీగా చేసే పరిస్థితి లేదు. విద్యుత్ బకాయిలు రద్దు చేశారు, చాలా సంతోషం . అయితే దానిని సరైన పద్ధతిలో చేయకపోతే మళ్లీ మనం అదే రైతుల నుండి వ్యతిరేకిత ఎదుర్కొచ్చలసి వస్తుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

ముఖ్యంగా ఈ స్టేట్‌మెంట్‌లోని విపల్యాలకు సంబంధించి చూస్తే, విత్తనాలకు సంబంధించి కర్ఱు ప్రాంతాల్లో కనీసం సబ్సిడీ పైన విత్తనాలు ఇచ్చే ఆలోచన లేకపోతే బాధాకరం . మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారిని మేము కలిసినప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. ప్రధానంగా తెలంగాణా మెట్ట ప్రాంతాల్లో ఎక్కువుగా మెక్కుజోన్సు, ఆముదం వేసుకుంటారు. ఇలాంటి మెట్ట పంటలకు అయినా 50 శాతం సబ్సిడీతో విత్తనాలు సరఫరా చేస్తే, రైతులకు ఉపశమనం కల్గుతుంది. ఎందుకంటే ఇప్పుడేమో రైతులకు ప్రయివేట అప్పులు పుట్టే పరిస్థితి లేదు. ఏమైనా బ్యాంకులపైనే ఆధారపడే పరిస్థితి ఉంది. బయట నుండి తెచ్చుకునే పరిస్థితి లేదు.

అదే విధంగా వ్యవసాయ శాఖను ప్రక్కాళన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మంత్రిగారు చెప్పారు మొత్తం వేకసీలను భర్తీ చేస్తామన్నారు. వాటిని వెంటనే భర్తీ చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఇప్పుడు వ్యవసాయ శాఖ ఎపరి అధినంలో ఉంది, ఎక్కుడ పనిచేస్తున్నదో అర్థం కాని పరిస్థితి ఉంది. వ్యవసాయ శాఖను పూర్తిగా స్థానిక సంస్థల పరిధిలోనికి తీసుకొని వచ్చి, తద్వారా జవాబుదారీతనాన్ని పెంచడానికి చర్యలు తీసుకుంటే బాగుంటుందనేది నా అభిప్రాయం . వ్యవసాయ శాఖను ప్రక్కాళన చేయడానికి, రైతులకు సలహాలు ఇష్టడానికి, సాంకేతికవరమైన సూచనలు ఇచ్చే దానికి, ఏ ఊరును ఎప్పుడు ఎక్కుడ సందర్శించాలని తెలిపే టైమ్ టేబుల్ ఏర్పాటు చేసి, ఆ రకంగా రైతులను ఆదుకోనే విధంగా వ్యవసాయ శాఖను తీర్చిదిద్ద పలసిన అవసరం ఉందని అభిప్రాయ పడుతున్నాను.

అలాగే పంటల బీమా పథకం విషయానికి వ్సే, గ్రామాల వారీగా అన్నారు. మీకు తెలుసు ఒక గ్రామంలో ఒక దిక్కు వ్వర్ధం పడితే, మరొక దిక్కు వ్వర్ధం పడదు. అందువల్ల సర్వే సంబరు వారిగా పంటల బీమా పథకం అమలు చేయడం సమంజసంగా ఉంటుంది. దానైపైన మీరు సరైనటువంటి సమాచారం ఇస్తే బాగుంటుంది.

అప్పులకు సంబంధించి నిస్సనే మారటోరియం విధిస్తూ బిల్లు పొస్ చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు ప్రధానంగా రైతులు బ్యాంకులపైనే ఆధారపడే పరిస్థితి ఉంది. సూటికి డెబై శాతం మంది రైతులు ఏదో రకంగా ప్రయివేటగా బందువుల దగ్గరనో, లేదా తమ పలుకుబడి ఉపయోగించి తెచ్చుకోవడమో ఇప్పటి పరకు చేసేవారు. ఇప్పుడు అలాంటి పరిస్థితి లేదు. కాబట్టి మీ ద్వారా కోరేదేమిటంటే, తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వం యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద బ్యాంకుల నుండి బుణాలు మంజారు అయ్యెటట్లు చూడాలి. మొన్నె మేము కరీంసగర్లో బ్యాంకర్లతో సమావేశమయ్యాం . అందులో వారి ఆలోచన ఎట్లా ఉందంటే, ఏదో ఇస్తామని చెప్పారు తప్ప, ఆచరణలో ఇచ్చే పరిస్థితి కనబడటం లేదు. కాబట్టి దానికి సంబంధించి ముఖ్యమంత్రిగారు చౌరవ తీసుకోవాలి. ఏదయతే రైతులకు మేలు చేయాలని, రైతుల సంక్షేపం కోసం పోటుపడాలనే ఆకాంక్ష ఉందంటూ స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారో దానిని మేము పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాము. కాకపోతే, దీనిని ఆచరణలో తీసుకొని రావడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆచరణ లేని సిద్ధాంతం గుడ్డిది. అందువల్ల నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను తప్పనిసరిగా ఇలాంటి సమస్యలపైన స్పందించి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

సీడ్స్కు సంబంధించి ఎ.పి. సీడ్స్ కార్పోరేషన్, ఆగ్రో ఇండస్ట్రీస్ ప్రభుత్వ రంగంలో ఉండి పనిచేస్తుండేవి. అయితే ఇప్పుడు అనేక ప్రయివేట సీడ్ ఫార్మ్స్ వచ్చాయి. ఒకసారి మార్కెట్లోకి తీసుకొని పచ్చిన ధాన్యాన్నే కొని, తిరిగి దానిని ప్రాసెసింగ్ యూనిట్కు తీసుకొని పచ్చి, శుద్ధిచేసి, లేబుల్ వేసి, సర్క్రొండ్ సీడ్ అని చెప్పి అమ్ముతున్నారు. ఇటువంటి సకిలీ విత్తనాల సరఫరాను నియంత్రించకపోతే మనం రైతులకు మేలు చేయలేము. కాబట్టి మేలిరకం విత్తనాలు సరఫరా చేసిందుకు ప్రభుత్వం పూరుసుకోవాలి. ప్రయివేట సీడ్ ఫార్మ్స్ మీద వ్యవసాయ శాఖాధికారులు అజమాయిస్తే చేసేటట్లు చేసి, ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ దగ్గర ఎవరు పనిచేస్తున్నారు, గ్రోయింగ్ ఎక్స్ప్రెస్ చేస్తున్నారు, అసలు దీనికి సంబంధించి ఫార్మాఫెస్ట్ సీడ్ ఎలాంటిది అని పరీక్షించే విధంగా చర్యలు తీసుకోకుండా, రైతులకు మేలు చేస్తామని చెప్పడం కరిక్క కాదు. మేలి రకం విత్తనాలు సరఫరా చేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అదే విధంగా సూనెగింజలు, పప్పు ధాన్యాలు, ఆయుల్ పామ్ పంటలకు సమగ్రమైన పంటల పథకాన్ని తీసుకొని పస్తామని చెప్పారు. చాలా సంతోషం . కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలను అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని నేను మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

అలాగే క్రీమిసంహారక మందులకు సంబంధించి వారు చెప్పారు. మేము కరీంసగర్, వరంగల్ జిల్లాల్లో చూశాం, అవాంల్ అనే క్రీమిసంహారక మందుకు గిరాకీ పెరిగిపోయి, వరంగల్లో లాలీఫార్స్ జరిగి, రైతులు దెబ్బలు తిస్స సంఘటనలు కూడా చేటు చేసుకున్నాయి. ఇటువంటి మందులను బహుళ జాతి కంపెనీలు తయారుచేసి, లాభాలు ఆర్థించడానికి అనేక పథకులను, ప్రయత్నాలను సాగిస్తున్నాయి. వాటిలో కల్తి బాగా ఉన్న పరిస్థితి ఉంది. ధరలేష్టో విపరీతంగా ఉన్నాయి. కాబట్టి అటువంటి కంపెనీలను శాసించడానికి, నియంత్రించడానికి క్రీమిసంహారక మందులకు సంబంధించి ఒక ప్రత్యేక విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. 29,400 క్వింటాల్ మొక్కజొన్సు విత్తనాలను సరఫరా చేయడానికి సంకల్పించాలన్నారు. అసలు ఈ 29,400 క్వింటాల్ మొక్కజొన్సు విత్తనాలు ఎక్కడ ఉన్నాయి? ఎవరి ద్వారా సరఫరా జరుగుతున్నది? ఇలాంటి విషయాలపై కార్బిట్ ఉంటే, మేము కూడా ప్రజలకు చెప్పడానికి పీలపుతుంది. అంచేత ఈ కరపు ప్రాంతాలకు, మెట్ట ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఇ.రాజేందర్ : అధ్యక్ష, స్టేట్‌మెంట్‌లో ఎరువుల సభీడీకి సంబంధించి నత్తజనికి మాత్రమే ఇప్పడం జరిగింది. భాస్వరం, పాటాపియంకు ఇప్పడం లేదు. వాటికి ఇవ్వకపోవడం వల్ల, ఇంబ్యాలన్స్ బాగా పెరిగి, పంటల దిగుబడి బాగా తగ్గిపోయే పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి ఈ విపుల్యాన్ని కూడా ప్రభుత్వం మెస్సన్ చేయాలి. రెండవది, ఇంతకు ముందు మీరు చెప్పినట్లుగా రాళ్ల వాన పడినపుడు, ఒక గ్రామంలో ఒక భాగంలో రాళ్ల వాన పడుతుంది, ఇంకో దిక్కు పడకపోవచ్చు. కాబట్టి అలా కాకుండా సర్వ సంబంధ వార్గా ఇన్నస్యారెన్స్ పథకాన్ని అనులు చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఆండవది, పౌత్రీ రంగం కూడా వ్యవసాయంలో ఒక భాగమే. కానీ దాని గురించి ప్రభుత్వం మెస్సన్ చేయలేదు. ఈనాడు వ్యవసాయ రంగం ఏ విధంగా అయితే పెనకాముందు ఆడుతున్నదో, అదే విధంగా పౌత్రీ రంగం ఈనాడు దుర్బర పరిస్థితిలో ఉంది. కాబట్టి ఇప్పుడు వ్యవసాయ రంగానికి ఏ విధంగా అయితే ప్రాధాన్యత ఇచ్చి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో, అదే విధంగా పౌత్రీ రంగం ఎదురొచ్చింటున్న నమున్యల గురించి కూడా మెస్సన్ చేసి, తగు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాము. (కం)

ఇక స్టోర్ విషయానికి ప్రే, అగ్రికల్చర డిపార్ట్మెంటు చాలా గొప్పది. దాని మీద ప్రజల జీవన విధానం ఆధారపడి ఉంది. కాంత్రాక్ష బేసిన్ మీద ఎపాయింటుమెంట్స్ చేస్తామని అన్నారు. ఆ విధంగా కాక పెరమనెంటు బేసిన్ మీద ఎపాయింట్ చేయాలని కోరుతున్నాము. ఎన్ని చెప్పినప్పటికీ ఆచరణ అనేది చాలా ముఖ్యం . పీటిని ఆచరించడానికి యంత్రాగాన్ని సమాయత్తం చేయాలి.

శ్రీమతి కె. సుజాతమ్మ (డోస్): అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం ఏర్పాటు కాగానే ఉచిత విద్యుత్తును ప్రకటించడం హర్షించ తగ్గినిపయం . అధ్యక్షా, మీ ద్వారా కొన్ని సూచనలు ఇప్పటిలచుకున్నాను. మా కర్మాలు జిల్లాలో ఉపాటా అధికంగా పండుతుంది. అయితే ఈ పంటకు గిట్టుబాటు ధర లేదు. అందువల్ల ఈ పంటను రోడ్డు మీద పడవేస్తున్నారు. దీనికి ఇస్కూరెస్సు కూడా లేదు. చిన్నకారు నుంచి పెద్దకారు రైతుల పరకు అందరకూ కావలసిన పంట ఇది. కాబట్టి దీనికి జూస్ ఫ్షాక్సరీ ఒకటి ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇచ్చే విద్యుత్తును నిరంతరాయంగా లోబిల్సెట్ లేకుండా ఇవ్వాలి. ఎలాంటి నదులూ కాలువలూ కూడా లేని మా డోస్ నియోజకవర్గంపై వ్యవసాయ విధానంలో ప్రతీక మైన త్రద్ధ పహించి తగిన ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి నరేంద్ర కుమార్(పొన్నారు) : అధ్యక్షుడు, వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. వ్యవసాయ సీజన్ మొదలవుతోంది. వ్యవసాయం మొదలు కావాలంటే రైతుకు కావలసింది సాగు నీరు. ఇటువంటి సాగు నీరు మీద ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తోంది? గా. మంత్రి గారి సమాధానంలో కృష్ణా పెట్టన్ డెల్స్, నాగార్జున సాగర్ రైట్ కెనార్.....

(Interruptions from Congress members)

MR.SPEAKER: Mr. Narendra Kumar, please don't get distracted. If you don't want to utilise the opportunity, it is O.K. But I gave you the chance to speak.

శ్రీ డి. నరేంద్ర కుమార్ : స్పీకర్ సార్, వ్యవసాయం మీద నముగ్రంగా గోమంతి గారు చెప్పారు. వారిచ్చిన స్టేట్‌మెంట్‌లో కృష్ణ వెడ్ర్స్ డెల్టా, కృష్ణ డెల్టా, నాగార్జున సాగర్ సిష్టం పరిస్థితులను మేము గమనిస్తున్నామని అన్నారు. దాని మీద అడుగుతున్నాము. ఎందుకంటే ఏ ప్రభుత్వమైనా మారపచ్చ. ఎవరైనా రావచ్చు. వ్యవసాయ సీజను మొదలు అయినపుడు ముఖ్యంగా సాగునీరు వంటి వాటికి సంబంధించిన నముస్వల మీద ప్రభుత్వాలు దృష్టి పెట్టాలి. ప్రభుత్వ పరంగా ఏ ఏ ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయో వాటిని, ముఖ్యంగా గత సంవత్సరం అనుభవాలను దృష్టి పెట్టికుని, కృష్ణ డెల్టాలో, నాగార్జున సాగరు ఆయకట్టులో

నీళ్లు ఎప్పుడిచ్చేలా ఆలోచన చేస్తున్నారు? రైతాంగం కన్స్యూజన్లో ఉన్నారు. నీళ్లిస్తారను అపోహాలో ఉన్నారు. కాబట్టి నీళ్లెప్పుడిస్తారో తెలియజేయాలి.

రైతుల ఆత్మహత్యల మీద మంత్రి గారు స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చారు. రోజ్‌యు గారు ఒక మాట చెప్పారు. ఈ ప్రభుత్వం ఉండి చేసుకున్న వారికి లభ్యస్తర రూపాయలిస్తున్నామని అన్నారు. నేను అడుగుతున్నాను, 481 మంది ఈ రాష్ట్రంలో ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటే, ఈవేళ కారణాలు విశ్లేషిస్తున్నాము. ఈవేళ పత్రికలో ఒక స్టేట్‌మెంటు చూశాను. రైతుల ఆత్మహత్యలు తగ్గుతున్నాయన్నారు. కేవలం 112 మంది రైతులు మాత్రమే ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారని చెప్పినట్లు పత్రికలో చూశాను. నేను అడుగుతున్నాను, ఎవరు చనిపోయినా వారు రైతు కుటుంబంలో వారు అపునా కాదా అని చూడాలి. ఈరోజు పత్రికలలో ఆర్టికల్సు వచ్చాయి. చనిపోవడానికి కారణాలు చూస్తే, రైతుల వ్యక్తిగత కారణాలున్నప్పటికీ దిగుబడి లేక, అప్పుల భారం పెరిగిపోయి, వ్యవసాయపరంగానే చనిపోతున్నారు. కాబట్టి, ఇది కేవలం వ్యవసాయానికి సంబంధించిన బుఱా భారం కారణంగా ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడా లేదా అని విశ్లేషణ చేయడం సరైనది కాదు. చనిపోయిన వారు రైతు కుటుంబాలకు సంబంధించిన వారైతే, నేను కూడా కొని రిపోర్టులు చూశాను, పాలం అస్పులు తీర్పడానికి తగాదాలు వస్తే రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటే ...

MR. SPEAKER: Please come to the next clarification. That is already mentioned .

శ్రీ డి. సరేంద్ర కుమార్ : కుటుంబ తగాదాల వల్ల ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారని రిపోర్టులు వస్తున్నాయి. నేను కోరేది, రైతు కుటుంబాల వారు, రైతు కుటుంబాలకు సంబంధించిన వ్యక్తులైతే మీరు ప్రకటించిన ప్యాకేట్సి ఇవ్వాలని డిమాండు చేస్తున్నాను.

అలాగే చేసేత కార్బూకులు. ఏరి గురించి ఎన్నిసార్లు చెప్పినప్పటికీ ఆ అంశం రాలేదు. ఇంకా, విత్తనాల సబ్సిడీ. నేను విజ్ఞప్తి చేసేది, ఈ వేళ ప్రభుత్వం వేరుసెనగ, సోయా చిక్కుడుకు సబ్సిడీ ప్రకటించారు. మంత్రి గారి స్టేట్‌మెంటులో పంట మార్పిడి విధానాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నామని అన్నారు. మిగతా విత్తనాలు - మొక్కజోన్సు, సెనగ, జోస్సులు, అముదాలు - ఏటికి సబ్సిడీ గురించి నెన్న అడ్డంర్చుమెంటు మోవసు ఇచ్చాము. మిగతా విత్తనాలకు సబ్సిడీ ఇస్తామని మంత్రి గారు ప్రకటన చేయకపోవడం శోచనీయం. ఈవేళ రైతుల వద్ద విత్తనాలు లేవు. రాజశేఖర రెడ్డి గారు ఇంతకు ముందు చెప్పారు - మనసుంటే మార్గాలుంటాయని. దీనిని కూడా మనసులో అనుకోండి. రైతాంగానికి 50 శాతం సబ్సిడీ మీద విత్తనాలు ఇవ్వాలని డిమాండు చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. కిషనరాధ్మి : ఈ రోజు విద్యుత్ లోవోల్టేజి ఉంటోంది. వ్యవసాయ రంగానికి ఎన్ని గంటలు నిరంతరాయంగా విద్యుత్ ఇస్తారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఈ రోజు ఉచిత విద్యుత్తు కారణంగా విద్యుత్ మీద నియంత్రణ తగ్గి, ఉపయోగం పెరిగి, లోవోల్టేజి వచ్చే అవకాశం ఉంది. దాని కారణంగా ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లు కాలిపోతాయి. అదే కాకుండా రైతులకు సంబంధించిన వ్యవసాయ పంపుసెట్టు విపరీతంగా కాలిపోయే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి రైతులు పంపుసెట్టు కారణంగా సష్టపోతే ఆ నష్టాన్ని ప్రభుత్వం భరిస్తుందా? అదే విధంగా కిసాన్ ట్రెడిట్ కార్బూలు చాలా మందికి లేవు. కిసాన్ ట్రెడిట్ కార్బూలు ఎప్పటిలోగా రైతులకు అందిస్తారు? ఈ రోజు రాష్ట్రంలో విద్యుత్ కారణంగా సుమారు రూ.500 కోట్లు భరిస్తున్నామని చెబుతున్నారు. వ్యవసాయ పంపుసెట్టుకి సంబంధించి, రూ.1192 కోట్లు ఇస్తున్నామనారు. విత్తనాల సబ్సిడీ మీద ఎన్ని కోట్లు టార్డెట్ పెట్టుకున్నారు? రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు. పంటల దిగుబడి తగ్గుతూ పుంది. విత్తనాల కోసం ఎన్ని కోట్లు రూపాయల టార్డెట్ పెట్టుకుని సబ్సిడీ ఇస్తున్నారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ప్రైవేటు విత్తనాల కంపెనీల మీద నియంత్రణ కోసం ఏ రకమైన చర్యలు

తీసుకుంటున్నారు? మా విత్తనాలు మంచివని చెబుతూ వీటి మీద విపరీతమైన తప్పుడు ప్రచారం చేస్తున్నారు. వీటిని కంటోల్ చేసి, ప్రైవేటు కంపెనీల విత్తనాలు నాణ్యత ఉన్నవా లేనివా అనేది చెప్పాల్సిన అవసరం ఉంది.

మ . 2 .10

విత్తనాల డిమాండ్ ఈ రోజు విపరీతంగా ఉంది . సీడ్ కార్బోరైఫ్స్ దగ్గర గానీ, ఇతరతొ గనీ దానికి అనుగుణంగా గోడాన్నలో స్టోక్ లేదు . దీనిని మీట్ కావడానికి ప్రభుత్వం ఏ రకంగా ప్రాక్యూర్చెంట్ చేయబోతున్నది అనేది మీద్వారా కోరుతున్నాను .

శ్రీ జె రత్నాకర రాపు : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు అటువైపు నుండి మాటల్చడుతూ, చనిపోయిన వారందరికీ ఇవ్వాలనే ఆలోచన ఏదయితే చేశారో, ముఖ్యమంత్రిగారికి మనసుంటే మార్గం ఉంటుందని అన్నారు . మరి ఆనాడు మార్గం ఏదీ లేదా ? రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటే, వారికి పారితోషికం ఇవ్వాలని అడిగితే, రైతులు డబ్బుకోసం ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటారు అని మాటల్చడిన వారు ఇప్పుడు నిధంగా మాటల్చడుతున్నారు అంటే ఇంతకంటే అధ్యాస్తుమైన పరిస్థితి ఉందా ? కరంటు లో వోల్టేజి గురించి మాటల్చడుతున్నారు . కరంటు మోటార్లు కాలిపోతే డబ్బులు ఇవ్వాలని మాటల్చడుతునారు ఆనాడు ఏడు కాదు గదా ఐదు గంటలు ఇష్టులేదు . వీరు మనసుంటే మార్గం ఉంటుందని మాటల్చడడం విచారకరం .

శ్రీ ఎన్ రఘువీరా రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు వెంకట రెడ్డిగారు, రాజేందర్గారు, సుజాతమృగారు, నరేందర్, కిషన్ రెడ్డిగారు, రత్నాకర రాపుగారు రైతాంగం గురించి మరికొన్ని విషయాలు రెయిజ్ చేయడం జరిగింది . వీటికి గాను గత ప్రభుత్వం వాటర్ ప్రీ యాక్ట్ తెచ్చింది . కానీ అది అమలు జరగడంలేదు . రైతులను ఒప్పించి ఏదోనిధంగా వాటర్ ప్రీ ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి అందరూ ప్రయత్నం చేయాలి . మెయిజ్ సబ్జెక్ట్ అడిగారు . తప్పకుండా సబ్జెక్ట్ ఇస్తాము . మెయిజ్ను సీడ్ కార్బోరైఫ్ ద్వారా ప్రాసెన్ చేయడం జరుగుతుంది . ప్రైవేటు కంపెనీల నుండి నాణ్యమైన విత్తనాలు ప్రాక్యూర్ చేసి ఇప్పడం జరుగుతుంది . మంచి సీడ్ ఇవ్వాలని ఉన్న చాలా ఇబ్బందులు పున్నాయి . అయినా మాకు వీర్మినంతపరకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాము . క్రిమి సంహారక మందులు, పోల్ట్రీ ఇబ్బందుల గురించి చెప్పారు . ఇది చాలా పొధటికల్ . మదనపల్లి, కర్మనులు మిగిలిన ప్రాంతాలకు ఎన్టిడిపి కోరుతూ జైరాం రమేష్ గారితో కో ఆర్డీనేట్ చేస్తున్నారు . మైసూరు నుండి కూడా సలహా తీసుకున్నాము . ఈ టమాటా నిల్వ చేసుకునే టెక్కులచీ ఇంకా రాలేదు కాబట్టి వ్యాపారం నుండి మాటల్చడి వీలున్నంతపరకు మా రైతులకు ఇబ్బంది కలుగని రీతిలో ప్రయత్నం చేస్తున్నారు . ఆత్మహత్యల గురించి చెప్పారు . ప్రభుత్వానికి చాలా స్పష్టమైన విధానం దీనిపై ఉంది . దాపరికం లేదు . నిస్సటివరకు, ఆర్డిఎస్, డిఎస్పి, అగ్రికల్చర్ ఎడి . కూడా ఆత్మహత్య జరిగింది అని తెలిసిన వెంటనే అగ్రికల్చర్ ఓరియెంటెడ్ కాదా అని నిర్ధారణ చేయడం జరుగుతుంది . దాచిపట్టవలసిన అవసరం లేదు . ఇక ఇక్కడి నుండి ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశాలు ఇప్పడం జరిగింది . ప్రతిరోజూ ఎన్న ఆత్మహత్యలు జరిగాయనేది పెర్లతో, ప్రైవేటు చెప్పాలని నిర్ణయించడం జరిగింది . నిస్సటివరకు 118 గా నిర్ధారించడం జరిగింది . మా విధానాలో ఎటువంటి మార్పు ఉండదు . వారందరికీ పరిహారం ఇప్పడం జరుగుతుంది అని మనవి చేస్తున్నాము . అన్ని విత్తనాలకు నబ్బిడీ ఇవ్వాలని గౌరవసభ్యులు అడిగారు . ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం . ఇప్పుడు అని సీడ్కూడా సేల్స్ పాయింట్కు పోవడం జరిగింది . మళ్ళీ వెనక్కుతీసుకుని రాలేము . గత ప్రభుత్వమే కొఢిగా ముందుచూపుతో చూడాల్సింది . గెలుస్తోమా, ఓడుతామా అని మీనమేపోలు ఎంచుకుని, ఏది ఎట్లపున్న పోసీ అనే విధానం పలన ఈ రోజు సీడ్పై ఒక నిర్లయం తీసుకోలేకుండా పున్నాము . పవర్ కూడా అడిగారు . 7 గంటలు నుండి 9 గంటలు ఇస్తారా అన్నారు . గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పస్తి రేపు ప్రకటిస్తారు . మెట్టప్రాంతాలలో గ్రోండ్ వాటర్ మీద, పంపునెట్లమీద ఆధారపడిన వారికి 9 గంటలు నాణ్యమైన కరంటు ఇప్పడానికి ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉందని మనవిచేస్తు, ఏది ఏమైనా సమగ్రమైన వ్యవసాయ

విధానాన్ని, మా ప్రాధాన్యాన్ని, ఖచ్చితంగా అమలు పరచాలి, ఫలితాలు తీసుకుని రావాలి, రైతిలకు ప్రథమ ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి, రైతు రాజ్యం రావాలనే సంకల్పం ఉంది . ముఖ్యమంత్రిగారి ఆధ్వర్యంలో ఆగ్రికల్చర్ మిషన్ ఏర్పాటు చేసి ఎప్పటికప్పుడు మానీటర్ చేయడం, మా విధానాలు, మా పద్ధతులు, రైతు శేయస్సు మా ధ్యేయంగా ఉంటూ ఇక్కడిష్ట్రీలు నుండి పనిచేస్తామని దానికి మీరంతా సహకరించాలని కోరుతున్నాను .

మిస్టర్ స్పీకర్ : సమస్య ప్రాధాన్యాన్ని బట్టి ఇప్పటికి 1.. 30 అయింది . ఈ హాస్టమ్ 2 . 15 వరకు కొనసాగించుతాను . The issue related to the statement has been closed. Now, the Leader of the Opposition want to protest. Let him register the protest.

శ్రీ ఎన్ చంద్రబాబు నాయుడు : అధ్యక్ష, మేము చాలా అడిగాము . హాస్టమ్ చాలామంది రూలింగ్ బెంచెన్టో సహకొన్ని అడిగారు . వాటికి సాల్యూషన్ చెప్పలేదు . 12 పేజీల స్టోట్మెంట్ ఇచ్చారు . ఉచిత కరంటు, వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు బకాయి రద్దు తప్ప కొత్తగా ఇందులో ఏమీ లేదు . తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఏదైతే చేశామో అదే రిపీట్ చేశారు . అందులో నుండి కొన్ని తీసివేశారు తప్ప మీరు చేసింది ఏమీ లేదు . అవసరం అయితే ఎన్ని గంటలయినా చర్చ చేయడానికి మేము సిద్ధంగా పున్నాము . ఇందులో ఏమీ లేదు . వర్షాభావ ప్రాంతాలలో మేధోమధనం అనే ప్రత్యేక పథకం పోయిన సంవత్సరం ప్రారంభించాము . రైతుల ఆత్మహత్యల గురించి చెప్పారు . 486 జరిగితే లెక్కలు తప్పు చెబుతున్నారు . మీరు చెప్పేది ఒకటి చేసేది ఒకటి కనిపిస్తున్నది . ప్రాడక్టివిటీ విషయంలో 5 శాతం పెంచుతామని అన్నారు . పోయినసారి చూస్తే మీరు పూరూరా పోయి నాగార్జున సాగర్లో నీళ్ళన్నా ఈ ప్రభుత్వం వదలడంలేదని చెప్పారు . ఈ రోజు మీరు ఏమి చేస్తున్నారు ? కృష్ణా డెల్టాకు నీరు వదలలేము అని చెబుతున్నారు . ఇప్పటి అర్థం చేసుకోవాలి . ఈ రోజు నీళ్ళ లేకపోతే పద్మలు రాలేదు . ఆ రోజు నీళ్ళ ఇప్పుకపోతే రిజర్వోయర్లో నీళ్ళ ఉండి ఇప్పడంలేదని మీరు చెప్పే ప్రయత్నం చేశారు . ఈ విషయం ప్రజలకు తెలియాల్సిన అవసరం ఉంది . మొత్తం ఇక్కడ మీరు చెప్పింది చూస్తే .....

(ఇంటర్వ్యూ)

మిస్టర్ స్పీకర్ : పీజ్ కూర్చోండి దయచేసి . ప్లట్ కూర్చోండి .

శ్రీ ఎన్ చంద్రబాబు నాయుడు : మేము సబ్సిడీ సీడ్ ఏదయితే ఇచ్చామో, మీరు ఇప్పడంలేదు . ఈ రోజు పెస్టిష్ట్ ఈ స్టోట్మెంట్ చూస్తే, గవర్నమెంట్ అఫ్ ఇండియాను అడిగాము, నాబార్డును అడిగాము, ఆర్ .బి.ఐని అడిగాము అని చెప్పారు తప్ప మీరేమి చేస్తున్నారు అందులో సప్టంగా చెప్పేకపోయారు . ఈ రోజు నీళ్ళ టార్గెట్ మీరు చూస్తే .....

(ఇంటర్వ్యూ)

మిస్టర్ స్పీకర్ : చంద్రబాబు నాయుడుగారూ, మీ ప్రాటెస్ట్ చెప్పండి . పీజ్ కూర్చోండి, పరదరాజులు రెడ్డిగారూ, దయచేసి కూర్చోండి . ఆయన ప్రాటెస్ట్ చెబుతున్నారు .

శ్రీ ఎన్ చంద్రబాబు నాయుడు : ప్రాటెస్ట్ చేసే అవకాశం లేదా ? చెప్పక్కరలేదా ? నేను మాట్లాడనప్పుడు బయటవాళ్ళు చెబుతున్నారు . నేను మాట్లాడినప్పుడంతా బయట మీని కూడా పస్తున్నాయి . సమ్మ కంటోల్ చేయాలని చూస్తున్నారు . ఇది

మీకు మంచిది కాదు . ప్రాటెస్ట్ చేసే పరిస్థితి లేకపోతే చెప్పండి . నేను గమ్మిన కూర్చుంటాను . ప్రతిరోజు వచ్చి కూర్చుని వెళుతుంటాను .

మ.2.20

(ట్రైజరీ బించెన్ నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

ఈహాజ్ కొంతమందికి మొనాపలీ కాదు, అది గుర్తు పెట్టుకోవాలి. రూలింగ్ పార్ట్ చెప్పిందే విసడానికి మేము ఇక్కడ లేము. మా పూర్వేణ్ కూడా ఇక్కడ చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. ప్రజా సమస్యలకు స్పందించవలసిన అవసరం వుంది. అంతే కాని, మీరే మాటల్లడుతూ మమ్మల్ని కూర్చోమంటే చాలా కష్టం.

MR. SPEAKER : Let me clarify the thing. ఈ సమస్య ప్రాధాన్యత బట్టి నిన్న ఎడ్జర్చుమెంట్ మోషన్ వచ్చాయి. As directed by me the Government has come forward to give a statement. Even though clarifications are not allowed on a Statement, keeping in view the mood of the House, I have relaxed the same by allowing the Members to seek clarifications from the Minister. ఇప్పుడు సమయం 2.30 అప్పతేంది. మినిషన్ గారు రిప్లయ్ ఇచ్చారు. ఇటు వైపు నుంచి, అటు వైపు నుంచి అడగవలసినవి ఇఅడిగారు. గపర్చుమెంట్ వైపు నుంచి ఎంతవరకూ క్లారిఫై చేయాలో అంతవరకూ క్లారిఫై చేసారు. చెప్పిన తరువాత మీరు ప్రాటెస్ట్ చేస్తామని అన్నారు. ప్రాటెస్ట్ చేసేటప్పుడు పూర్తిగా డిటెయల్స్‌లోకి పోకుండా స్పృష్టికంగా 1, 2 ఐటెమ్స్ చెప్పి ప్రాటెస్ట్ చేయడమనేది, that is the procedure.

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబు నాయుడు : అధ్యక్షు, మీ ద్వారా మళ్ళీ అగ్రికల్చర్ మినిషన్ గారిని, ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. నిన్న డెల్ రిలీఫ్ యాక్ట్‌ను తీసుకొచ్చారు. 6 సెలలు మారటోరియం ఇచ్చారు. ఇదే గపర్చుమెంట్ 16-6-2004 నాడు ... co-operation and recovery of overdues from willful defaulters ... అని ఒక జి.బి. ఇస్యూ చేసారు. అందులో చూస్తే .. borrowers with substandard income from agricultural and non-agricultural sources.. అని ద్వాసి, 5, 6 క్యాటగోరీన్ పెట్టి ఒక జి.బి. ఇస్యూ చేసారు. ఆ జి.బి.లో ...after careful consideration, the government....

(ట్రైజరీ బించెన్ నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

ఈ జి.బి.ను విత్తడా చేయమని డిమాండ్ చేస్తున్నాను. మరి నేను చెప్పకపోతే ఏ జి.బి. విత్తడా చేస్తారు? ఇదే హౌజ్‌లో అందరు అపోజిషన్ లీడర్స్‌ను వున్నాము. నిన్ననే బిల్ పెట్టారు. ఎవరైతే మని లెండర్ వున్నారో, వారికండరికి 6 సెలలు మారటోరియమ్ విధించారు. ఇదే ప్రభుత్వం 16-6-2004నాడు, అంటే 4 రోజుల క్రితం ఒక జి.బి.ను ఇస్యూ చేసి, కోపరేటివ్ బ్యాంకుల నుంచి తీసుకున్న డబ్బులు కట్టని వారిపై లీగర్ యాక్ట్ తీసుకోమని చెప్పారంటే దానికి అర్థమేమి చెబుతారని అడుగుతున్నాను. అందుకని, మొని కన్సిరు కారిస్టే ప్రజలు సమ్మరు, వాస్తవాలు ఏమైతే వున్నాయో అని ప్రజలలోకి పెళ్లాలి.

ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలిసి చేసారో, తెలియకుండా చేసారో నాకు తెలియదు కాని, ఈ జి.బి. ద్వారా కోపరేటివ్ లోన్స్ ఫోర్ముబుల్ కలెక్షన్స్‌ను మీరు స్టోప్ చేస్తారా అని ముఖ్యమంత్రిగారిని నేను అడుగుతున్నాను. మీరు రైతులకు మేలు చేస్తామని అంటున్నారు. కాని జి.బి. ఇచ్చి రైతులను హారాన్ చేయడం కంట్ కాదు. ఇటువంటి లీగర్ యాక్ట్ పెట్టి .....

MR. SPEAKER : I am sorry. మీరు క్లారిఫికేషన్ అన్నారు. క్లారిపై చేసిన తరువాత ప్రాటెస్ట్ అన్నారు. ప్రాటెస్ట్ పేరతో ఆలోడీ డిస్క్యూన్ చేసిన సబ్జక్టను గురించి మాట్లాడితే ఎట్లా ? The Government has already replied with a statement. మీరు ఘర్రర్గా రీ-ఇటర్వెంట్ చేస్తే ఎట్లా ?

(ట్రైబర్ బెంచెన్ నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబు నాయుడు : నేను స్పీచ్ ఇవ్వడం లేదు.

శ్రీ కె.రోశయ్య : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం పైను నుంచి మేము ఏ కార్యక్రమాలు చేసట్టామో, ఏ రకంగా ఆదుకుంటామో చాలా వివరంగా చెప్పాము.

(శ్రీ ఇ.దయాకర రావుచే తీవ్ర అంతరాయం)

MR. SPEAKER : The Legislative Affairs Minister wants to say something. Let him allow to do so.

శ్రీ కె.రోశయ్య : అధ్యక్షా, చాలా వివరాలతో కూడిన రిపోర్ట్ ఇవ్వడం జరిగింది. 12 పేజిల స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారని కొంతమందికి ఆగ్రహం కూడా వచ్చింది. క్లారిఫికేషన్లు అడిగితే, లేకపోతే సలహాలు ఇస్తే మాకు సాధ్యమైనవి అమలు చేస్తామని చెప్పాము.

(శ్రీ ఇ.దయాకర రావుచే తీవ్ర అంతరాయం)

MR. SPEAKER : Dayakara Rao garu, kindly resume your seat.

శ్రీ కె.రోశయ్య : అధ్యక్షా, పద్ధతి మార్పుకోకపోతే కష్టం. కోపరేటివ్ లోన్స్ గురించి చెబుతూ ఫోర్మ్సుల్ కలెక్షన్స్ చేస్తున్నారని అన్నారు. ఇందాక జరిగిన ప్రసంగం మొత్తం ఒకసారి గుర్తుకు తెచ్చుకోండి.

(తిరిగి అంతరాయం)

ఏదైనా ఒక మంచి మాట చెబుదామంటే కూడా వినే బిపిక లేదు. రాజీష్వర రావు గారూ, దయచేసి వారు ఏమి చేస్తున్నారో మాడండి. ‘ఇట్లా, అట్లా’ అంటున్నారు. మంచో, చెడ్డో ప్రజలు ఒక తీర్పు ఇచ్చారు, నూతన ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. దానిని గురించి ఆలోచించి, ఈ సభను సత్కరించా జరుపుకుని, దయచేసి ఈ ప్రభుత్వానికి సలహాలు ఇచ్చే, లేకపోతే సలహాలు ఇప్పకుండా ఔరుకుని 4 రోజులు ఆగాక ఒక తప్పు చేస్తే విమర్శించే సంపూర్ణమైన హక్కు మీకు పుంటుంది. ఇంకా మొదటి అడుగు కూడా గడపలో పెట్టుకుండానే ....

(తిరిగి అంతరాయం)

కొంతమందికి ఏదో రుగ్జుతలు వున్నట్లుగా పుంది. ఆ రుగ్జుతలకు మందు పుండాలి. ఈ రుగ్జుతలు పోవడానికి మీరు మందు వేయకపోతే సభ సజావుగా జరగదు. రన్నింగ్ కామెంటరీ పోవాలి. ప్రతి మాటకూ రన్నింగ్ కామెంటరీ అలవాట్పోయింది.

శ్రీ ఇ.దయాకర రావు : ఒక ప్రతిపక్ష నాయకుడు మాట్లాడితే మీరు ఎట్లా బిహోవ్ చేసారు ?

శ్రీ కె.రోజుయు : నేను ఉపన్యాసం చేయడానికి లేవలేదు. దేవేందర్ గాండి గారు చాలా విపరాలు చెప్పారు. మేము ఓర్ధుగా విన్నాము. ప్రతిపక్ష నాయకులు కూడా గత ప్రభుత్వం చేసిన కార్యక్రమాలనే చేస్తున్నారు తప్ప మీరు ఏమీ చేయలేదని అన్నారు. మంచి కార్యక్రమాలు మీరు చేసినవి మేము చేస్తే తప్పేముంది ? మీరు చేసిన మంచి కార్యక్రమాలను మమ్మల్ని చేయవద్దంటారా ? అది కాదు కదా. మేము చేయగలిగినవి చేసాము. మీ సలహాలు ఏమైనా పుంటే నిని, తప్పనిసరిగా వాటి గురించి కూడా అలోచిస్తాము.

కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడిగాము, నాబార్డ్ ను అడిగాము అంటే అడక్కుండా తాళాలు మన దగ్గర పున్నాయా ? నాబార్డ్ దగ్గరకు వెళ్లాము, వారికి సచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నం చేసాము. కేంద్రంలో పుండే పైనాస్ మినిస్టర్ గారి దగ్గరకు వెళ్లాము. అధ్యక్ష, ఇంత కృషి చేయబట్టే ఈ ప్రభుత్వం కొద్ది రోజులలోనే ముంబయ్లోని నాబార్డ్ వారికి కాని, ధీలీలో కేంద్ర ఆర్డిక మంత్రి గారికి కాని, ప్రధాన మంత్రి గారికి గాని చెప్పిన కారణంగా కోవరేట్ సెక్టర్లో పుండే బ్యాంకులకు, నేపసలైజ్ బ్యాంకులకు కూడా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో పుండే ప్రత్యేక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని వసూళ్ల కోసం పత్తిడి చేయవద్దని సలహాలు చెప్పిన పరిస్థితి పచ్చింది. ఇది అడగకపోతే వస్తుందా ? అందుచేత దయచేసి అర్థం చేసుకోండి. ఇస్టటీకే చాలా సమయం తీసుకున్నాము. ఈ విపయాన్ని ఇంతటితో ముగించమని కోరుతున్నాను.

MR. SPEAKER : Chandrababu Naidu gau, still you want to say something. ప్రాచెస్ట్ అనేటటువంటిది చాలా బ్రీఫ్స్ పుంటుంది, మీకు బాగా తెలుసు.

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబు నాయకుడు : రోజుయు గారు ఇప్పుడే 15 నిమిషాలు మాట్లాడారు. ఆయన సహజ ధోరణిలో ఉపన్యాసం ఇచ్చారు. నేను ఎందుకు ప్రాచెస్ట్ చేస్తున్నానో చెప్పకపోతే ఎట్లా ? నేను పట్టుదలగా కొన్ని డిమాండ్లను రీ-ఇటరేట్ చేస్తున్నాను. నిన్ననే ఈ హాబ్లో మనీ లెండర్స్ యొక్క మారిటోరియమ్ 6 సెలల పాటు పోస్ట్సోన్ చేస్తూ ఒక బిల్ పొన్ చేసాము. మీరు చాలా ఉదారంగా ముందుకు వచ్చారు, అందరం ఒప్పుకున్నాము. కోవరేట్ బ్యాంకులు, కమర్సియల్ బ్యాంకులను కూడా ఇందులో ఇన్క్రోడ్ చేయమని అన్నాము, కాని అది ఇన్క్రోడ్ చేయలేదు.

అందుకు కాంట్రారీగా 16-6-2004 నాడు మీరు ఒక జి.బి. ఇస్టా చేసారు. అందులో డిఫోల్ట్ మీద లీగల్ యాక్స్ తీసుకోమని అన్నారు. ఈ విధంగా మీరు చేసినపుడు దాని పర్యాప్తసానం ఏ విధంగా పుంటుందో మీరు అలోచించుకోవలసిన అవసరం పుంది. నిలపుల్ డిఫోల్ట్ అని పేరు పెట్టి ... borrowers with sub-standard income from agricultural and non-agricultural sources.... అనే నెపం పెట్టారు. ఫీల్డ్లో బలవంతపు వసూళ్ల జరుగుతున్నాయి. మీరు చెప్పేదానికి, చేసేదానికి పొంతన కుదరడంలేదు. అందుచేత ఈ జి.బి.సు క్యాపిల్ చేయమని కోరుతున్నాను. మీకు ఒక కాపీ పంపిస్తున్నాను. అదే మాదిరిగా రైతులు చాలా కష్టాల్లో వున్నారు. విత్తనాలు లేవు. పోయినసారి మేము 50 శాతం సబ్సిడీతో విత్తనాలను ఇష్టాము. ఈ రోజు మళ్లీ మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. రైతులకు 50 శాతం సబ్సిడీతో విత్తనాలను ఇష్టాము.

మ.2.30

రైతులు ఖర్చు పెట్టే పరిస్థితిలో లేరు. విత్తనాలు లేకుంటే ప్రమాదం వస్తుంది. ఈ రోజు రాష్ట్రంలో విత్తనాల కొరతపైన కడవ, ఇతర జిల్లాల్లో రైతుల అందోళన జరుగుతోంది. వెంటనే డిసీపిఎస్ తీసుకొని 50 శాతం సబ్విడీలో విత్తనాలు సరఫరా చేస్తారా? ఇది నేను చెప్పడం కాదు. వారు వారి ఎన్నికల మూలిఫిస్టోలో పెట్టారు బ్యాంకులు, సహకార సంఘాల ద్వారా తీసుకొన్న రుణాలపై 6 శాతం వడ్డి మాఫీ చేస్తామని, మూడు శాతం వడ్డి ఇస్తామని వారి నాయకులు, ముఖ్యమంత్రి చెప్పారు. అందుకుగాను తమ ద్వారా డిమాండ్ చేసేదేమంటే, 3 శాతం వడ్డి రేటుకు డబ్బులు ఇస్తారా?

ఆత్మహత్యలు జరుగుతున్నాయని ముఖ్యమంత్రిగారన్నారు. ఈ రోజు నుండి ఒక్కాత్మహత్య కూడా జరగడానికి వీలులేదని ముఖ్యమంత్రి శాసనం చేశారు. ఆ రోజు నుండి ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి. ఈ రోజు విత్తనాలు, రుణాలు లేకుండా ఇంకే ప్రమాదం వస్తుందో. ఆట్లర్స్ టీవ్ రుణాల క్రింద రైతుకు ఒక్కే లక్ష రూపాయలు ఇప్పమనండి. వారు ఎన్నో సార్లు చెప్పారు. స్పెషల్ ప్యాకేజ్ క్రింద కేంద్రానికి వెళ్లారు. ఈ రోజు రాష్ట్రంలో రైతాంగం అవసరం అన్నారు. కేంద్రంలో ఉండే వారి ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి స్పెషల్ ప్యాకేజ్ రైతుల కోసం తీసుకురమ్మనండి. మేము అభిసందిస్తాము. గ్రామాన్ని యూనిట్‌గా పెట్టి ఆ విధంగా చేసే అవకాశం ఉంది...

MR. SPEAKER: It is over. This is not the way. This is nothing but misusing the mike. Please register your protest.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడుః వారు కూడా అలాగే మాట్లాడారు. ఇప్పుడిది అబ్బక్షసబులా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు ప్రాటెస్ట్ చేయాలంటే మళ్ళీ అన్ని మాట్లాడితే ఎలా? అలోడి పాయింట్ వారు చెప్పారు.

శ్రీ నాగం జనార్థనరెడ్డిః ప్రాటెస్ట్ చేయడానికి కూడా అవకాశం ఇప్పరా?

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడుః ఇది సభా సాంప్రదాయం. అపోజిషన్ పార్టీగా ప్రాటెస్ట్ చేస్తున్నాము. హాస్టల్ బాధను ఎక్కుపైన చేయకుంటే ఎలా? మీరు కూడా సభలో ఉన్నారు. ఎన్నోసార్లు మాట్లాడారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇది మాట్లాడే పద్ధతి కాదు. ఒక్క నిమిషం నన్ను మాట్లాడనివ్వండి. ప్రాటెస్ట్ అనే దాని గురించి పద్ధతులు ఉంటాయి.

(అంతరాయం)

You cannot challenge the chair. Please sit down. (Addressing Sri Y. Ramakrishnudu) Please enlighten the House about the procedure for registering protest.

(అంతరాయం)

మీరు ఎన్నోసార్లు సభలో చూశారుకదా.

శ్రీ వై. రామకృష్ణడుః ప్రజాస్వామ్య వ్యప్పాలో , పార్లమెంటరీ వ్యప్పాలో ప్రతి ఒక్కరికి ప్రాటెస్ట్ చేయడానికి ఉంది. ప్రతిపక్షపార్టీలు చేస్తారు. గత ప్రిసిడెంట్ చూసినట్లయితే, అప్పుడు తమరు కూడా సభలో ఉన్నారు. రాజశేఖరరెడ్డిగారు ఆ

రోజున ప్రాటెస్ట్ చేస్తూ ఒక లీస్ట్ ఇందుకు నిరసనగా, ఇందుకు నిరసనగాఅని ఇంచుమించు అరగంట ప్రాటెస్ట్ చేసిన సంఘర్షాలు ఉన్నాయి. కాబట్టి ప్రాటెస్ట్ చేసేటప్పుడు మా డిమాండ్స్ చెప్పి ప్రభుత్వం ఒప్పుకోవడం లేదు కాబట్టి మేము ప్రాటెస్ట్ చేస్తున్నామని ప్రాటెస్ట్ చేస్తారు. చెప్పవలసిన బాధ్యత మా మీద ఉంది. మేం కంటిన్యా చేస్తాము. మేము నిమిషం లోపల ప్రాటెస్ట్ చేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్: మీరు మీ పార్టీ తరఫున చెప్పారు. వారి వారి పార్టీల సుండి చెప్పారు. నిరసన తెలపాలంటే చెప్పిందే చెబితే సమయం అపుతుంది కాబట్టి జీస్ట్ ఒక్కటే చెప్పండి, అంతా కాదు. బ్రీఫింగ్ చెప్పండి, రిపీట్ చేయవద్దు, లీడర్ ఆఫ్ ది అపోజిషన్ మాట్లాడండి....

SRI N. KIRAN KUMAR REDDY: He has been Chief Minister for about nine years. He is here for over nine years. It is very unfortunate that in his protest he is asking, requesting and seeking clarifications క్లారిఫై చేయండి, రిపేష్ట్ చేయండి, సజెస్ట్ చేయండి, మిమ్ములను అడుగుతున్నాను అంటే ఏమడుగుతున్నారు? ఇది ప్రాటెస్ట్? There is a way of expressing protest. Let him protest and let him do it in the right way. He cannot ask clarifications while expressing protest. I request him to follow the rule.

MR. SPEAKER: It has been well clarified. The "protest" has been well defined. Now, kindly register your protest.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు: ప్రాటెస్ట్ చేసే ముందు తమ దృష్టికి ఈపిపలూలు తీసుకురాదలవాను. నేను హాజ్యకి కొత్త కాదు. 9 సంవత్సరాలు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నాను. ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రి అప్పుడు అపోజిషన్ లీడర్గా ఉన్నారు. గంటల తరబడి క్లారిఫికేషన్ అడిగి, అడిగి మేము గంటల తరబడి చెప్పిన తరువాత చివర్లో ప్రాటెస్ట్ చేసేవారు. ఇప్పుడు తప్పా? ఒక్క నిమిషంలో ప్రాటెస్ట్ చేయాలంటే ఎలా? ఏమి ప్రాటెస్ట్ చేయాలో వారినే రాసిచ్చి ప్రాటెస్ట్ చేయమంటే బాగుంటుంది. దయచేసి అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రజాస్వామ్యంలో ఎవరి గొంతులూ ఎవరూ నొక్కాలిము. అది కరెక్ట్ అపోచ్ కాదు. వారు చెప్పిన పాయింట్లన్నీ చేయాలి, ఎందుకు చేయలేదని అడిగే అవకాశం లేకుండా ఉంది. మేము అధికారంలో 16,17 సంవత్సరాలు ఉన్నాము. వారు 5 సంవత్సరాలు ఉన్నారు. మళ్ళీ వచ్చారు. ఇంకొన్ని చూస్తున్నాము. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతి ఒక్కరికి హక్కు ఉంది. వారది గుర్తు పెట్టుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఆక్వ కల్పర్కి ప్రీ పవర్ ఇష్టము అన్నారు. విత్తనాలకు 50 శాతం సబ్సిడీ ఇష్టవందుకు , కావలసిన విత్తనాలు అవైలబుల్గా లేనందుకు మూడు శాతం వర్డీ చెప్పి ఇంతవరకూ నిర్దయం తీసుకోకుండా రైతులకు అధోగతి పట్టించినందుకు, ఆటల్రోబీఎస్ ట్రైడిట్ లేకుండా చేసినందుకు, రైతుల కోసం స్పెషల్ ప్యాకేజ్ లేకుందుకు, ఆక్వ కల్పర్కి ప్రీ పవర్ ఇస్తామని ఇంకా నిర్దయం తీసుకోనందుకు , ఈ విధమయిన రైతుల ఇబ్బందులను కనీసం ప్రాక్టికల్గా ఆలోచించే విధంగా లేరు. వారి పార్టీ మాటలు చెప్పి ప్రజలను మోసం చేసి ఈ రోజు అధికారంలోకి పచ్చిన తరువాత ఈ నిర్దయాలు ఉన్నాయి. తెలుగుదేశం పార్టీలో ఆ రోజు చేసినవి కూడా సరిగ్గా చేయలేకపోతున్నారు. వారు వ్యవసాయ రంగాన్ని బాగు చేస్తే మనస్సుర్తిగా సంతోషిస్తాము. వ్యవసాయ రంగాన్ని ఆగమ్యగోచరంలో పడేసి లేని పోని సమస్యలను స్పష్టించే పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఆ విధంగా భరీఫ్ సీజిన్లో రైతులను ఇబ్బందుకులకు గురి చేసిన ఈ ప్రభుత్వం, వారిన గుర్తించందుకు నిరసనగా తెలుగుదేశం పార్టీ వాకోట్ చేస్తున్నది.

(గౌరవ తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు సభ సుండి వాకోట్ చేశారు.)

MR. SPEAKER: That is not the way.

శ్రీ ఎన్. రఘువేరారెడ్డి: నిజంగా నిరసన నిర్మాణాత్మకంగా ఉంటుందని ఆశించాను. పూర్తి డోలర్లతనం కనిపించింది. వారిలో భయం, బాధ కనబడుతోంది ప్రభుత్వం మంచి పేరు తెచ్చుకుంటుంది, రైతాంగం మీద ఏ విధంగా బురద చల్లలనే మాట స్ఫురించి తప్ప ఇంకోటి లేదు. వారేమన్నారంటే, టిడీపి వారడిగారు, కాంగ్రెస్ వారడిగారు అనడం కాదు. మా సమాధానం మా ప్రభుత్వ విదానఫరంగా ఉంటుంది. ఎవరో ఏదో అడిగారని దానిలో మార్పు ఉండదు. మా విధానాలు వారు కొనసాగిస్తున్నారని వారు చెప్పారు. మరి అలా అయితే ఇంకెందుకు బాధ . మళ్ళీ వారే మాటల్లాడుతూ, మా విధానాలు సరిగ్గా కొనసాగించడం లేదన్నారు. అసలు మాకు వారు మాటల్లాడేది అర్థం కావడం లేదు. అట్టర్ కన్స్యూజన్స్ గా ఉంది. కృష్ణ వాటర్ క్రీంద అడిగారు. ఆ రోజు పర్మాలు లేవన్నాము. ఈనాడు అదే మాట మాటల్లాడుతున్నారు. ఆ రోజు వారి ముఖ్యమంత్రి వెళ్లి కర్రాటక ప్రభుత్వంతో మాటల్లాడారు. మంత్రిగారని కూడా పంపించారు. వారు ఊరికి ఉన్నారు. కానీ ఆ నాడు మా పి.సి.సి ప్రైసిడెంట్, సి..ఎల్.పి నాయకులు కూడా మేము అధికారంలో లేకపోయినా కూడా కర్రాటక ప్రభుత్వంతో మాటల్లాడడం జరిగింది. ఈనాడు ముఖ్యమంత్రి సేరుగా వారితో మాటల్లాడడానికి వెళ్లారు. ఈనాడు ప్రజలు అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఏ విధంగా ఫియిల్ అయ్యందో ఒక్క ఉదాహరణ చెబుతాను. ఇంతకు ముందు వారు మాటల్లాడారు. పోయిన సంవత్సరం పరపతికి రు.9,667 కోట్లు అస్పులు ఇస్తామని చెప్పి, రు.7,900 కోట్లు అంటే **is is not failure.**

మ. 2.40

11,205 కోట్లు ఇస్పించాలని మేము నీర్ధిశించాము. దానికి మేము అన్ని విధాల చ్యాలు తీసుకొంటున్నాము. మానిటరింగ్ చేస్తున్నాము. ప్రత్యేకమైన స్క్రూప్స్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. జి.ఓ. కి సంబంధించి వారు చెప్పారు. మేము దీని విషయమై స్పష్టంగా క్యాబినెట్లో చర్చించడం జరిగింది. నాన్ డ్రోట్ ఏరియాల్లో, విల్పుల్ డిపాల్ట్ర్మ్ ఎవరైతే ఉన్నారో అక్కడ వారి సుండి వసూలు చేయడం తప్పా. **Can they dare to say that? willful defaulters**ని ప్రోత్సహించడానికి వారు సిద్ధంగా ఉన్నారో అటువంటి చోట జి.ఓ. యింస్టిమెంట్ అవుతుంది. **Required seed** లేదన్నారు. ఎక్కడ లేదో చెప్పమనండి. అవసరం ఉన్నంత సీడ్ ఉంది. ఖచ్చితంగా ఇస్తామను. గత ప్రభుత్వ వైఫల్యం వల్ల అన్ని సీడ్స్కి సబ్సిడీ ఇష్టవేము. ఎందుకంటే, **they slept over the matter.** మేము అధికారంలోకి పచ్చిన ఈ 30 రోజుల్లో చాలా వరకు సేల్స్ పాయింట్స్కి ఖచ్చితంగా పోవడం జరిగింది. ఇది గమనించాలి. మూడు శాతం ఇంట్రోక్స్కి ఇష్టవడం జరుగుతోంది. ఆత్మ హత్యల గురించి చాలా పరేపాన్ అవుతున్నారు. అందరికి ఇష్టమంటున్నారు. నీరికి విధానం ఏమి ఉండని అడుగుతున్నాను. నిన్న ఏమి మాటల్లాడారు, నేడు ఏమి మాటల్లాడుతున్నారు. రైతుల ఆత్మహత్యల విషయంలో నిన్న, నేడు మా స్టోండ్ ఒకటే **we will continue to do so.** **Alternative loans** గురించి చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రి గారు తీసుకొన్న అనేక నిర్దయాలు, బోంబాయి పోర్ట్ల్ ద్వారా గానీ, ఛిల్లి పోర్ట్ల్ ద్వారా గానీ, నాబార్డ్, ఆర్.బి.ఐ., గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా అనేక నిర్దయాలు తీసుకొంటున్నారు. ఏదేమైనపుటికి, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రైతుల త్రైయస్పుకి, ఖరీఫ్లో మంచి పంటలు తీసుకోడానికి కావాల్సిన అన్ని ఏర్పాట్లు ఈ ప్రభుత్వం సమర్థవంతముగా చర్యలు తీసుకొని రైతు వెంట నిలబడుతందని తెలియజేస్తున్నాను.

గౌరవ సభ్యులు నోముల నర్మింహాయ్ గారు ఇంతకు ముందు సభలో లేదు. ‘**అగ్రికల్చర్ మిషన్**’ ని ముఖ్యమంత్రి గారి అధ్యక్షతన ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. మాకు ఒక విజన్ ఉంది. **This is the top priority.** ఎవరూ దీనిని శంకించాల్సిన అవసరం లేదని తెలియజేస్తున్నాను.

MR. SPEAKER: The House is adjourned to meet again at 8.30 a.m., tomorrow the 23rd June, 2004.

(Then the House adjourned at 2.43 p.m., to meet again at 8.30 a.m., tomorrow i.e., Wednesday, the 23rd June, 2004.)

